

Årsrapport 2012

Fylkesmannen i Vestfold

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 4
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer	Side 9
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 17
Kongehuset	Side 17
Miljøverndepartementet	Side 17
Landbruks- og matdepartementet	Side 21
Kunnskapsdepartementet	Side 34
Statens Helsetilsyn	Side 60
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 62
Justis- og beredskapsdepartementet	Side 68
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 71
Arbeidsdepartementet	Side 81
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 84
Samferdselsdepartementet	Side 102
Utenriksdepartementet	Side 102
Kulturdepartementet	Side 102
Fomyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	Side 103
Andre	Side 109
Endringer i årsrapporten	Side 110

Embete:

Innledning

Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 hatt et aktivt år og vært initiativtaker og pådriver i viktige utviklingsoppgaver i fylket. Samarbeidsrelasjonene og samarbeidsarenaene mellom Fylkesmannen, kommunene og det regionale nivå er mange og gode.

Vestfold har vekst i folketallet i de fleste kommunene, men veksten er svakere enn i resten av Oslofjord-området. Dette henger sammen med lav innvandring. Bedre kommunikasjoner mot Oslo vil ventelig forsterke veksten. Dette krever at kommunene har et godt oppdatert planverktøy.

Fylkesmannen i Vestfold har tatt initiativ til et forsøk med å samle alle statlige innsigelser i arealsaker og har dessuten tatt initiativ til et samarbeid for å unngå at antikvariske krav og manglende planverk står i veien for å oppfylle nasjonale mål om boligbygging og byfortetting. Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 gjennomført det forberedende arbeidet for å etablere Færder nasjonalpark.

Kommuneøkonomien er anstrengt i de fleste kommunene. Larvik og Svelvik er innmeldt på Robek-listen. Mye tyder på at dette også vil skje med Tønsberg etter regnskaps-avslutningen for 2012.

Vi opplever at dialogen med kommunene i Vestfold er god, og kommunene er opptatt av å oppfylle statlige forventinger både innen skole, helse og velferdstjenester og i areal-spørsmål. Det er imidlertid en utfordring at flere kommuner har utilstrekkelig planfaglig, juridisk og barnevernfaglig kompetanse. Enkelte kommuner har i den senere tid satt i gang et samarbeid om barnevern, kommuneplanarbeid og i teknisk sektor. Dette er positivt.

Samhandlingsreformen har for Vestfoldkommunene tilsynelatende medført større netto utgifter enn de ekstra tilskuddene kompenserer for oppgaver. Dette skjer samtidig med at i 2012 hadde et ekstraordinært godt økonomisk resultat, + 120 mill. kr. Fylkesmannens vurdering er at det nå skorter en del på samarbeidet mellom kommunene om iverk-setting av ønskede felles tiltak i tråd med samhandlingsreformens intensjon.

Fylkesmannen i Vestfold har i lang tid vært opptatt av sektorovergripende samhandling og helhetsstyring. Den mest krevende utfordringen for embetet er at det ikke er samsvar mellom embetsoppdragene og de budsjettmessige konsekvenser av disse. Kombinasjonen av sektorstyringen og underfinansiering av sektoren er særlig problematisk innen helse. Eksempelvis fører underfinansieringen av førerkortsaker at de ikke blir mulig å opprettholde ønsket aktivitet på andre områder innen fylkeslegens ansvarsområde.

Det er fortsatt ønskelig med større lokalt handlingsrom til å forsterke det sektorovergripende arbeidet, og at det blir økt rom for lokale prioriteringer, og at styringsdokumenter og budsjettforutsetninger gir rom for dette.

Erling Lae

Tønsberg februar 2013

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket generelt

Kommunikasjon

Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 vedtatt en kommunikasjonspolicy som samsvarer med og bygger videre på Statens kommunikasjonspolitikk. Vi arbeider kontinuerlig med å bevisstgjøre våre medarbeidere om kommunikasjonsansvaret, og for å forsterke vår profil som åpen, tydelig og forutsigbar. Vi legger vekt på å informere samfunnet om arbeidet vårt, særlig på å begrunne og forklare vedtak som vekker debatt. Vi besvarer en rekke henvendelser fra journalister, og vi tar aktivt kontakt med mediene for å formidle saker av betydning.

På vår kursdag for nyansatte (Fylkesmannsskolen) blir det informert om prinsippene i den statlige kommunikasjonspolitikken, bruk av sosiale media, publikums rett til innsyn og informasjon, og betydningen av et klart og godt språk.

Fylkesmannen har en bred kontaktflate. Vi møter jevnlig kommuner, institusjoner, etater, frivillige organisasjoner og næringsliv. Fylkesmannen personlig er en populær foredragsholder i mange sammenhenger. Denne aktiviteten bidrar til å øke samfunnets kunnskap om oss, og til å bedre vårt omdømme ytterligere.

I desember ble fylkesmannsembetenes nye nettside lansert. Det har gitt oss en mer moderne nettløsning, men det er fortsatt store muligheter for å bedre nettstedet, blant annet ved å lage flere selvbetjeningsløsninger. Det er viktig at utviklingen av nettstedet ikke stopper opp nå, men at vi fortsetter å utvikle effektive og moderne webtjenester.

Organisasjon

Embetet står de nærmeste 5 årene foran stor utskiftinger i personalet ved at mange erfarne medarbeidere går av med pensjon. Dette gir utfordringer. Samtidig har det de siste årene blitt ansatt mange nye medarbeidere med høy kompetanse. Faglig opplæring og erfaringsoverføring fungerer godt i avdelingene, men det er en risiko for at embetet i årene som kommer vil miste mange kultur- og rollebærere. Vi har ønsket å gjøre noe aktivt for at nye medarbeidere skal bli kjent med embetets historie og betydning i samfunnet, og ha kunnskap om oppgavene som utføres i alle avdelingene. Vårt svar på dette er «Fylkesmannsskolen», en heldagssamling som er obligatorisk for nye medarbeidere, og åpen for alle. Fylkesmannsskolen blir videreført i 2013.

Barn og unge

Fylkesmannen har også i 2012 vært opptatt av å vurdere sårbare barns sikkerhet. Gjennom tilsyn med barneverntjenester har vi sett at mange meldinger og undersøkelser henlegges. Vi har derfor valgt å følge opp en del av disse henleggelsene, og oppdaget at mange er henlagt på et grunnlag vi ikke finner forsvarlig. Videre har vi vært bekymret for om meldeplikten blir utført. Vi har kartlagt alle fylkets kommuner for å se hvorvidt kommunene har et forsvarlig system. Mangler er avdekket både på barnehage- og skolesiden. Likeledes har vi gjennom enkelttilsyn avdekket klare brudd på meldeplikten.

Sårbarhet rundt barn er også knyttet til barns rettssikkerhet. Vi er kjent med at mangelfulle undersøkelser i overgrepssaker kan bidra til at saker som naturlig hører hjemme i rettsapparatet, ikke kommer så langt. Vi er også kjent med at mange saker knyttet til overgrep mot barn ender med henleggelse i rettsapparatet. I denne sammenheng har Fylkesmannen i Vestfold henvendt seg til Justis- og beredskapsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, der vi foreslår et Barnehus i Vestfold, bygget på en modell mer lik den islandske, og hvor barnevernet vil kunne benytte et slikt barnehus. Dette foreslår vi for å styrke rettssikkerheten til barn.

Gjennom de tre siste årene har vi hatt tilsyn med mange kommuner og skoler på §9a-området, det vil si at vi har undersøkt hvordan kommunene sikrer elevenes rett til et godt psykososialt skolemiljø. Vårt inntrykk er at mange skoler driver med godt forebyggende arbeid. Vi har gjennom tilsynene oppdaget svikt når det kommer til det systemrettede arbeidet. Ikke alle skoler har et forvarlig system som sikrer at de ansatte vet hvorledes de skal sikre elevenes rett. Blant annet tyder mye på at skolene ikke fatter enkeltvedtak etter lovens krav. Vi har ved flere tilfeller valgt å åpne hendelsesbaserte tilsyn på dette området. Tilsynene avdekker lovbrudd. Det viser seg at både skoleeiere og skolenes ansatte mangler dyp nok forståelse for loven. Det at eleven selv er den som definerer hvorvidt vedkommende er krenket, synes ikke å være godt nok erkjent. Flere skoler hevder / mener elever ikke er

krenket, til tross for foreldre og elevers henvendelser om nettopp dette.

Fylkesmannen i Vestfold mener det er svært viktig å få på plass et lovverk eller en avklaring knyttet til bruk av tvang i skolen. Vi har derfor to ganger i løp av 2012 henvendt oss til Kunnskapsdepartementet med en anmodning om, og dernest utdyping av, hvorfor vi anser denne problematikken som presserende. Vi er kjent med at det brukes uhjemlet tvang i skolen. Den kan være faglig begrunnet og være utført overfor elever som ellers har tvangsvedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9, men oppleves, og er, uhjemlet og dermed ulovlig. Dette er uheldig både for elever som kunne hatt nytte av tvang, og for de som utfører denne tvangen. Vi er også kjent med bruk av tvang overfor elever som ellers ikke har tvangsvedtak i helse- og omsorgstjenesteloven. Det kan ikke på noen som helst måte forsvares. Da Røkkeutvalget så nærmere på tvangsbruk mot mennesker med diagnosen psykisk utviklingshemming, var deres mandat avgrenset til tjenester med hjemmel i sosialtjenesteloven. Utvalget anbefalt at Kirke-, Utdannings- og Forskningsdepartementet så på behovet for tvang i skolesektoren. Vi kan ikke se at en slik vurdering eller utredning har funnet sted. Kunnskapsdepartementet har i et svar til Fylkesmannen i Vestfold konkludert med at det ikke er et behov for en slik gjennomgang. Vi mener at denne konklusjonen mangler tilstrekkelig kunnskapsunderlag.

På barnehageområdet kan vi rapportere om full barnehagdekning i Vestfold. I mange kommuner i Vestfold er det stort engasjement knyttet til prosjekter, utviklingsarbeid generelt og kompetansehevingstiltak. Vi konstaterer at kommunene har en utfordring i forhold til forskrift om likeverdig behandling. Dette skyldes også at regeverket er komplisert, og delvis ikke tilfredsstillende avklart. På barnehageområdet er vi generelt bekymret for den lave andelen av bekymringsmeldinger til barnvernet. Vi har i 2012 henledet kommunens oppmerksomhet mot dette.

Helse- og omsorgssektoren, sosiale tjenester i NAV

I samarbeidet om samhandlingsreformen, både mellom kommunene og helseforetaket, og Vestfold-kommunene seg i mellom, synes det nå å være en del nye utfordringer, som en ikke opplevde i arbeidet med samarbeidsavtalene i tidligere fase. Det kan komme til å medføre at det geografisk lille, men folketette Vestfold kan gå glipp av gode løsninger på litt lengre sikt, med mindre utviklingen kommer inn i et mer konstruktivt og robust spor.

Helsehensyn i planlegging:

12 av 14 kommuner har ferdige planstrategi og alle omfatter helsehensyn og folkehelse. Ambisjonen med å styrke folkehelsearbeidet gjennom frisklivssentralene har ikke hatt samme gjennomslag. Det kan ha mange grunner. Det er uklart hva departement og direktorat mener om hva som skal ligge i frisklivssentralene.

Sett i et tiårsperspektiv har Fylkesmannens funksjon på helseområdet blitt noe svakere. Det skyldes på den ene siden den velkjente veksten i antall saker som gjelder førerkort. Embetsoppdraget sier det skal føre til nedprioritering av andre oppgaver fra helsedirektoratet. Vi har redusert arbeidet med forebyggende helsearbeid, oppfølging av IPLOS, psykisk helse og rus og veiledning i saksbehandling. I tillegg er arbeidet med tilsynssaker på helse, omsorgs og sosialområdet redusert noe fordi vi, i likhet med store deler av offentlig forvaltning, må prioritere saker som gjelder innsyn i våre saker etter offentleglova, mer enn 600 saker for helse- og sosialavdelingen i 2013. Vi har beregnet at dette tar $\frac{3}{4}$ årsverk av juristtid som tidligere ble benyttet til behandling av klage- og tilsynssaker.

Samhandlingsreformen har satt oppmerksomhet på hvordan kommuner og sykehus løser oppgavene sammen. I fire egenbestemte tilsyn i 2012 så vi på hvordan kommuner og sykehus samhandler om psykisk utviklingshemmede, spesielt med tanke på bruk av tvangstiltak. Vi intervjuet pårørende og hjelpeverge før vi besøkte to kommuner og to sykehusavdelinger. Konklusjonen var at både kommunene og sykehusavdelingene fikk avvik. Vi kaller dette «forløpstilsyn». Vi mener at et økende antall tilsyn må innrettes på vurdering av forsvarlig behandling og samarbeid mellom flere aktører i kommunene og/eller i sykehus.

Vi opplever at NAV-reformen har funnet en form der samarbeidet fungerer godt mellom den statlige delen og kommunene. Det er lokale variasjoner. Vi mener det fungerer best der det er et gjensidig positivt initiativ mellom lokal NAV-leder og den kommunale organisasjonen.

Valget av Nygård sykehjem og hjemmetjenesten i Sandefjord utviklingssenter for fylket har fungert meget godt. Når det gjelder målene i Omsorgsplan 2015 har vi størst bekymring for rekrutteringssituasjonen. Noen kommuner arbeider aktivt for å skaffe oversikt over framtidig behov for personell, men andre er passive. Knapp tilgang på personell i fremtiden er tema på hvert møte med kommunene. En interkommunal utredning av beregnet behov for helsepersonell er lovet ferdig innen 1. juli i år.

Landbruk

Nedgangen i antall foretak fortsetter, dog i lavere tempo. Vi har nå 1517 søkere om produksjonstilskudd og snittfortaket driver 277 daa. Trenden er en nedgang i både kornareal og kornavling per dekar. Det gir en betydelig nedgang i kornproduksjonen i fylket de siste ti årene. Det er bekymringsfullt i forhold til å opprettholde sjølforsyningsgraden i landet, spesielt når denne utviklingen skjer i et matkornfylke som Vestfold. Økonomien i korndyrking er for dårlig og større arealer legges om til grasproduksjon.

Siden grovfôrarealet øker og kornarealet minker har antall ammekyr passert antall melkekuer (ca 2500 mot 2800). Gledelig er det at grønnsaksarealet øker, selv om antall foretak reduseres. Det er et godt grønnsaksmiljø og vi har en god veiledningstjeneste på Grønt Fagsenter, Gjennestad. Antall foretak med purker er halvert siden 2001 og antall purker synker også. Med store ensidig drevne jordbruksareal er det behov for husdyrgjødsel og vi har forhåpninger til bioresten fra et framtidig biogassanlegg i fylket.

En nylig utarbeidet rapport om jordleie i Vestfold viser at drøyt 1/5 av jordleieforetakene og 35 % av den leide jorda ligger mer enn 5 km fra driftssentrum. Nesten 2/3 av jordleieforetakene og 42 % av den leide jorda ligger under 3 km fra driftssentrum. Uansett fører dette til mye landbrukstrafikk på veinettet i fylket. Vi vil i 2013 se på flere analyser av kjøreavstand og leiejordproblematikk.

Mye jord og mange produksjoner i fylket har behov for bedre grøftet jord, og det er store forventninger til ny forskrift om grøfting.

Det er en utfordring at flere kommuner har kun en person knyttet til landbruksforvaltning som får en stor utfordring i å holde seg ajour og gjennomføre forventede oppgaver på landbruksområdet.

Naturforvaltning

Arbeidet med nasjonalpark Færder er godt i rute, og arbeidet gjennomføres på rekordtid. Det er svært godt samarbeidsklima både med kommunene, næringslivet, grunneiere og de berørte statlige fagmyndigheter i saken.

Holmen (Ilene) ble gledelig nok autorisert som våtmarksområde i 2012. Vi har store forventninger til å kunne formidle viktig naturinformasjon gjennom arbeidet på Holmen.

Det er store utfordringer knyttet til skjøtsel og vedlikehold av de mange naturvernområdene. Tildeling av midler til skjøtsel og stell, samt tilgang på mannskapsressurser via Statens Naturoppsyn er på et så lite nivå at verneformålet i enkelte av områdene er truet. Vestfold er et av fylkene med rikest biologisk mangfold, samtidig som arealpresset er svært stort. Dette må forsøkes kompensert ved økte ressurser til å ivareta disse områdene.

Plan og arealdisponering

Det forventes en stor økning i befolkningen i løpet av de neste 30 årene. Fylkeskommunen har laget en plan for bærekraftig arealbruk som satser på fortetting i eksisterende tettsteder og ved trafikk-knutepunkt. Fylkesmannen deltar aktivt i dette arbeidet, og flere områder er avklart som utbyggingsområder via denne prosessen. Dette skaper forutsigbarhet og gjør det mulig i større grad å styre utviklingen.

Videre har vi tatt initiativ til to viktige utviklingsprosjekter innen arealforvaltningen. Det ene er arbeidet med å forbedre innsigelsesinstituttet og få til en samordnet innsigelse fra statlig hold, dvs. samle innsigelsene. Vi jobber også med et konkret prosjekt i samarbeid med Tønsberg kommune og Riksantikvaren for å muliggjøre fortetting i kulturminnebyen Tønsberg.

Forurensning

Innen forurensningsområdet ser vi at sakene blir stadig mer komplekse og konfliktnivået mellom bedrifter og naboer er økende. Antall klagesaker øker, og det etterspørres stadig tredje-partsvurderinger. Fylkesmannen satser på tilsyn og kontroll ved å følge en risikobasert tilsynsplan.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har god oversikt over trusler og sårbarhet i Vestfold. FylkesROS bel revidert i 2012. Siden kommunene i 2010 fikk beredskapsplikt, og fokuset på temaet generelt er økt, har fylkesmannen vektlagt tilsyn og øvelser med kommunene. I 2012 ble det gjennomført tilsyn i 3 kommuner, og kriseledelsen i 3 kommuner ble øvet. Her var også nabokommuners kriseledelse invitert, slik at flere skulle ha mulighet til å lære. Vi har også øvet vår egen kriseledelse. Vi ser at det er behov for å ytterligere fokusere på øvelser, dette gjelder både kommunenes kriseledelse og egen kriseledelse.

Kommuneøkonomi

Avslutningsvis understreker Fylkesmannen i Vestfold at stram økonomi er en vedvarende utfordring for de inntektssvake Vestfold-kommunene. Flere kommuner opplever høy slitasje i skjæringspunktet mellom store tjenestebehov / velferdsutfordringer og magre inntekter / stram økonomi. Fylkesmannen har ansvaret for lovlighetstilsyn med så vel økonomien som tjenestene. Dette utfordrer vår kommunikasjon med kommunene og vår evne til intern samordning, slik at kommunene ikke opplever en fragmentert stat, der den ene hånden ikke kjenner til, eller fraskriver seg ansvaret for hva den andre gjør. Fylkesmannen kan ikke se mellom fingrene med lovbrudd, men må, med utgangspunkt i § 60 d) og e) i kommuneloven medvirke til gjennomførbare løsninger i oppfølgingen av tilsyn. Og, embetet må tilstrebe en riktig balanse mellom kontroll / styring og støtte ut mot kommunene.

Den samlede tildelingen av skjønnsmidler til Vestfold har heller ikke i 2012 vært tilstrekkelig til å korrigere verken påviste skjønsmessige særforhold i fylkets kommuner, eller de betydelige tjenestelige utfordringene som følger av Vestfoldkommunenes svært lave inntektsnivå og dokumenterte dårlige levekår. Vi viser her til dokumentasjonen i prosjekt "Statlige overføringer", Vista Analyse, som påpeker følgende:

"En nærmere gjennomgang av fordelingen av basisrammen viser at den har tilnærmet den samme fordeling som distriktstilskuddene (se Figur 5.1). Dette kan indikere at den politiske fordelingen av basistilskuddet i stor grad er basert på regional- og distriktpolitiske hensyn. I følge retningslinjene for skjønnsfordelingen 2012 kan skjønnsfordelingen brukes til og løse både midlertidige og permanente problemer. Det står imidlertid ingenting om at bruken av basistilskuddet skal prioriteres til distriktskommuner. Fordelingen av basisrammen, som bestemmes politisk, synes derfor ikke å henge sammen med tilskuddets hensikt."

Et urbanitetskriterium som er basert på folkemengde er lite treffsikkert for Vestfold-kommunene. I Vestfold ligger kommunene tett, ingen er større enn drøyt 40.000 innbyggere, men mobiliteten mellom kommunene er svært høy som følge av korte avstander og gode kollektivtilbud. Oppsamlingsproblematikken knyttet til for eksempel rus og psykiatri er derfor akkurat like aktuell. En by som for eksempel Tønsberg med ca 40.000 innbyggere faller utenom, selv om kommunen i praksis er nærmeste "storby" for nærmere halparten av de øvrige kommunene i fylket. Vurdert på denne måten er Tønsberg sentrum i en kommune med nærmere 100.000 innbyggere.

I VISTA-analyses rapport "Statlige overføringer" er det vist at bare mindre endringer i måten å gjøre disse beregningene på, lett får utslag på 15-20 mill. kr for Vestfold samlet.

1.2 Ressursbruk og andre økonomiske forhold

Vi har sammenlignet tallene med tilsvarende intern utkjøring fra agresso. For fagmiddelbruk er det bare noen få kroners avvik i tallene.

På 1510 har vi 165 000 mer på andrer (Administrasjonskostnader) og ca 190000 mer på kunnskapsdepartementet.

Godtgjøring til kontrollkomisjonene utgjør 1,78 millioner, og ligger inne i fagmiddelbruken på helse og omsorgsdepartementet.

I 2012 hat vi generelt hatt overforbruk i forhold til antatt bevilgning på Justisdepartementet, miljødepartementet og Helsedepartementene. Dette fanges antagelig ikke opp i ressursrapporteringen fordi administrasjon og faste kostnader ikke fordeles på fagdepartementene.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
Miljøverndepartementet	kr 7 695 179,33	kr 3 423 983,66
Landbruks- og matdepartementet	kr 6 880 644,02	kr 0,00
Kunnskapsdepartementet	kr 4 408 169,57	kr 2 469 084,11
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 3 170 477,22	kr 10 000,00
Justis- og beredskapsdepartementet	kr 3 227 063,83	kr 462 743,05
Kommunal- og regionaldepartementet	kr 3 428 555,68	kr 0,00
Arbeidsdepartementet	kr 61 263,16	kr 2 015 309,40
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 7 498 789,99	kr 3 781 069,44
Andre	kr 25 504 895,63	kr 0,00

Sum: kr 61 875 038,00 kr 12 162 189,00

1.3 Andre forhold

Fylkesmannen i Vestfold har som de andre embetene knyttet seg til felles løsning for Active Directory, Exchange og Lync. Vi ser stor nytte i å samordne disse fellestjenestene.

Lokalt i embetet baserer vi oss på utstrakt bruk av virtualisering med teknologi fra Vmware. Dette gir robuste og driftssikre løsninger.

Fylkesmannen i Vestfold har implementert system for informasjonssikkerhet basert på Fad's maler. Systemet bidrar til trygg informasjonsbehandling og har mekanismer for avviksbehandling som vi følger opp løpende.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

Fylkesmannen i Vestfold tar utgangspunkt i lokaldemokratiet og det kommunale selvstyret i vårt samarbeid med kommunene. Et annet utgangspunkt er oppdragene som departementer, direktorater og tilsyn tildeler embetet, for å følge opp og ivareta nasjonal politikk. Fylkesmannen er ett viktig ledd i formidlings- og oppfølgingskjeden, regionalt og lokalt. Det tredje utgangspunktet er samordnings, initiativ og effektiviseringsoppdraget i Fylkesmannsinstruksen, som stadig gir opphav til felles initiativ og handling mellom regional stat og Vestfoldkommunene, for eksempel handlingsprogrammet for god oppvekst.

Vi mener at det er avgjørende for tilliten mellom staten og befolkningen, så vel som mellom statens sentrale myndigheter og kommunene, at statens forvaltning i stor grad er desentralisert, med Fylkesmannen som knutepunkt og samordner. Det er viktig at sentrale statlige myndigheter har én felles kanal til kommunene, der økonomikontrollen, fagtilsynet og rettssikkerheten ses i sammenheng. Funksjonaliteten i systemet avhenger av at kommunene opplever en stat som henger sammen og ikke er sektordelt. Fragmenteringen på statens hånd holdes bl.a. i sjakk av at Fylkesmannen rommer tilsyn og klage-behandling med nær samtlige velferdstjenester der kommunene er førstelinje. Kommunene er jo den viktigste operative samordningsinstitusjonen i det norske forvaltningssystemet. Etter integreringen av Fylkeslegen og Utdanningsdirektøren representerer Fylkesmannen en hensiktsmessig arrondert kanal for kommunesamhandlingen fra (den regionale) staten sin side.

Fylkesmannen i Vestfold arbeider systematisk med dialog, både med faglig / administrativt og politisk nivå i kommunene. Utstrakt kunnskapsformidling om fag, saksbehandlings og myndighetskrav til administrasjon og virksomhetsnivå, går parallelt med formidling og drøfting av lovforståelse med politisk nivå, for eksempel om areal, plan og byggesaksbehandling og oppfølging av tilsyn på velferdsområdene. Et konstruktivt samspill mellom staten og kommunene er avgjørende for at nasjonale velferdsordninger skal gi likeverdige tjenester i hele landet, slik Stortinget forutsetter. Systemet tilføres merverdi ved at velferdsstaten får lokal tilpasning og forankring. Samtidig påvirkes den nasjonale politikken av de erfaringene som gjøres lokalt, og som formidles til nasjonalt nivå, blant annet ved fylkesmennene.

Fylkesmannen i Vestfold gjorde i 2012 flere henvendelser til sentrale myndigheter på grunnlag av eksempler fra kommunene om aktuelle lokale problemstillinger. Ett eksempel er påpeking av manglende lovgivning rundt bruk av tvang i grunnskolen. Det er i utgangspunktet er forbudt, mens nødrett er hjemmelsgrunnlaget det henvises til, i de tilfellene det oppstår akutte situasjoner. Det oppleves utilfredsstillende både av skoler og skoleeier, ikke minst fordi en del elever kan ha tvangsvedtak i omsorgssituasjonen på fritida, mens reguleringen av de samme utfordringer i skoletida altså oppleves mangelfull. Manglende adekvat respons på denne type innspill/tilbakemeldinger, oppleves litt frustrerende.

Kontakt med kommuner og fylkeskommune

Ett viktig kontakt og samhandlingspunkt med kommunene er det såkalte ”torsdagsmøtet” for ordførere og rådmenn. Det arrangeres fast siste torsdag hver måned, i samarbeid med KS-Vestfold og fylkeskommunen. Tema i 2012:

- Plan, areal, natur-mangfold, innsigelsesinstituttet, nasjonale planforvent-ninger, regional plan for bærekraftig arealpolitikk, vannforskriften, klima og energi, osv
- Barnevern, endringer i Bufetat, samarbeid rundt de sårbare barna, skolers og skoleeieres ansvar for arbeid mot mobbing og tilsyn om slike tema
- Forholdet stat - kommune, med utg.pkt i st.meld. nr 12
- KommunepRp. og statsbudsjett
- Bosetting og integrering, Husbankens rolle
- Offentlig innkjøpssamarbeid
- Sluttrapport fra Oppreisningsordningen for tidligere barnehjemsbarn i Vestfold
- Nav og tilsyn
- Presentert flere fornyingsprosjekter

Dagsorden for disse møtene settes opp på grunnlag av innspill både fra KS-V, kommunene, Fylkesmannen og fylkeskommunen. Det kan være både faglige og politiske innlegg, fra nasjonale og lokale kapasiteter. Det

legges til rette for mye dialog. Behovet for utvikling, omstilling og fornying på de respektive tema-områdene er ofte gjennomgående perspektiver i de forberedte innleggene.

Fylkesmannen har egen utviklingskontakt med fylkeskommunen og samarbeidet er tett, ikke minst på areal og folkehelse. Fylkesmannen deltar i Verdiskaping Vestfold, som er fylkeskommunens partnerskapskonstruksjon. Vi møter et par ganger i året i styret for KS-Vestfold. Fylkesmannen deltar som observatør i styrket i 12K, (kommunesamarbeidet som omfatter 12 av Vestfolds 14 kommuner), sammen med fylkesordfører og regiondirektør KSBTV.

Lokalvalget i 2011 ga Fylkesmannen i Vestfold en anledning til å tematisere sammenhengene mellom stat og kommune gjennom et tilbud til kommunenes opplæringsprogram for folkevalgte. Dette initiativet var klarert med styret i KS-Vestfold. De fleste kommunene takket ja til å få en gjennomgang av fylkesmannsrollen, for de nyvalgte kommunestyrene. Et viktig mål har vært å unngå senere misforståelser om grunnlaget for embetets klagebehandling, tilsyn og innsigelser, der kommuner kan bli overprøvd av Fylkesmannen, men også å snakke om de betydelige felles interessene mellom stat og kommune som krever felles grep og aktiv samhandling. Fokus på etikk og god forvaltningsskikk er et annet siktemål. Et tredje er kommuneøkonomien. Tilbakemeldingene har vært entydig positive. Vi fullførte denne opplæringsrunden i noen kommuner i 2012.

Tilsyn og læring

Tilsynsfeltet har i 2012 vært preget av arbeids- og kontaktformer med kommunene i forlengelsen av anbefalingene i embetets egen prosjektrapport "*Slik kommunene ser det*". Fylkeslegen har gjennom et eget oppfølgingsprosjekt, "Bedre tilsyn", laget nye rutiner for tidlig involvering av Vestfold-kommunene vedrørende tilsynsplanen for året. I etterkant av tilsynene gjennomføres det evalueringsmøter med "objektkommunene" og en samlet erfaringskonferanse, der også kommuner som ikke har hatt tilsyn kan delta, og lære av de funn som er gjort. Dette systemet gir kommunene både mulighet til å forberede seg bedre før tilsyn, og for kollektiv læring i etterkant. Oppfølgingen overfor enkeltkommuner der tilsyn har avdekket betydelige utfordringer, for eksempel på barnevern, er også styrket med dialogmøter i etterkant.

Erfaringene fra tilsyn med de kommunale tjenestene i NAV har vært tatt opp på et torsdagsmøte i 2012.

Bedre samordning mellom Fylkesmannens tilsyn og den kommunale egen-kontrollen tilstrebes bl.a. ved systematisk oversikt over planlagte forvaltnings-revisjoner for Vestfoldkommunene de nærmeste årene, og over gjennomførte revisjoner de tre foregående årene. Denne oversikten brukes i embetets planlegging av egne tilsyn. Vi legger også ut en felles tilsynskalender på vår nettside, og gjør kommunene og kontrollutvalgene og KU sekretariatene oppmerksom på den. Ved oversendelse av tilsynsrapporter til rådmannen, ber vi om at den også sendes til kontrollutvalget. Når embetets tilsynsplan er ferdig, sender vi et brev til kommunene for å informere om at planen nå finnes på vår nettside. Samtidig redegjør vi for vår samordningsrolle og for kommuneloven kap. 10 A. Et hovedpoeng i brevet er også en kort gjennomgang av de tilsynsoppdrag embetet får fra Helsetilsynet og Utdanningsdirektoratet, Klima og forurensningsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, om Arbeidstilsynets tilsynsprogrammer for kommunene og ev aktuell informasjon fra Mattilsynet. På denne måten synliggjør vi Fylkesmannens plass i styringssystemet, og får en felles presentasjon av det samlede statlige tilsyns-opplegget for Vestfoldkommunene.

KS-Vestfold har uttrykt tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn i fylket, særlig med tanke på den vekten læring og forbedring etter hvert er tillagt.

Det arbeides kontinuerlig med forbedring av tilsynsoppgavene, men det er fortsatt krevende å koordinere så godt som kommunene ønsker det. I forhold til Arbeidstilsynet er særlig mangel på harmonisering av planleggingshorisont en utfordring, som ikke kan løses på lokalt/regionalt nivå, men som trenger sentral oppmerksomhet. Tross dette, følger Fylkesmannen i Vestfold opp samordnings-oppdraget aktivt vis a vis Arbeidstilsynet. I 2012 hadde vi regional tilsyns-koordinator fra Arbeidstilsynet med på et ledermøte for å innlede om etatens tanker om samordning med FM sett fra vedkommendes ståsted som regional koordinator for HMS, som grunnlag for drøfting av felles utfordringer og muligheter. Senere, på høsten, inviterte vi vedkommende til en felles gjennomgang av samme problemstillinger i det såkalte 5-fylkesmannsmøte som vi har en til to ganger pr. år, (innen rammen av region sør).

Inneklime i offentlige bygg er et typisk område som bør legges til rette for god kontakt mellom embetene og Arbeidstilsynet, fordi fylkesmennene har så mye tilsyn med skoler og sykehjem. Her er det viktig at kommunene opplever to etater som er godt samkjørt.

Informasjonsflyten og kontaktrutinen opplever vi altså som god, men mangel på sentral harmonisering av

planprosesser utgjør reelle hindrer for samordning.

Dessuten: mangel på sentral samordning av språkbruk etc., på tvers av tilsyns-områder, jf. "lovbrudd" brukt på skolesiden og "avvik" brukt på helsesiden, samt litt ulike maler for oppsett av rapporter osv., er fortsatt en kilde til irritasjon og usikkerhet i kommunene. Det bør være mulig å gjøre noe med dette på sentralt nivå. Dagens uoversiktighet er ikke bare en plage for kommunene, men utsetter også fylkesmennene for tap av tillit fra kommunenes side, fordi de lett kan oppfatte at manglende harmonisering skyldes rot fra embetenes side, mens realitetene handler om mangel på sentrale felles grep!

Embetets prosjektleder for*Slik kommunene ser det*.... har også i 2012 holdt innlegg og foredrag om tilsynsystemet for kommuner og andre embeter, og han har skrevet en dobbeltartikkel i fagbladet Kommunerevisoren om emnet. Sammen med Fylkeslegen og en annen kollega i Helse- og sosialavdelingen har han også bidratt med en artikkel om hvordan vi tenker om tilsyn hos Fylkesmannen i Vestfold, i boka Risiko og styring, Universitetsforlaget 2012.

Vi lager fortsatt et årlig forventningsbrev. Kommunene ønsker et slikt brev, det bekreftes igjen og igjen i møter med rådmannsutvalget i KS Vestfold. Vi skiller skarpt mellom lovpålagte oppgaver og oppfordringer av rådgivende karakter i vår kommunikasjon med kommunene. Forventningsbrevet er i all hovedsak konsentrert om førstnevnte - samtidig som embetet eksplisitt påpeker områder med lokalt handlingsrom. I den grad vi formidler faglige tilrådninger av "bør" karakter, så er de tydelig atskilt fra de lovpålagte oppgavene.

Kostra-rapporteringen går bra i Vestfold og mange kommuner er flinke til å bruke Kostra i sin styring, og vi bruker Kostra og GSI data regelmessig i Fylkesmannens kommunesamtaler. Basert på planlegging senhøsten 2012, har Fylkesmannen våren 2013 samtaler med alle Vestfold-kommunene, der embetets situasjonsforståelse av kommunen og dens utfordringer er den ene inngangen, og kommunens spørsmål til embetet og samhandlingen med staten, den andre. Kommuneøkonomien ligger "i bønn". Gjensidig delt virkelighetsforståelse er en ambisjon for disse samtalene. Det oppnår vi også som regel. Det kommer fram mye som formidles videre til Fylkesmannens sentrale oppdragsgivere.

Fylket har to kommuner i Robek, Svelvik og Larvik. Forlenget inndekning av underskudd kan bringe Tønsberg inn, mens Larvik ser ut til å kunne få et kort opphold. Men, det er altså fare for at utviklingen går i feil retning, fordi de økonomiske reservene i Vestfold-kommunene stort sett er brukt opp. Ubalansene kan bare rettes opp ved at kommunene selv tar tak – ansvaret ligger lokalt, hos hvert enkelt kommunestyre til sjuende og sist. Fra Fylkesmannens side er aktiv veiledning, støtte og tett oppfølging viktigste bidrag. Å understreke kommunestyrets **felles** ansvar for både problem og løsning er helt sentralt, innenfor den norske formannskapsmodellen.

Fylkets lave skjønnsramme (i forhold til innbyggertall) brukes dels for å kompensere for urimeligheter i inntektssystemet, dels for å premiere gode lokale omstillinger og å understøtte nødvendige grep for å gjenopprette økonomisk balanse for Robek-kommuner. Sistnevnte krever en forpliktende plan og utbetaling av midlene krever dokumentasjon av at vedtatte tiltak virker. Hovedpoenget er likevel at skjønnsrammen ikke betyr særlig mye i det store bildet, fordi den er så knapp. En mindre del av skjønnsrammen brukes også til stimulering av kommunal fornying generelt. Skjønnsmidlene er en del av inntektssystemet til kommunene og det er helt avgjørende at kommunene oppfatter Fylkesmannens forvaltning av midlene som legitim.

Fylkesmannen baserer mye av sine skønnsvurderinger på Krd's retningslinjer. Dessuten legger vi vekt på kommunenes innmeldte problemstillinger og særlige behov. Også i 2012 blir vurderingene vanskeliggjort av at KRD's retningslinjer foreligger på et så sent tidspunkt at kommunenes innspill må innhentes uten at de sentrale forutsetningene er fullt ut kjente.

Fylkesmannen fører lovlighetskontroll både med kommuneøkonomien og med velferdstjenestene. Det er krevende, men nødvendig at kommunene møter en omforent stat / fylkesmann som taler med én tunge i kritiske saker. Dette gjelder også der tilsynelatende motstridende hensyn er involvert; så som at kommunene både blir bedt om å få kontroll med utgiftene, samtidig som tilsyn kan avdekke behov for økt innsats, for eksempel i barnevernet. Fylkesmannen har etter kapittel 10 a i kommuneloven rett og plikt til å samordne statlig tilsyn med kommunene for å bidra til en mer rasjonell og effektiv tilsynsvirksomhet og å unngå at tilsyn på én sektor gir utilsiktede konsekvenser på andre sektorer. Både praktiske sider ved tilsynsarbeidet og tilsynets bruk av reaksjoner skal inngå i samordningen, nettopp for å sikre at tilsynet skjer til beste for de samlede oppgavene til kommunene og at summen av pålegg ikke overstiger de økonomiske rammene kommunene har. Men, selv om det er et misforhold mellom kommunens oppgaver og ressurser, ligger det likevel ikke til Fylkesmannen å søke å skape balanse i dette forholdet, sier Kommunal-departementet i tilsynsrunskrivet. Her ligger det åpenbare balanseutfordringer for Fylkesmannen. Ikke minst for embetet i Vestfold, der kommunene har så svake inntekter,

kan det ligge et vedvarende press for å justere forsvarlighetsvurderinger til det som anses økonomisk mulig å få til. Fylkesmannen er svært bevisst på disse utfordringene. Under alle omstendigheter trengs det vedvarende høy oppmerksomhet om intern koordinering mellom fagtilsyn og økonomikontroll og én samlet og avveid kommunikasjon med kommunene. Dette er også tilstrebet gjennom 2012, og ledermøtene brukes aktivt for å utvikle omforente syn og holdninger innad, både generelt, og i forhold til prinsipielle enkeltsaker.

Det er fortsatt god oppslutning om Fylkesmannens statsetatsjefsmøter. De to siste møtene har dels handlet om (utvikling av) fylkesmannsrollen; – utfordringer og perspektiver, innledning v/ *dep.råd Ingelin Killengreen*, og om Fylkesmannens Intitiativ- og samordningsrolle, innledning v/ *tidl. ass. fm Bjørn Strandli*, og dels om strategisk styring i offentlig sektor, innledning v/ *tidl. forsvarssjef Sverre Diesen*. I den forbindelse hadde vi også en gjennomgang av etatenes planer for 2013. Statsetatsjefsmøtene brukes også regelmessig til å styrke etatenes kunnskap om kommunesektorens betydning i det samlede forvaltningsperspektivet.

Stat / næringsliv

Stat-Næringsliv har i 2012 samarbeidet på flere områder som vil gi Vestfold-samfunnet resultater fremover. Prosjektene «Vestfold som velferdssamfunn v/Høgskolen i Vestfold og «rekruttering av unge under 30 år v/NAV Sandefjord, er eksempler på dette. Begge videreføres i 2013. Andre eksempler er «Prosjekt tolketjeneste» som i løpet av året har gjennomført løpende testing av potensielle tolkere, i tillegg til økt bestillingskompetanse hos både private og offentlige bestillere. Arealkonferansen samlet 150 deltagere fra offentlig sektor og næringslivet. Oppfølgingsaktiviteter er under arbeid. Lederutviklingsprogrammet «staten som attraktiv arbeidsplass» er ferdig utviklet og ca. 20 studenter fra 4 statsetater starter opp i april 2013.

Kontakten med næringslivet fortsetter i 2013, men uten styringsgruppe av øvrige statsetater og medfinansiering fra disse.

Fremtidige samarbeidsområder vil variere etter innspill fra næringsliv, statsetater og øvrig offentlig sektor.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

Samhandlingsreformen har så langt vært preget av at kommunene i Vestfold og helseforetakene har samarbeidet i to hovedgrupper. De to nordligste kommunene er med i samarbeidet mot Vestre Viken HF i Drammen, de øvrige 12 kommunene (12k) har samarbeidet med Sykehuset i Vestfold HF. Samarbeidet i 12k har vært godt og bredt fram til annet halvår 2012. Ved årsskiftet 2012-2013 ser vi at samarbeidet mellom kommunene endres. De større kommunene vil ha egen styring over samarbeidet. Noen av de mindre går i samarbeid med de store kommunene, andre søker sammen til en mellomstor løsning. Flere av kommunene opplyser at samarbeidet med sykehuset er tyngre enn det var i innledningen, men vi har et inntrykk av at samarbeidet er enklere på fagnivået enn på øverste administrative nivå. Kommune opplyser at sykehuset ikke kan legge fram data som viser de sidene av driften som kommunene trenger, så som tall for hvor mange pasienter som legges inn på grunnlag av sykehusets egen beslutning. Det er i ferd med å avtegne seg et bilde om at hver av byene som hadde lokalsykehus (Larvik, Sandefjord og Horten) forsøker å få til drift omkring de tidligere sengepostene. I øyeblikket er det ser det ut til at kommunene og sykehuset ikke klarer å bli enige om en felles faglig samarbeidsmodell som kan omfatte alle eller et vesentlig flertall av kommunene. Det kan føre til at det geografisk lille, men folketette Vestfoldsamfunnet går glipp av gode samarbeidsløsninger. Felles holdning fra kommunene om hvilke spesialisttjenester som skulle tilbys ambulant på sykehjem og lokalmedisinske sentra, kunne ha bidratt til en faglig forsvarlig oppgaveforskyvning mot kommunene. Felles holdning fra kommunene sammen med sykehuset kunne også bidra til at flere kommuner kom raskere i gang med å tilby en forsvarlig øyeblikkelig-hjelp-funksjon innen 2016. Økonomisk sett er det også en ulikevekt mellom kommunene og Sykehuset i Vestfold. Helsedirektoratets oversikt viser at Vestfolkommunene i sum har en underdekning på flere millioner kroner for medfinansieringsansvar sammenliknet med overførte tilskudd. Sykehuset har på sin side offentliggjort et positivt resultat på 120 millioner kroner. Kommunene kan ikke fortsette driften med så stor underdekning.

Vi kan ikke se at den ene regionale kontaktstillingen for Helse Sør-Øst har hatt noen funksjon for vårt fylke.

Helsehensyn i planlegging: 12 av 14 kommuner har ferdige planstrategi og alle omfatter helsehensyn og folkehelse. Den ene av de to som mangler strategiplan har arbeidet meget godt med det grunnlaget for helsevurderingene. Vi har god tro på at alle 14 kommuner vil ha plangrunnlaget i orden i løpet av første halvår

2013. Ambisjonen med å styrke folkehelsearbeidet gjennom frisklivssentralene har ikke hatt samme gjennomslag. Det kan ha mange grunner. Det er uklart hva departement og direktorat mener om hva som skal ligge i frisklivssentralene. Når vi har møte med kommunene får vi ikke inntrykk av at fylkeskommunenes samlende og pådrivende rolle foreløpig er oppfattet av kommunene

Sett i et tiårsperspektiv har Fylkesmannens funksjon på helseområdet blitt noe svakere. Det skyldes på den ene siden den velkjente veksten i antall saker som gjelder førerkort. I tillegg er arbeidet med tilsynssaker på helse, omsorgs og sosialområdet redusert noe fordi vi, i likhet med store deler av offentlig forvaltning, må prioritere saker som gjelder innsyn i våre saker etter offentleglova. Vi har beregnet at dette tar $\frac{3}{4}$ årsverk av juristtid som tidligere ble benyttet til behandling av klage- og tilsynssaker.

Vi deltok i to landsomfattende tilsyn og utførte en rekke egenbestemte tilsyn i 2012. I det ene landsomfattende tilsynet undersøkte vi hvordan sykehusets vurderer henvisninger av pasienter med mistanke om kreftsykdom. Vi fant at Sykehuset i Vestfold ikke hadde rutiner som sikret at henvisningene alltid ble vurdert innen tidsfristen. I det andre landsomfattende tilsynet undersøkte vi om sykehjemmene følger loven når de anvender tvang for å gi helsehjelp til personer som ikke har samtykkekompetanse, som ved uttalt demens. Ett de seks sykehjemmene vi besøkte hadde alle rutiner på plass, de øvrige fem fikk avvik. Samhandlingsreformen har satt oppmerksomhet på hvordan kommuner og sykehus løser oppgavene sammen. I fire av de egenbestemte tilsynene så vi på hvordan kommuner og sykehus samhandler om psykisk utviklingshemmede, spesielt med tanke på bruk av tvangstiltak. Vi intervjuet pårørende og hjelpeverge før vi besøkte to kommuner og to sykehusavdelinger. Konklusjonen var at både kommunene og sykehusavdelingene fikk avvik. Etter vår vurdering var det viktigste at vi fikk oppmerksomhet på samhandlingen mellom aktørene og ikke bare så på hver enkelt av dem. Vi kaller dette «forløpstilsyn». Vi mener at et økende antall tilsyn må innrettes på vurdering av forsvarlig behandling og samarbeid mellom flere aktører i kommunene og/eller i sykehus. Dette krever utvikling av nye tilsynsmetoder. Statens helsetilsyn må bidra til dette, eventuelt ved fordeling av utviklingsmidler til fylkene, slik Helse- og omsorgsdepartementet gjorde via Statens helsetilsyn i forbindelse med satsningen på tilsyn med tjenester til eldre, i perioden 2008 til 2012. Vi mottok midler fra dette for å utvikle læring som del av tilsyn og opplevde det som en vesentlig stimulering til utvikling av Fylkesmannens tilsynsfunksjon for kommuner og sykehus. Når det gjelder de øvrige tilsynsrapportene viser vi til hjemmesidene hos Fylkesmannen og Statens helsetilsyn

Tilsyn med sosiale tjenester i NAV viste at kommunene oppfylte lovens krav når det gjaldt vurdering av barnefamilier. Vi opplever at NAV-reformen har funnet en form der samarbeidet fungerer godt mellom den statlige delen og kommunene. Det er lokale variasjoner og vi mener det fungerer best der det er et gjensidig positivt initiativ mellom lokal NAV-leder og den kommunale organisasjonen. NAV- Larvik kommune er et godt eksempel på det. Fylkesmannen fortsetter opplæringstiltakene i henhold til embetsoppdraget. Sammenliknet med andre sektorer er det en spesiell ordning der klageinstansen og tilsynsmyndigheten har oppgaven med å stå for en så stor andel av den faglige opplæringen, men vi ser at det er hensiktsmessig så lenge det er Fylkesmannen som i mange fylker synes å ha den tyngste kompetansen på dette området.

Valget av Nygård sykehjem og hjemmetjenesten i Sandefjord utviklingscenter for fylket har fungert meget godt. Utviklingscenteret driver en rekke prosjekter i egen regi og Fylkesmannen har benyttet centeret aktivt, blant annet i implementering av pasientrettighetsloven kapittel 4a i fylket og en kursrekke for sykehjemsleger. Vi mener det var riktig å samle utviklingsfunksjonen for sykehjemmene og hjemmetjenesten på et sted. Når det gjelder målene i Omsorgsplan 2015 har vi størst bekymring for rekrutteringssituasjonen. Noen kommuner arbeider aktivt for å skaffe oversikt over framtidig behov for personell, men andre er passive. Knapp tilgang på personell i fremtiden er tema på hvert møte med kommunene. En interkommunal utredning av beregnet behov for helsepersonell er lovet ferdig innen 1. juli i år.

2.3 Oppvekst, barnehager, utdanning og likestilling

Innledning

Fylkesmannen skal samle og systematisere informasjon om kommunenes oppfølging av barnekonvensjonen. I Vestfold gjøres dette dels gjennom vårt handlingsprogram God oppvekst 2008-2018, dels gjennom dialog med kommunene og dels gjennom tilsyn. Fylkesmannen har dog ikke systematisert informasjonen knyttet til de enkelte paragrafene i barnekonvensjonen.

Fylkesmannen har i 2012 foretatt en skriftlig kartlegging av kommunenes system for oppfyllelse av opplæringslovens og barnehagelovens bestemmelser om meldeplikt til barneverntjenesten. Vi vil i 2013 følge

opp dette med egne tilsyn på dette området.

I avdeling oppvekst og opplæring jobbes det mye innenfor samarbeidsprosjektet God oppvekst 2008-2018. Fylkesmannen har videreført handlingsprogrammet "God oppvekst 2008 – 2018" i samarbeid med kommunene, fylkeskommunen, statlige etater og partene i arbeidslivet. I 2012 har "God oppvekst i et folkehelseperspektiv" vært et høyt prioritert område.

Barnevern

Det er i tre kommuner gjennomført landsomfattende tilsyn rettet mot kommunenes arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn. I ett av de gjennomførte tilsynene ble det funnet brudd på lov eller forskrift.

Barnehage

Det skjer mye spennende utviklingsarbeid i barnehagene i fylket. I 2012 arrangerte Fylkesmannen fire møter, "Barnehageforum", som består av representanter fra kommunenes barnehagemyndighet, i tillegg til Fylkesmannen. Det ble gjennomført fem kommunetilsyn med fokus på kommunen som barnehagemyndighet, jfr. embetsoppdraget. Se forøvrig flere detaljer om disse tilsynene i rapporten. Fylkesmannen har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet arrangert to samlinger om forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Det var ved utgangen av 2012 full barnehagedekning i samtlige av fylkets kommuner.

Skole

Fylkesmannen i Vestfold har mye kontakt og samarbeid med kommunene og fylkeskommunen på utdanningsområdet, blant annet gjennom fem møter i Lederforum, der både skoleansvarlige i kommunene, Fylkeskommunen, KS, Høgskolen i Vestfold og Utdanningsforbundet er representert, i tillegg til Fylkesmannen. Blant temaene på møtene kan nevnes: Spesialundervisning, God oppvekst, fritak for vurdering, elevenes psykososiale miljø og Høyesterettsdommen, folkehelse, Ny Giv, GNIST og ungdomstrinnsmeldingen. I tillegg gjennomførte Lederforum en studietur til London der hovedtemaet var tverretattlig samarbeid om barn og familier.

I løpet av året får Fylkesmannen en del henvendelser skoler, kommuner og fylkeskommunen på flere tema, men psykososialt miljø og spesialundervisning er temaer som ofte går igjen. På grunnlag av slike henvendelser eller Fylkesmannens egen områdeovervåking åpnes det i en del saker hendelsesbasert tilsyn.

Gjennom tilsyn med kommunenes saksbehandlingstid i psykologisk-pedagogisk tjeneste når det gjelder sakkyndighetsarbeidet er det konkludert med at saksbehandlingstiden gjennomgående er for lang. Det er grunn til å tro at dette gjelder langt flere kommuner enn de som fikk tilsyn. Dette kan ha konsekvenser for den enkelte elevs rettigheter i forhold til kapittel 5 i Opplæringsloven.

Introduksjonsordningen

Fylkesmannen i Vestfold fikk våren 2012 oppdraget med gjennomføring av et pilotprosjekt for iverksetting av statlig tilsyn med kommunenes forvaltning av introduksjonsloven. Oppdraget gikk ut på å prøve ut fylkesmennenes tilsyn med kommunenes forvaltning av introduksjonsloven på utvalgte områder, og utarbeide en veileder for tilsynet. De to første tilsynene ble gjennomført høsten 2012.

2.4 Arealdisponering, byggesaker og universell utforming

Fylkeskommunen arbeider med en Regional plan for bærekraftig arealpolitikk for hele Vestfold fylke. Fylkesmannen er deltager i dette arbeidet.

Videre jobber vi med to viktige utviklingsprosjekter. Et av disse går ut på å samle de statlige innsigelsene i plansakene. Dette vil kunne gi bedre forutsigbarhet og redusere konfliktnivået. Et annet spennende prosjekt er samarbeidet med Riksantikvaren og Tønsberg kommune for å se på mulighetene for utbygging av et parkeringsareal i Tønsberg by. Dette området kan i dag vanskelig bebygges fordi kulturminneinteressene begrenser både i forhold til byggehøyder og i forhold til graving i grunnen.

Planforum er godt etablert i fylket, og bidrar til god dialog i planprosessene, sammen med bruk av www.planportal.no.

Det har vært et høyt aktivitetsnivå i planleggingen i 2012, både hva gjelder kommuneplaner og reguleringsplaner:

Reguleringsvarsel:	107, hvorav 4 innsigelser
Reguleringsforslag:	84, hvorav 12 innsigelser
Kommuneplan/planstrategi:	24, hvorav 1 innsigelse
Innsigelser:	Totalt 17

Ingen av innsigelsene gikk videre til departementet, og innsigelsene ble altså løst ved mekling eller før mekling.

Arbeidet med strandsoneforvaltning pågår for fullt. I 2012 har vi avgitt uttalelse til 236 dispensasjonssaker. I strandsonen er totalt 30 dispensasjoner blitt påklaget av oss, det er en økning på 12 saker.

Klimatilpasning, samfunnssikkerhet, beredskap, universell utforming, hensynet til barn og unges interesser, naturmangfold, forurensningsspørsmål og vannforskriften blir alle spilt inn som viktige hensyn i planleggingen.

Forståelsen for å redusere forbruket av areal, spesielt dyrka mark, er økende i kommunene. Utfordringen er at byene, sammen med flyplass og samferdselsårer er omkranset av den beste jorda. Jenbaneverket arbeider med ny trase Holmestrand - Larvik som kan komme til å ta mye areal. Bygging og fullføring av E18 til fire felt gjennom fylket pågår.

Det er behandlet 252 klager etter etter plan- og bygningsloven. Omgjøring- og opphelsesprosenten ligger på ca 22 %, noe som har vært stabilt de siste årene. Fylkesmannen har meklet i 4 saker det statlig og/eller regional myndighet har fremmet innsigelse.

2.5 Landbruksbasert forvaltning og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Melding St. 9(2011-2012) om landbruks- og matpolitikken "Velkommen til bords" gir målsettinger som Vestfold følger opp gjennom nytt Regionalt næringsprogram(RNP). Programmet er utarbeidet av FM og FK sammen med partnerskapet. Et enstemmig Fylkesting stilte seg bak programmet i juni.

Utnyttelse av regionale fortrinn og økt matproduksjon er to viktige fokusområder i programmet. Innenfor prioriterte satsingsområder er målsettingene mer tydelig formulert. RNP danner grunnlaget for blant annet årlige handlingsplaner hos fylkeskommunen, Innovasjon Norge og Fylkesmannen, samt for forvaltning av virkemidler.

Noen av målene på landbruks- og matområdet er sammenfallende og forsterker hverandre, mens det på andre områder vil være dilemmaer og målkonflikter. I Regionalt bygdeutviklingsprogram for Vestfold er målene forsøkt balansert slik at forholdene skal ligge best mulig til rette for økt matproduksjon på en bærekraftig måte.

Vi vektlegger redusert lystgassutslipp gjennom økt grøfteaktivitet og mindre forbruk av kunstgjødsel. Fylkesmannen og Vestfold bondelag jobber aktivt med planer om en stor industriell biogassfabrikk og ønsker å involvere jordbruket maksimalt ved å levere husdyrgjødsel som råstoff sammen med organisk avfall fra husholdninger og andre og ta tilbake all bioresten som biogjødsel. Klimamodellen utviklet av Østfoldforskning viser stor klimagevinst ved å inkludere landbruket.

De dyrkbare arealene, som ofte og er de mest produktive skogsarealene, representerer en betydelig ressurs med tanke på framtidig matproduksjon. Ved nydyrking kan man imidlertid ikke forvente like store avlinger som på godt etablerte produksjonsarealer, blant annet fordi de beste arealene allerede er dyrket opp, og at det tar tid å etablere en jordstruktur. Det er i et langsiktig perspektiv ingen løsning å dyrke opp nye arealer som kompensasjon for den dyrka marka som omdisponeres.

Fylkestinget framhevet behovet for å ta vare på matjorda da de i september vedtok å sende «Regional plan for bærekraftig arealpolitikk» (RPBA) ut på høring. «Fylkestinget mener det ikke er ønskelig at så store areal av landets beste matjord foreslås omdisponert til bolig/næring. For å unngå dette kan det være aktuelt å basere RPBA på at en større andel nye boliger etableres i eksisterende boligområder/tidligere utbygde områder, enn hva høringsforslaget legger opp til.» Vedtaket gjenspeiler holdningen til jordvernet vi mener finnes i kommunene for tiden, selv om noen ønsker kreative løsninger som å dyrke opp nye arealer som kompensasjon for

omdisponering.

Også i 2012 har det blitt jobbet med å heve kompetansen og interessen i skolene om lokal mat. Østlandsmesterskapet for VG2-elever er gjennomført i samarbeid med fylkeskommunen, Vestfoldkokkenes Mesterlaug og opplæringskontoret for reiseliv, restaurant og matfag.

Vestfold Bondelag har lagt ned sitt tjenesteutvalg i 2012 fordi oppslutningen fra næringsutøverne har vært relativt dårlig når det gjelder landbruksbaserte tjenester og opplevelser. Flere arrangementer ble avlyst. Det gode arbeidsmarkedet i Vestfold er antagelig noe av forklaringen på den relativt beskjedne satsingen på bygdenæringer her. På den annen side forsøker virkemiddelapparatet å hjelpe de som vil og har potensiale innenfor tilleggsnæringer.

Vassdragene i Vestfold er nesten alle sårbare og renner gjennom aktive jordbruksområder under marin grense. Forurensningsregnskap for Vestfold viser at jordbruket er den viktigste kilden for avrenning av jord, fosfor og nitrogen til nesten alle vassdragene. Utsatt jordarbeiding av kornarealer til våren, åker i stubb, er det viktigste virkemiddelet mot forurensning. Vi tror at økt holdningsarbeid forankret til et faktagrunnlag og vannforskriften kan gi en større måloppnåelse uten å øke satsene.

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har i 2012 fortsatt samarbeidet med kommunene på samfunnssikkerhetsområdet. Faggruppe samfunnssikkerhet har deltatt i møter i beredskapsnettverket til kommunene, med faglige innspill og kompetansetiltak. Det er gjennomført opplæring i krisestøtteverktøyet CIM og veiledning knyttet til ny lov om kommunal beredskapsplikt. Videre har Fylkesmannen gjennomført studietur til Holrdaland og Sogn og Fjordane med tema ras, klima og radon.

Det er gjennomført tilsyn med 3 kommuner i 2012, mens 4 kommuner er blitt øvet. Med på øvelsene er også nabokommunene, så læringseffekten er god. Denne metoden kan kanskje være til inspirasjon for andre? Fylkesmannen har videre øvet egen kriseledelse, samt deltatt i samvirkeøvelsen i regi av Beredskapsforum. Det ble avholdt to møter i fylkes-beredskapsrådet. Fylkets risiko- og sårbarhetsanalyse ble oppdatert i 2012.

Kapittel 3 - Resultatområder

nytt punkt 10:23:57

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

Representanter fra kongehuset har vært på 6 besøk i Vestfold i 2012.

12.04. Kongen var til stede på Kirkemøtet i Tønsberg

19.-21.6. Kongeparets fylkestur

Kongeparets fylkestur gikk i 2012 til Vestfold. Seks kommuner ble besøkt. Et stort antall mennesker var engasjert i forberedelsene, og selve besøket ble en folkefest med stor oppmøte. Kommunene som ble besøkt rapporterer at forberedelsene og gjennomføringen fungerte som en samlande begivenhet for kommunen, og medførte økt stolthet i lokalmiljøet. Kongeparets besøk fikk bred dekning i lokal og nasjonal presse.

03.05. Kronprinsen var til stede Dignity Day arrangement i Re og bedriftsbesøk på Jotun

11.09. Kronprinsessen var til stede på konferansen Farlig Avfall

01.10 Dronningen var til stede på slagfeltet på Re

00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Det ble behandlet 18 søknader i 2012

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 - 06 Naturmanfold, vannforvaltning og forurensning

Naturforvaltningsoppgavene er lagt til egen faggruppe med 5 stillingshjemler.

Fremdriften innenfor naturforvaltningsområdet er tilfredsstillende. Vi har lagt særlig vekt på nasjonalparkprosessen i Vestfold, handlingsplaner og tilskuddsforvaltning PA/UN, forvaltning av verneområder, Holmen natursenter og NML-kurs. Holmen natursenter har blitt autorisert som nasjonalt våtmarkssenter. Et to-dagers kurs for kommuner m.fl. i naturmangfoldloven samlet ca. 100 delta

Verneprosess for Færder nasjonalpark er gitt høy prioritet. Nasjonalparkvernet har sterk lokal støtte. Verneforslaget er sendt ut på høring i desember. Siktemålet er vernevedtak august 2013. Det er etablert månedlige samordnings- og avklaringsmøter med MD og DN for å sikre fremdriften.

Systematisk kartlegging av 27 edelløvsogområder i 5 kommuner er gjennomført i 2012. Berørte grunneiere er

informert. Vi har ikke hatt kapasitet til å følge opp aktuelle enkeltsaker vis-à-vis skogeierforeningene og DN.

Forvaltning av verneområder og oppfølging av Bestillingsdialogen 2012 er tilfredsstillende. Godt samarbeid med SNO lokalt. Holmen natursenter fungerer godt, og er i 2012 autorisert som nasjonalt våtmarkssenter.

Vi har ikke hatt tilfredsstillende fremdrift med forvaltningsplanene for verneområdene, men forvaltningsplan for Moutmarka NR og 8 plantefredningsområder er ferdigstilt. I alt 16 forvaltningsplaner er under arbeid i ulike faser. 6 forventes ferdigstilt i 2013, resten i 2014. Utkast til forvaltningsplan for Ilene og Presterødkilen NR oversendt DN til faglig godkjenning des. 2010. Vi avventer nærmere tilbakemelding.

Handlingsplanene for hule eiker og eremitt ferdigstilt og publisert i 2012. Handlingsplanen for hule eiker fulgt opp med kartleggingsprosjekter i en rekke "eikefylker" også i 2012. Handlingsplanen for eremitt videreføres med kartlegging i og utenfor Vestfold, overvåking og andre tiltak i Vestfold. Handlingsplanen for slåttemark er fulgt opp med skjøtselstiltak i 4 av 5 prioriterte lokaliteter.

Faggrunlaget for naturtypen åpen kalkmark er fulgt opp med samordnet kartlegging i Vestfold, Buskerud og Telemark. Andre UN/PA eller kandidater til slike følges opp gjennom naturtypekartlegging og/eller tilskuddsforvaltning, herunder et stort ålegressrelatert prosjekt i indre Viksfjord (Larvik), skjøtsel av en rekke hule eiker, kartlegging av stor salamander, elvemusling mv.

Naturtypekartlegging videreført med bred kartlegging av en ny kommune. Treg dataflyt til naturbase, særlig pga. for liten GIS-kapasitet hos oss.

Vi har ikke gjennomført spesielle infotiltak i 2012, men det blir aktuelt når eikebrosjyre blir ferdigstilt i 2013.

Fagsamling med tema elvemusling er gjennomført for kommuner m.fl.

En rekke prosjekter har blitt gjennomført i regi av handlingsplanen for flaggermus. Prosjektene omfatter blant annet kartlegging og søk etter våre mest truede arter, blant annet børsteflaggermus, trollflaggermus, skjegg- og skogflaggermus og bredøre. Flaggermuskasseprosjektet er videreført over enda større deler av landet og informasjonen samlet gjennom tidligere år skal publiseres i brosjyrer for huseiere.

Godt samarbeid med landbruksavdelingen om utvalgte kulturlandskap.

Motorferdsel i utmark i Vestfold har lite omfang, og er derfor ikke prioritert

Samarbeider med NINA om overvåking av grågåsebestandene i regionen. Det er behov for kompetanseheving mtp en raskt voksende grågåsebestand og de problemer dette fører med seg (bla beiteproblematikk på innmark).

Avholdt kompetansesamling for kommuner, interesseorganisasjoner og private.

Stort fokus på sjørretførende vassdrag, bl.a gjennom "sjørretprosjektet i Vestfold". Har arrangert fagsamlinger for kommunene med "vassdrags- og fisketema". Iverksatt tiltak (innsamling til genbank) for å bevare den stedegne laksebestanden i Sandevassdraget (gyroinfisert). Dette arbeidet fortsetter i 2013.

Rovviltforvaltning og arbeidet med truede arter er i rute

Samarbeid med SNO og NJFF om bekjemping av mink i skjærgården. Samarbeid med SNO for å følge opp meldinger om spredning av fremmede fiskearter i innlandsvann sør i fylket (bla speilkarpe). Samarbeid med Hof kommune om kartlegging og bekjempelse av kjempespringfrø i Vassås.

Innen vannforvaltningsarbeidet er vi ajour med karakterisering og bistand til «vesentlige spm». I samråd med DN har vi ikke selv karakterisert grunnvann. Arbeid med suppl. overvåking i fase 2 – vannområder (VO) pågår i de fleste VO og vil starte opp i resterende VO høsten -12. I fase 1 – VO er tiltak utredet og igangsatt det vi er sektormyndighet. Ved plan- og konsesjonsbehandling legger vi til grunn vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller inngrep, og vektlegger forskriftens miljømål i §§ 4 -6 ved konsesjonsbehandling av eksisterende virksomhet, inkl. steinindustri i Larvik. Samordningen av arbeidet internt ivaretas gjennom tverrfaglig arbeidsgruppe (vannforvaltn, forurensning, jordbruk-, fiskeforvaltning, arealplan).

Resultatområde 07 Godt bymiljø

Fylkeskommunen arbeider med en Regional plan for bærekraftig arealpolitikk for hele Vestfold fylket.

Fylkesmannen er deltager i dette arbeidet.

Planforum er godt etablert i fylket, og bidrar til god dialog i planprosessene, sammen med bruk av www.planportal.no.

Det har vært et høyt aktivitetsnivå i planleggingen i 2012, både hva gjelder kommuneplaner og reguleringsplaner:

Reguleringsvarsel: 107, hvorav 4 innsigelser

Reguleringsforslag: 84, hvorav 12 innsigelser

Kommuneplan/planstrategi: 24, hvorav 1 innsigelse

Innsigelser: Totalt 17

Ingen av innsigelsene gikk videre til departementet.

Arbeidet med strandsoneforvaltning pågår for fullt. I 2012 har vi avgitt uttalelse til 236 dispensasjonssaker. I strandsonen er totalt 30 dispensasjoner blitt påklaget av oss, det er en økning på 12 saker.

Forståelsen for å redusere forbruket av areal, spesielt dyrka mark, er økende i kommunene. Utfordringen er at byene, sammen med flyplass og samferdselsårer er omkranset av den beste jorda. Jenbaneverket arbeider med ny trase Holmestrand - Larvik som kan komme til å ta mye areal. Bygging og fullføring av E18 til fire felt gjennom fylket pågår.

Resultatområde 08 Aktivt friluftsliv

Friluftslivstemaet følges hovedsaklig opp gjennom planarbeidet. Nødvendig koordinering av skjærgårdstjenesten og kontakt med samarbeidspartene følges opp. SNO og Skjærgårdstjenesten arbeider godt sammen. God kontakt også med Oslofjorden friluftsråd.

Resultatområde 09 Giftfritt miljø

Arbeidet med Sandefjordsfjorden er i et godt spor i og med at kommunen tar i mot tilbudet om finansiering av en prosjektleder. Vi har god dialog med kommunen. Arbeidet med kartlegging av sedimentene i indre Havn i Horten går greit. Forurensningssituasjonen i Vrengensundet er bekymringsfull. Fremdriften når det gjelder opprydding i Tønsbergfjorden er usikker. Grunnforurensningsdatabasen er blitt ajourført i 2012, men det kommer stadig inn nye opplysninger og skjer utbygginger og endringer som krever ajourhold. Innenfor steinindustrien jobbes det med nye tillatelser til Larvikittbruddene. Videre er vi i gang med vurdeirng av pukverk i forhold til kap. 30 i forurensningsforskriften.

Resultatområde 10 Rein luft

Støy er fokusområde i forbindelse med saker etter plan- og bygningsloven. Videre jobbes det aktivt med støy i de ulike konsesjonene. Luftforurensning har vi jobbet lite med.

Resultatområde 11 Stabilt klima

Alle kommunene i Vestfold har utarbeidet klima –og energiplaner. Vi har godt samarbeidet med fylkeskommunen og Vestfold Klima –og energiforum når det gjelder veiledning av kommunene i oppfølging av planene. Samarbeidet med fylkeskommunen og DSB er godt når det gjelder arbeidet mot kommunene i klima tilpasningsarbeidet. Klima (areal og transport) er et viktig fokustema i innspille til planer etter PBL. Fylkesmannen er i ferdig med å utarbeidet et strateginotat hvor våre rolle i klimaarbeidet blir tydeliggjort og konkretisert, jf. rapporten fra Klif og DSB i 2009.

Nasjonale målsettinger innen klimapolicy blir også vektlagt ved vurdering av planer etter PBL, og det blir fremmet innsigelse til planer som i vesentlig grad er i strid med nasjonale føringer.

Resultatområde 12 Resultatkrav knyttet til Tverrgående virkemidler

12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling

Det har vært et høyt aktivitetsnivå i planleggingen i 2012, både hva gjelder kommuneplaner og reguleringsplaner:

Reguleringsvarsel:	107, hvorav 4 innsigelser
Reguleringsforslag:	84, hvorav 12 innsigelser
Kommuneplan/planstrategi:	24, hvorav 1 innsigelse
Innsigelser:	Totalt 17

Ingen av innsigelsene gikk videre til departementet og ble altså løst før mekling eller ved mekling.

Arbeidet med strandsoneforvaltning pågår for fullt. I 2012 har vi avgitt uttalelse til 236 dispensasjonssaker. I strandsonen er totalt 30 dispensasjoner blitt påklaget av oss, det er en økning på 12 saker.

Vi har store forventninger til fylkeskommunens plan for bærekraftig arealbruk. Vi vil også satse videre på utviklingsprosjekter som en samlet innsigelse og samarbeid med Tønsberg kommune og Riksantikvaren for å få til fortetting i Tønsberg by.

12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling

Tilsyn: følges i hovedsak opp i overensstemmelse med tilsynsplan for 2012.

Som følge av redusert kapasitet / bemanning vil vi prioritere landsdekkende kontrollaksjoner (jf. selv bærende forskrifter kap. 24 og 26-30) og prioritert egeninitiert tilsyn. Akutte hendelser vil prioriteres, ev. i samarbeide med kommunene.

Bra oppfølging fra de kontrollerte. Ingen anmeldelser eller innkrevd tvangsmulkt.

Konsesjonsbehandling: mange store, tunge søknader (særlig avfall og steinindustri) og mange i antall (mudresøknader). Enkelte forsinkelser i søknadsbehandling bl.a. som følge av redusert kapasitet/bemanning. Prioriteres fremover. Vurderer reduksjon i behov for egne tillatelser for bransjene som følger kap 24, 26-30, jf. forurensningsforskriften)

12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Vi har i 2012 iverksatt handlingsplan for oppdatering og utvidelse av stofftilfanget i Miljøstatus. Statistiske data er nå hentet fra 2009 – 2011 og er oppdatert. I første halvår involverte vi fylkeskommunens kulturarv-avdeling som lagde ny hovedside om kulturminner, med link til egne kulturarv-sider.

Årets hovedprosjekt i naturtypekartlegging er lagt til Holmestrand kommune, i nært samarbeid med kommunen som har bidratt med egenandel. Det er en utfordring å få kvalitetssikret datasett fra naturtypeprosjekt i 2011 i flere kommuner (Larvik, Tønsberg, Nøtterøy) slik at disse kommer inn i Naturbase. Naturtypedata fra Forsvaret (ca. 60 lokaliteter) og tidligere skogvernregistreringer (noen få) ligger også på vent. Tidligere kulturlandskapsregistreringer i regi av DN (ca. 60 områder) er nå på vei inn i Naturbase

Forurensning: Status ok mht tillatelser, nye tillatelser, egenrapportering og kontroller. Følges opp kontinuerlig.

12.4 Internasjonalt samarbeid

Ikke aktuelt.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
01 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning	kr 1 643 741,53	kr 2 901 681,38
09 Giftfritt miljø	kr 2 424 878,11	kr 0,00
Andre oppgaver under MD	kr 731 306,73	kr 0,00
11 Stabilt klima	kr 534 367,46	kr 0,00
12.1 Planlegging for bærekraftig utvikling	kr 1 799 953,22	kr 45,40
12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling	kr 555 750,48	kr 522 256,88
12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	kr 5 181,80	kr 0,00
12.4 Internasjonalt samarbeid (Finnmark)	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 7 695 179,00	kr 3 423 983,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

- **Beskriv kort sentrale utviklingstrekk og drivkrefter i utviklingen av jordbruket**

Enda et år med mye nedbør ga under middels kornavlinger. Det ble sådd lite høstkorn høsten 2011. Siden avlingene i høstkorn normalt er høyere enn vårkorn, så bidrar det også til lavere avling. Trenden er en nedgang i både kornareal og kornavling per dekar. Det gir en betydelig nedgang i kornproduksjonen i fylket de siste ti årene. Det er bekymringsfullt i forhold til å opprettholde sjølforsyningsgraden i landet, spesielt når denne utviklingen skjer i et matkornfylke som Vestfold. Økonomien i korndyrking er for dårlig og større arealer legges om til grasproduksjon.

Andelen leiejord (48 %) øker og med det utfordringene med lange kjøreavstander, lagelighetsfaktoren for jordarbeiding, jordpakking pga store maskiner, kalktilstand og grøftetilstand. Vestfold Bondelag har avsluttet et jordleieprosjekt, inkl. en GIS-analyse, som dokumenterer kjøreavstandene.

- **Beskriv hovedutfordringer knyttet til bruken av økonomiske og juridiske virkemidler og regelverksforvaltning m.v.**

Produksjonstilskuddet er det viktigste økonomiske virkemiddelet landbruksforvaltningen forvalter. Innretning av tilskuddene mot lite produksjonsavhengige tilskudd stimulerer ikke til produksjonsøkning i tråd med den nye meldingen. Tilskuddshøsting ved svak drift bør begrenses ved å stille større krav til normal drift og f. eks. endre regelverket for beiting slik vi har foreslått i vårt innspill til jordbruksoppgjøret. I det samme innspillet har vi også foreslått forbedringer i regelverket for erstatning avlingssvikt.

Gode kontrollrutiner er nødvendig slik at eventuelle regelverksbrudd oppdages tidlig. Informasjonsutveksling mellom kommuner er viktig for å avdekke at det ikke drives ulovlig samarbeide mellom bruk i forskjellige kommuner. At bruker har tilfredsstillende regnskapsførsel er også et viktig moment når man skal forfølge eventuelle regelverksbrudd.

SLF-rapport nr 16/2012 "Vekstmuligheter i grøntsektoren" foreslår effektive virkemidler for å stimulere denne viktige sektoren i vårt fylke. I RNP er grøntsektoren prioritert og det gir føringer for virkemiddelbruken.

- **Rapportere ev. bruk av midler over kapittel 1144 post 77 til rovviltforvaltning, og beskriv kort**

utfordringene på området.

Gaupe er det eneste rovviltet av betydning i Vestfold. Det kom ikke inn søknader om forebyggende tiltak i 2012, men det ble brukt 15.000 kroner på annonsering av gaupejakt.

Det var 6 søknader om erstatning for sau/lam tatt av rovvilt, tre søknader fra Lardal, en fra Larvik, en fra Hof og en fra Sande. Totalt ble det søkt om erstatning for 88 lam og 6 søyer. Det ble erstattet 73 lam og 4 søyer. (2011: 76 lam og en søye). Samlet utbetalingsbeløp var kr. 147 532, mot 131 987kr i 2011.

- **Beskriv utviklingen i beitebruk og utarbeid tapsstatistikk.**

Vestfold har 4-5 beitelag, og de får ikke driftstilskudd. Vi får derfor ikke inn tall på tap av sau/lam og storfe bortsett fra de søker om erstatning for tap på utmarksbeite. Det var ingen søknader på katastrofetap for 2012, tap til fredede rovvilt er beskrevet over.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2011	2010
FMVE							
Sum	0	0	0	0	0	0	

21.2 Skogbruk

- **Kort om utviklingen i skogbruket, utfordringene på skogområdet i fylket, og oversikt over hvordan Fylkesmannens arbeid på området har bidratt til resultater og aktivitet.**

Skogbruksaktiviteten i fylket var i 2012 noe lavere enn året før. Avvirkningen hadde en samlet nedgang på 20 %. Dette som følge av lavere priser på sagtømmer og svingninger i markedet for massevirke. Og opphoping av ved hos produsentene førte ut over året til synkende interesse for rundvirke til ved som oftest representerer løvandelen i en granhogst.

Det første av fjernvarmeselskapene som er under etablering har begynt å bruke flis fra Vestfold. Tønsberg fjernvarme kom i drift høsten 2012 og vil etter hvert bli en stabil fliskunde i Midt fylket. Økonomien for skogeier ved uttak av flisvirke er fortsatt dårlig, og det har vært liten etterspørsel og lave priser, uttaket av flis er fortsatt basert på en investering i jordkantrydding eller veikantrydding hvor tilskuddet ikke dekker driftskostnadene. Men med et fast tilskudd på kr 43 / lm³ har uttaket av flisvirke økt med 100 % hvorav 30 % fra grot- og løvtrehogst, til volum på 21 210 lm³; tilsvarende en energimengde på vel 2 mill. liter olje.

De langsiktige investeringene i foryngelse og ungsogpleie har et høyt fokus i Vestfold. Planteaktiviteten er tilfredsstillende, men med en svak nedgang fra 2011 til 890 000 planter mot et beregnet behov på 1.2 mill. Foryngelseskontroll 2011 og 2012 har vist at 10 % av plantekjøpet skjer uten bruk av skogfond, og synliggjøres derfor ikke i statistikken, og at det er en klar tendens til at hogstmark i kyststrøkene forynges med lokale løvtreslag.

Vestfoldskogbruket har et godt samarbeid med skogforskningen om å tilpasse skogbehandlingen til de mulige endringene som forventes i klima. Og det er etablert flere prøveflater for å tilegne skogbruket kompetanse om stedstilpasset proveniens- og treslagsvalg.

Det avdekkes stadig avvik i utførelsen av etterarbeidet på foryngelsesfeltene. Ungskogpleie har et beregnet etterslep i forhold til foryngelsesareal på 5000 da; 20 % av foryngelsesarealet. Stort arts mangfold og meget gode vekstbetingelser er en ekstra utfordring ved etablering av ny skog, og fører til at ryddekostnadene øker.

Skogbilveinettet i Vestfold er relativt godt utbygget. Det er imidlertid fortsatt stort behov for opprusting av dette veinettet slik at vogntogene, tømmerbilene, kan komme frem. Det er i flere kommuner i Vestfold gjennomført skogsbilveiregistreringer som tydelig dokumenterer dette enorme behovet for ombygging til gjeldende veinormaler.

Skogbruksplanleggingen har startet på sitt 3. omdrev med områdetaksering. Det etableres større takstprosjekter ved at flere kommuner slår seg sammen. I forbindelse med disse revisjonstakstene vil det også gis svar på hvordan skogeiersiden har forholdt seg til nøkkelbiotopregistreringene. Foreløpig er det ikke grunnlag for å hevde at de utfigurerte nøkkelbiotopene ikke blir respektert av skogeierne.

Fylkesmannen har i 2012 prioritert både foryngelseskontroll og kontroll av kommunenes forvaltning av skogfondsordningen. Kontrollen av skogfondsordningen gjennomføres av innleid statsautorisert revisor sammen med skogfaglig personell fra Fylkesmannen. Gjennomgående viser kontrollen en korrekt føring av skogfondsregnskapet, men med et forbedringspotensial i å foreta tiltakskontroll, og være nøye med underskrift fra skogeier.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

- **Beskriv samarbeidet med regionale aktører innen næringsutvikling, herunder gjør rede for hvilke aktører som følger opp de ulike delene av den regionale næringsstrategien.**

I 2011 startet partnerskapet i Vestfold arbeidet med å revidere «Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling i Vestfold 2010-2011». Som en følge av ny landbruksmelding endte revisjonsarbeidet opp i «Regionalt næringsprogram for landbruket i Vestfold 2012-2015» (RNP). Fylkeskommunen og fylkesmannen har i fellesskap vært eiere av prosjektet, og samhandlingen med fylkeskommunen som regional utviklingsaktør på landbruks- og matområdet har blitt styrket i denne prosessen. Et enstemmig Fylkesting stilte seg bak programmet i juni. I forlengelsen av dette er det verdt å merke seg at Fylkestinget framhevet behovet for å ta vare på matjord da de i september vedtok å sende «Regional plan for bærekraftig arealpolitikk» (RPBA) ut på høring. Av Fylkestingets vedtak går det fram at:

«Fylkestinget mener det ikke er ønskelig at så store areal av landets beste matjord foreslås omdisponert til bolig/næring. For å unngå dette kan det være aktuelt å basere RPBA på at en større andel nye boliger etableres i eksisterende boligområder/tidligere utbygde områder, enn hva høringsforslaget legger opp til.»

Utnyttelse av regionale fortrinn og økt matproduksjon er to viktige fokusområder i det nye regionale næringsprogrammet. Innenfor prioriterte satsingsområder er målsetningene mer tydelig formulert, og programmet innebærer således justeringer av regionale føringer for næringsutvikling i fylket. RNP danner grunnlaget for blant annet årlige handlingsplaner hos fylkeskommunen, Innovasjon Norge og fylkesmannen, samt forvaltning av virkemidler. De regionale aktørene har avholdt jevnlig samhandlingsmøter i løpet av året.

Næringsorganisasjonene forholder seg også til RNP i sitt arbeid. Siden RNP er ny må vi i 2013 komme tilbake til hvem som følger opp de ulike delene av strategien. Fylkeskommunen har laget en handlingsplan som har tiltak innenfor alle områdene.

Det fokuseres også på næringsutvikling gjennom tilbud til kommunene i kompetanseplanen og i kommunesamtaler. Oppfølgingen fra kommunene varierer, særlig avhengig av bemanningen på landbrukssektoren.

I Vestfold er START (www.startivestfold.no) etablert som kommunenes førstelinjetjeneste, i tillegg til og i samarbeid med landbruksforvaltningen, en kan si at førstelinjetjenesten er styrket, spesielt innenfor området bygdenæringer. Vi bruker også kompetansemidler på tema for å styrke kommunene på næringsutviklingsområdet. Kola-Viken samarbeidet rundt Oslofjorden sin årlige kompetansesamling legger vekt på aktualitet og kvalitet for å styrke de kommunale landbruksforvaltningene.

- **Beskriv kort tiltak for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon, Lokalmatprogrammet, grønt reiseliv og utmarksnæring, jf. oppdraget over**

Også i 2012 har det blitt jobbet med å heve kompetansen og interessen i skolene om lokal mat. Fylkeskommunen, Vestfoldkokkenes Mesterlaug, opplæringskontoret for reiseliv, restaurant og matfag og fylkesmannen har samarbeidet med de videregående skolene om Østlandsmesterskapet. Profileringsprosjektet av Vestfoldmat står fortsatt på agendaen.

I de senere årene har fylkesmannen hatt flere samarbeidsprosjekter med Vestfold Bondelag for å støtte opp om tilbydere av landbruksbaserte tjenester og opplevelser. Oppslutningen fra næringsutøverne har vært relativt dårlig og flere arrangementer har av den grunn måttet avlyses. Vestfold Bondelag har lagt ned sitt tjenesteutvalg i 2012. Gode muligheter for arbeid utenfor gårdene er nok en forklaring på den relativt beskjedne satsingen på bygdenæringer i Vestfold.

- **Beskriv tverrsektorielt samarbeid og resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt og Inn på tunet-løftet i kommunene spesielt.**

Det tverrsektorielle samarbeidet hos FM har i stor grad dreid seg om informasjon fra landbruksavdelingen og til helse- omsorgs- og oppvekstavdelingen.

Kommunene Horten og Sande har fått innvilget Inn på tunet Løft midler i 2012. Sande kommune satser på tverrsektorielt samarbeid mellom oppvekst og landbruk, mens i Horten kommune er det samarbeid mellom demensomsorgen og landbruket.

Innen modellen Grønt arbeid har vi tre gårder. Disse har ulike avtaler med tiltaksbedriftene og føler seg sårbare på grunn av kortsiktige avtaler. Vi gjennomførte i 2012 en forstudie for å avklare flaskehalser for å sikre langsiktige og gode avtaler for tilbydere av Grønt Arbeid. Dette resulterte i at NAV Vestfold vil bidra til økt fokus hos tiltaksbedriftene for å få mer langsiktige kontrakter med tilbydere fra landbruket.

- **Lage en kortfattet kommentar til forbrukstall/utviklingstrekk i 2012 for utrednings- og tilretteleggingsmidlene dersom disse avviker fra normalen. Kommentaren skal sendes til Landbruks- og matdepartementet med kopi til Innovasjon Norge innen 16.1.2013.**

Innovasjon Norge og fylkesmannen konkluderer med at BU-midlene er disponert i tråd med gjeldende føringer. Det er ingen saker som har fått tilskudd som ikke faller inn under tiltaksområdene. Naturlig for Vestfold er det volumproduksjoner, som leverer råstoff til videreføring og bearbeiding, som har hovedtyngden av saker. For økologiske saker må de og sees i sammenheng med midlene over handlingsplan for økologisk landbruk. Vestfold fikk 1,8 mill for 2011 og det er innvilget saker for kr 2 114 392. Kr 314 392 mer enn bevilget på grunn av inndragninger og overførte midler fra 2011.

Resultatområde 22 Klima- og miljøtiltak i landbruket

22.3 Miljøprogram og miljøplan

- **Vurdering av måloppnåelse for virkemidlene i regionalt miljøprogram.**

Vassdragene i Vestfold er nesten alle sårbare og renner gjennom aktive jordbruksområder under marin grense. Forurensningsregnskap for Vestfold viser at jordbruket er den viktigste kilden for avrenning av jord, fosfor og nitrogen til nesten alle vassdragene.

Utsatt jordarbeiding av kornarealer til våren (åker i stubb) er det viktigste virkemiddelet mot forurensning. Det har vært en liten positiv endring i andelen etter innføringen av RMP i 2005. Det er noen årlige variasjoner etter værforhold og hvor mye høstkorn det sås. Økt holdningsarbeid forankret til et faktagrunnlag og vannforskriften kan gi en større måloppnåelse uten å øke satsene. Fortstatt fokus på de mest erosjonsutsatte arealen er viktig. 85 % av RMP-midlene brukes til forurensningstiltak.

Et viktig mål med RMP-tilskuddene er at de skal bidra til et åpent og variert kulturlandskap og ta vare på arealer med verdifull biologisk mangfold. Dette stimuleres ved tilskuddet som gis til skjøtsel av verdifull kulturmark. Nesten halvparten av den delen av RMP-midlene som er brukt til kulturlandskapstiltak er benyttet til dette. Andelen brukt til å øke almenhetens muligheter for ferdsel i jordbrukslandskapet, i form av tilskudd til stier og turveier, har økt noe i 2012. Likeledes har støtten gitt til skjøtsel ved kulturminner/miljøer økt noe. Tilskuddet til dyr på øybeite er stabilt (ca 30 øyer), og det bidrar til å hindre gjengroing av det gamle kulturlandskapet på øyene i skjærgården.

- **Hovedprioriteringer for bruken av SMIL-midler og hvordan fylkesmannen har arbeidet med koplingen mellom SMIL og RMP.**

Store utfordringer med avrenning av jord og fosfor fra jordbruket gjør at hydrotekniske tiltak i bekker og inne på jordene blir prioritert. 2/3 av SMIL-midlene er benyttet til dette i 2012. Den tredjedelen som er benyttet til kulturlandskapstiltak har i hovedsak blitt brukt til verneverdige bygninger og til å ta tilbake gammel gjengrodd kulturmark. De verdifulle kulturmarkene blir fulgt opp med årlige RMP-tilskudd til skjøtsel.

RMP ble rullert i 2012 med bred involvering av næringsorganisasjonene, landbruksrådgivingen og offentlig landbruksforvaltning i fylket. I RMP er det gitt føringer for de kommunale tiltaksstrategiene som er avgjørende for SMIL-tildelingene i den enkelte kommune. Det er lagt opp til at de kommunale tiltaksstrategiene skal rulleres tidlig i 2013 med god involvering av næringsorganisasjonene.

- **Tilstand og utvikling av biologisk mangfold og kulturminner i jordbruket og bruken av virkemidler i**

forhold til målsetningene.

I hovedsak stimuleres det biologiske mangfoldet gjennom skjøtselen av gamle kulturmarker både mtp RMP og SMIL. Omfanget av verdifulle kulturmarker med støtte fra RMP har økt fra 2300 da i 2010 til 2800 da i 2012 og bidrar til målet om å ivareta arealer med verdifullt biologisk mangfold.

I 2012 har en større andel enn tidligere av SMIL-midlene blitt brukt til å skjøtte kulturminner. Det samme gjelder for RMP. Dette bidrar til å nå målet om å synliggjøre og skjøtte verneverdige kulturminner i jordbrukslandskapet.

- **Tilstand og utvikling for forurensning fra landbruket i vannområder som er valgt ut i første planperiode.**

Fra første planfase har Vestfold Numedalslågen inkl. Goksjøvassdraget. Det foreligger et tiltaksprogram for hver av disse områdene, et for Lågen og et for Goksjø, siden miljøtilstanden av under "god". Begge vassdragene er jordbrukspåvirkede.

LÅGEN: Tiltaket endret jordarbeiding - omfanget er omtrent det samme som i 2009 da tiltaksprogrammet ble laget. Målet satt for hydrotekniske tiltak er i ferd med å oppfylles. En ny områdetiltaksplan for Larviks del av Lågen bidrar til dette (finansiert med SMIL). Nye resultater fra overvåking og nytt klassifiseringssystem for miljøtilstand i elver gjør at hovedløpet av Lågen antakeligvis blir satt til bedre enn tidligere (fra moderat til god). Tiltaksprogrammet for Lågen skal revideres og innsatsen rettes mer mot belastede sidevassdrag.

GOKSJØVASSDRAGET: Tiltaket endret jordarbeiding - målet for økt andel uten høstpløying er under oppfylling. Likeledes målet for hydrotekniske tiltak i vassdraget. Overvåking viser at miljøtilstanden i Goksjø likevel er dårlig. Tiltakene i avløpssektoren mtp spredte avløp er ikke igangsatt.

- **Status og behov for oppfølgingstiltak fra forvaltningens side i miljøplanarbeidet.**

I forvaltningskontrollen for utvalgte kommuner er kontrollen av foretakenes miljøplan tatt opp. Vi har særlig fokus på jordprøver og gjødslingsplan. Foretakene tar regelmessig ut jordprøver, men ikke på alle arealene, særlig utfordrende er det med alle leiejorda (48 % er leiejord). Det gjødsles ofte over norm med fosfor på jord med høye fosfortall (jord tilført husdyrgjødsel) og til intensive grønnsaker og potet. Dette vil få økt fokus i vannarbeidet.

Vi har krevd Miljøplan trinn 1 for alle tiltakene i RMP siden det ble innført i 2005. I tillegg har vi krevd Miljøplan trinn 2 for kulturlandskapstiltakene og noen av forurensningstiltakene (planer og rapporter for skjøtsel, beiting osv.). De to siste årene har søkerne måttet legge Miljøplan trinn 2 ved søknaden.

- **Beskrivelse av arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren.**

I rulleringen av RMP er det fokusert på klimatiltak i jordbruket. Vi vektlegger redusert lystgassutslipp gjennom økt grøfteaktivitet og mindre forbruk av kunstgjødsel (balansert gjødsling som gir mindre overskudd av nitrogen i jorda). Fylkesmannen og Vestfold bondelag jobber aktivt med planer om en stor industriell biogassfabrikk. Vi ønsker å involvere jordbruket maksimalt ved å levere husdyrgjødsel som råstoff (sammen med organisk avfall fra husholdninger og andre) og ta tilbake all bioresten som biogjødsel til jordbruket. En konsulent skriver nå avtaler med bøndene. Klimamodellen utviklet av Østfoldforskning viser stor klimagevinst ved å inkludere landbruket (et prosjekt vi har vært involvert i sammen med Fylkesmannen i Østfold).

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2012 etter søknadsomgang 2011 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Kulturlandskap	Avrenning til vassdrag	Kulturmiljøer og kulturminner	Tilgjengelighet - friluftsliv	Biologisk mangfold	Plantevernmiddel	Avfall	Andre miljøtiltak
FMVE	737050	14848590	250650	176090	1040245	536640		
Sum	737050	14848590	250650	176090	1040245	536640		

22.4 Økologisk landbruk

- **Beskriv status og utfordringer for arbeidet med handlingsplan for økologisk landbruk og gi en oversikt over gjennomførte tiltak.**

Vi har satset på økt kornproduksjon i Vestfold, og i tillegg kom økt produksjonstilskudd for økologisk korn. Dette har ført til stor økning av denne produksjonen. I 2012 var det nesten 8000 dekar med økologisk korn,

fordelt på 54 bruk. Det var en økning på over 900 dekar bare fra 2011 til 2012. Arealet har mer enn doblet seg de siste 5 år fra 3589 dekar på 36 bruk i 2008 til 7955 dekar på 54 bruk i 2012.

En utfordring knyttet til økt økologisk forbruk er pris, mange forbrukere tror økologisk er mye dyrere, og vurderer derfor ikke økologisk vare. Butikken regner seg også ofte stor avanse på økologiske produkter, og derfor blir de forholdsmessig mye dyrere. I media blir det også ofte fokusert på manglende dokumentasjon på at økologisk er bedre, noe som gjør det vanskelig å få den ønskede økningen.

I tillegg er produksjonsnøytrale tilskudd med på at "tilskuddsryttere" forsøker å sko seg på å dyrke økologisk med minimal innsats. Dette kan fort gi et galt bilde av økologiske produsenter, og hele den økologiske produksjonen blir skadelidende.

Handlingsplanmidlene har gått til tiltak innen potetdyrking, åkerbønner og korndyrking, samt et arrangement på økofestivalen i Sande. I tillegg er det satt av en del midler til foregangsfylkearbeidet (grønnsaker). Midlene er bruket til å styrke områdene der vi har klimatiske fortrinn.

- **Gi en kort beskrivelse av prioriteringer og måloppnåelse i satsingene på økologiske foregangsfylker.** Vestfold: Økologisk grønnsaksproduksjon og forbruk.

Delprosjekt 1. Økt grønnsakproduksjon: Det jobbes med teknologi for ugrasbekjemping, falsk såbed og faste kjørespor i radkulturer. Overføringsverdi fra økologisk til konvensjonell produksjon. Prosjektet har økt fokus på nematoder og metoder for bekjempelse av dette. Prosjektet har erfaringsutveksling med kolleger i Norge og EU.

Delprosjekt 2. Helkjede økologiske grønnsaker (marked): Avdekket dårlige rutiner og avvik i leveranser av økologiske frukt og grønnsaker i BTV-avtalen (Rammeavtale næringsmidler i Vestfold, Buskerud og Telemark). Sykehuset i Vestfold har innført økologisk mat i egen kantine. Foregangsfylket bidrar med kompetanse, kontakter og inspirasjon. Fylkesmannen har arrangert visningstur for kokkeelever og kantineansatte til økologiske produsenter i Vestfold og bistått med midler til å få på plass økologisk møtemat.

22.5 Tre og miljø

- **Beskriv kort aktiviteten knyttet til økt bruk av trevirke og satsing på bioenergi, samt gjøre rede for status og utfordringer på området.**

Fylkesmannens arbeid med verdiskapende miljøvennlig energibruk kanaliseres gjennom Vestfold Energiforum. Dette er et partnerskap der både offentlige og private aktører kan bli med. Energiforumet skal være en møteplass for aktører som er opptatt av å finne fleksible bærekraftige energiløsninger. Sekretariatet for forumet er tillagt fylkesmannen.

Tilskuddsordningen for produksjon av skogsflisråstoff viser en produksjon på 21 210 løskubikkmeter skogsflis, en betydelig økning fra året før. Det forventes fortsatt økning i etterspørselen av flis når det første av fjernvarmeanleggene er kommet i drift i 2012. Foreløpig er imidlertid lønnsomheten helt avhengig av at det ytes tilskudd fra det offentlige i produksjon av skogsflisråstoff.

I 2011 ble det etablert et nytt 3-årig driverprosjekt knyttet opp til Treprogrammet som fortsetter virksomheten etter at et vellykket driverprosjekt (BIT) ble avsluttet i 2010. Prosjektet har som formål å fremme bruken av tre i bygg gjennom bruk av virkemidlene i Treprogrammet. Prosjektet dekker 3 fylker i et samarbeid mellom Innovasjon Norge, fylkeskommunene og fylkesmennene. I prosjektet deltar også skognæringen og treindustrien.

Eierskapet ligger nå hos Vestfold fylkeskommune; og ledes av fylkeskommunen og fylkesmannen i Vestfold sammen. Prosjektet bidrar til produkt og leverandørutvikling i industrien, og er samtidig rettet mot byggeprosjekter.

For prosjektleder (tredriver) er det viktig å komme tidlig inn i byggeprosesser sammen med lokale aktører, og være en aktiv samarbeidspartner i planprosesser. I Vestfold har prosjektet i 2012 utløst 1 750 000 kr i støtte til 4 bygg- og industriforetak. Det har også blitt gjennomført mulighetsstudie for bruk av tre i skolebygg, og workshop for oppstart av mulighetsstudie i bygging av trebruer.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

- **Beskriv status og behov for videre oppfølgingstiltak knyttet til kommunenes praktisering av regelverket.**

Det ble i mars 2012 avholdt en kompetansesamling for kommunene med bistand fra SLF og vi vil ha en ny kompetansesamling for kommunene i mars 2013 knyttet til regelverkbehandling.

Mange tiltak krever både tillatelse etter jordloven og dispensasjon etter plan- og bygningsloven. Enkelte kommuner behandler søknaden som en sak, og gir tillatelse etter begge lover i samme vedtak med samme begrunnelse. det er ikke riktig lovanvendelse. Problemstillingen har vært tema på kompetansesamlinger for kommunene, og vi har hatt en særskilt gjennomgang med politikere og administrasjon i Andebu kommune.

I noen av kommunene i Vestfold som har innført forskrift etter konsesjonsloven § 7 er boplikten under stadig debatt. Vi har holdt foredrag for politikere og administrasjon i Tjøme kommune om konsesjonsloven og forskrift etter konsesjonsloven § 7. Vi har også gitt kommuneadministrasjonen en generell skriftlig veiledning om saksbehandlingen i slike saker. På grunn av mislighold av boplikten varslet Fylkesmannen i 2012 tvangssalg av en eiendom, men det ble bosetting på eiendommen og tvangssalget ble ikke gjennomført.

I 2012 har vi ikke hatt særskilte dialogsamtaler med alle kommuner ang praktiseringen av jord- og konsesjonsloven, men har i en rekke henvendelser fra kommunene gitt generell veiledning.

I 2012 har vi ikke brukt myndigheten til å pålegge kommuner å sende inn fortløpende utskrift av alle avgjørelser i en eller flere sakstyper etter jord- og konsesjonslov.

Vi har behandlet 9 klager over kommunale vedtak etter jord- og konsesjonsloven, hvorav 3 ble omgjort. Det er avgitt 69 uttalelser til dispensasjon fra LNF-formålet etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen har i 6 saker påklaget kommunens vedtak om å gi dispensasjon fra LNF-formålet. Det er fremmet lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59 i en sak etter konsesjonsloven. Kommunens konsesjonsmeddelelse ble opphevet pga for høy pris.

Få klagesaker kan skyldes at kommunen gir for få avslag. Vi ønsker å få bedre kjennskap til kommunens praktisering, og vil i 2013 be kommunene om oversendelse av saker avgjort i 2012. Med utgangspunkt i hva informasjonsinnhentingen avdekker vil vi tilby informasjon og opplæring, samt om nødvendig ta i bruk kontrollhjelmelen i jordloven § 3.

Etter initiativ fra landbruksdirektøren er 4 kommunale vedtak etter jordloven § 12 varslet omgjort etter forvaltningsloven § 35, og Fylkesmannen har fattet omgjøringsvedtak i 2 saker. En av omgjøringsvedtaka er påklaget til SLF.

- **Rapportere til Statens landbruksforvaltning om jordfondet innen 16.1.2013.**

Vestfold har ingen eiendommer i Jordfondet

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

- **Forvalte regelverket og være vedtaksmyndighet for erstatningsordningene i landbruket, tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk og**

En stor andel av de mange erstatningssakene for avlingssvikt i 2011 ble ferdig saksbehandlet i 2012 fordi avlingen først ble solgt i 2012 og omfattende dokumentasjonskrav knyttet til regnskap bekreftet av regnskapskontor. Det var forventninger til forenkling og enklere presentasjon av erstatningsberegningen i ny forskrift og nytt saksbehandlersystem ELF i 2012. I vårt innspill til jordbruksforhandlingene har vi pekt på feil og svakheter som bør rettes opp i ELF og innspill til forskriften. Vi savner en bedre involvering av fylkesmannen, kommunene og bøndene i den pedagogiske utformingen av erstatningsberegningen og ELF.

- **Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet.**

Administrasjonstilskuddet er utbetalt i henhold til regelverket. Har hatt et møte med avløserlaget om fortåelsen

av regelverket.

- **Behandle klagesaker og dispensasjonssøknader knyttet til direkte tilskudd og velferdsordninger.**

Se tabell

- **Forvalte ordningen med kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite grunnet rovvilt.**
- **Informere og veilede kommunene, samt avholde kurs for saksbehandlere i forvaltningen av økonomiske virkemidler og regelverk knyttet til gårdbrukerens inntekter og velferd. Kontroll og risikovurderinger bør være tema i en slik sammenheng.**

Vi har hatt en dagsamling om temaet i 2012. Samlingen avholdes i første del av september før saksbehandlingen gjøres ferdig i kommunene. Temaer i fokus:

- Status for kontrollvirksomheten utført av fylkesmannen etter en runde i alle kommuner, og med et forsøk på å definere et nivå for høyde for lista for framtidige kontroller.
- Produksjonstilskudd og beitepraksis. Presentasjon av forvaltningskontroller i regi av fylkesmannen.
- Produksjonstilskudd og samarbeid. Gjennomgang av regelverk og krav til selvstendig drift.
- Avløsning ferie og fritid

- **Kontroll av skogfond og tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket**

Til å utføre kontrollen med skogfondshåndteringen i kommunene kjøpes tjenesten av revisjonsfirmaet Ernst & Young. Revisor gjennomgår både skogfundsutbetalinger og tilskuddsutbetalinger med dertilhørende dokumentasjon. I 2012 ble 4 kommuner besøkt; Hof, Holmestrand, Tønsberg og Nøtterøy. Fagpersonene i disse kommunene er relativt nytilsatte og kontrollen viste at det er behov for oppstramming av rutiner og regelverk. Øvrige forskriftskontroller innenfor skogområdene er gjennomført i henhold til bestemmelser fra Landbruks- og matdepartementet og Statens landbruksforvaltning, uten avdekking av vesentlige avvik.

- **Gjennomføre risikobaserte forvaltningskontroller av kommunene innen landbruksområdet.**

I 2012 ble kontroll gjennomført i Re, Lardal og Nøtterøy. Vi har desverre en utvikling der bemanningen går nedover og tid og muligheter for å følge opp tilskuddsforvaltningen på en god måte reduseres. I en av kommunene med skifte av saksbehandler ble det avdekket at det verken var plukket ut bruk eller utført 5% kontroll i 2012.

Landbruksdirektør deltok på oppstartsmøtet på to av kontorene, nettopp for å understreke at kuttene etter vår oppfatning er gått for langt.

- **Gjennomføre risikobaserte kontroller av foretak/rettighetshavere.**

Vi har sjekket beitepraksis på utmark på 5 bruk i 2012, og bla gitt innspill til SLF på grunnlag av funnene. Vår konklusjon er at gjeldende regelverk er dårlig tilpasset situasjonen i barskogområdet, med begrensede utmarksarealer. Beitepraksis strider både mot skoglov med hensyn til foryngelsesplikt, og mot en fornuftig arealutnyttelse.

- **Undersøke saker der det foreligger mistanke om misligheter og/eller økonomisk kriminalitet**

Vi har hatt en sak på samarbeid i 2012. Saken er henlagt da vedkommende er konkurs og flyttet ut av landet.

- **Oppdatere risikobasert kontrollplan, sammenstille erfaringer fra gjennomførte kontroller og følge opp avvik som er avdekket.**

Planen er noe forenklet fra tidligere år. Vi er på andre runde i kommunekontrollene, og vi har tenkt å holde fast ved besøk hvert fjerde år. Det er ikke grunnlag for å vurdere noen kommuner som mer risikoutsatte enn andre.

På foretaks kontroll ble beitepraksis satt opp, og kontrollene er gjennomført etter planen. Det ble plukket ut 4 besetninger med ca 100 ammeku + ungdyr på utmarksbeite + et stort fellesbeiteareal med ca 50 ungdyr som beitet

hele sommeren. Sistnevnte areal ble brukt som referanse.

- **Se til at landbruksvikartjenesten fungerer som forutsatt, inklusiv oppfølging av søknad og rapportering om midler fra avløserlagene.**

Vi har kun ett avløserlag som dekker hele fylket. Vi utbetaler administrasjonstilskudd etter årsverk tilsatt som landbruksvikar. Overskudd på avløsningen trekkes i neste års tilskudd.

Vi har ikke registrert klager på tilgjengelighet på sykdomsavløser eller på utført arbeid.

- **Følge opp gårdskartprosessen i kommunene og bidra i kunnskapsformidling knyttet til dette.**

Avholdt en kompetansesamling for kommunene i november med bidrag fra Skog og Landskap

- **Følge opp kommunenes arbeid med kontinuerlig ajourhold av arealressurskart (AR5) også etter at gårdskartprosessen er ferdig.**

Gårdskartprosessen er ferdig . Betydningen av kontinuerlig ajourhold påpekes jevnlig og tas opp på samlinger. Ikke alle kommuner er like flinke til kontinuerlig ajourhold.

- **Bidra til kompetanse, mobilisering og motivasjon for gjennomføring av helse, miljø og sikkerhet i landbruket.**

Har hatt møte med prosjektleder i bondelagets HMS-kampanje og tilbudt oss å bidra der det måtte passe i deres kampanjeplan. De skal ha møter i alle kommunene i fylket.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2012 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	1	0	1	0	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
11	0	1	0	0	0	0	0	0

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2012

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,7

Antall personer: 6

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Hof kommune
Orninger/omfang:	Revisjon skogfondsregnskapet og tilskudds anvisning
Registrerte avvik:	Ingen
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Holmestrand kommune
Orninger/omfang:	Revisjon av skogfondsregnskap og kontroll av tilskuddsanvisning
Registrerte avvik:	Godkjent utbetaling av foreldet tiltak - planteregning

Oppfølging av avvik:	Anmerkning
Kommune:	Lardal kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, SMIL, RMP
Registrerte avvik:	Ny saksbehandler. 5% kontroll ikke utført. Generelt for dårlig bemanning.
Oppfølging av avvik:	Dobbel kontroll i 2013 10%
Kommune:	Nøtterøy kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, SMIL, RMP
Registrerte avvik:	Dato for innkomne søknader ikke tilfredsstillende. Forøvrig synes det meste greit.
Oppfølging av avvik:	Det er tidligere godkjent landbrukseiendommer som ikke tilfredsstillende kravene. Derfor ble kontrollen fremskyndet. Ny saksbehandler ser ut til å ha forstått regelverket og ryddet opp
Kommune:	Nøtterøy kommune
Orninger/omfang:	Revisjon av skogfondsregnskap og kontroll av tilskuddsanvisning
Registrerte avvik:	Ingen
Oppfølging av avvik:	
Kommune:	Re kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, SMIL, RMP
Registrerte avvik:	Ikke noe spesielt å bemerke. Noe slurvet dokumentasjon i forbindelse med klager/ ønske om feilretting til kommunen
Oppfølging av avvik:	Ikke registrerte avvik
Kommune:	Tønsberg kommune
Orninger/omfang:	Revisjon av skogfondsregnskap og kontroll av tilskuddsanvisning
Registrerte avvik:	Ingen
Oppfølging av avvik:	

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	A
Orninger/omfang:	Storfe på utmarksbeite. ca 100 dyr
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Alt ok
Oppfølging av avvik:	ingen
Foretak:	B
Orninger/omfang:	Storfe på utmarksbeite ca 100 dyr
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Uttynnede små skogsarealer. Antagelig for lite foropptak i forhold til kravet.
Oppfølging av avvik:	Mye av areale burde vært godkjent som

avvik:	innmarksbeite
Foretak:	C
Orninger/omfang:	Storfe på utmarksbeite ca 100 dyr
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Uttynnede små skogsarealer. Antagelig for lite foropptak i forhold til kravet.
Oppfølging av avvik:	Noe skog burde vært ryddet og alt ført som innmarksbeite

Foretak:	D
Orninger/omfang:	Storfe på Utmarksbeite ca 100 dyr
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Noe større utmarksarealer, og mindre med hogstflater enn B og C. Men fortsatt tvilsomt i forhold til intensjonen med ordningen.
Oppfølging av avvik:	Ingen

Foretak:	E
Orninger/omfang:	Fellesbeite ca 50 storfe
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Ca 100 daa pr storfe i normal utmark. Intensjonen i ordningen overoppyllt
Oppfølging av avvik:	Ingen

Foretak:	F
Orninger/omfang:	Godkjenning av innmarksbeite
Hjemmel for kontroll:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	Ikke avvik
Oppfølging av avvik:	Ingen

4. Andre kommentarer/ innspill:

Vi har sendt over til SLF en redgjørelse om kontrollen som innspill til jordbruksforhandlingene. Regelverket for beite i utmark passer dårlig i vårt område, og bør gås gjennom på nytt.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

- **Beskriv hvilke tiltak som er gjennomført for å styrke kommunenes kompetanse og kvalitet på landbruks- og matområdet og ev. utfordringer på området.**

Vi har gjennomført 15 en-dags kompetansesamlinger med tema knyttet til forvaltning og utviklingsoppgaver og vært medarrangør for Kola-Vikensamlingen over to dager for kommunal landbruksforvaltning i Telemark, Buskerud, Oslo/Akershus, Østfold og Vestfold. Utfordringen er at kapasitet og til dels kompetanse ikke er så sterk i kommunene som vi ønsker. Dette påpekes i møter med kommuneledelsen. Fylkesmannen gjennomfører besøk i samtlige kommune første kvartal 2013.

- **Beskriv omfanget av den landbrukspolitiske dialogen med kommunene og det landbrukspolitiske engasjementet i kommunene.**

Vestfold er et lite fylke hvor representanter fra kommuneledelse og FM møtes på mange arenaer. Spesielt viktig i 2012 har vært deltagelse i prosessen med å få på plass Regional Plan for Bærekraftig Arealpolitikk (RPBA) som skal danne grunnlaget for kommunenes arealforvaltning fram mot 2040. Landbruksdirektøren har deltatt i møter

med kommune og kommuneledelse om dette. Når det gjelder landbruksnæringen er det areal- og eiendomsforvaltning gjennomlovverket har størst politisk fokus, men at landbruket som råvareleverandør til en stor næringsmiddelindustri i fylket og som forvalter av kulturlandskapet er kommunene er ikke like langt framme hos alle.

- **Beskriv samarbeidet og resultater i arbeidet med styrking av førstelinjetjenesten på landbruksområdet i kommunene.**

Kapasitet og kompetanse er fremdeles en utfordring i mange kommuner, og vi påpeker det i samtaler med kommuneledelse og oppfordrer til samarbeidsløsninger. Vi er på tilbudsida i veiledning, men påpeker at vi ikke kan overta kommunens rolle som landbruksmyndighet.

- **Rapporter på utviklingen i antall årsverk i landbruksforvaltningen i Fylkesmannens landbruksavdeling i 2011 innen 1.6.2012.**

Er utført.

- **Rapporter på antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 1.1.2012 innen 1.6.2012.**

Er utført

- **Beskriv samarbeidet med KS regionalt.**

Landbruksavdelingen har ikke noe særskilt samarbeid med KS regionalt, men kommunerepresentant er med partnerskapsarbeid som f.eks RNP og RMP.

- **Beskriv konkret bruk av ev. midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerett arbeid.**

Vår tildelte sum for 2012 kr. 85 000 er benyttet til kompetansesamlinger for kommunal landbruksforvaltning, i alt 15 en-dags samlinger og Kola-Viken over to dager. Midlene dekker faktiske kostnader til samlingene så langt de rekker., deretter dekke vi av FLAs drift Kommunens egenandel er reise til og fra.

Prioriterte områder i 2012 har vært bruk av nærings- og miljøvirkemidler, skog/klima problematikk og lovforvaltning. Vi mener, og får tilbakemelding fra kommunene på, at dette er en viktig areana for nettverket og opprettholdelse av kompetanse på mange områder som de ellers ville hatt stor problemer med å greie.

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

26.1 Jordvern og kulturlandskap

- **Beskriv sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak**

Tall for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark i 2012 forligger ikke enda, men trenden er at dyrka mark oppleves som lite/ikke tilgjengelig for omdisponering, hvis det finnes andre områder. Utfordringen er at alle våre byer og tettsteder er omgitt av dyrka mark med høy kvalitet. Med krav om utvikling knyttet til eksisterende sentra og trafikkknutepunkter, jfr brev fra Statsråden MD av 31.08.12 og MD og LMD sitt brev av 19.11.10, gjør dette til en stor utfordring. RPBA støtter opp under utvikling av eksisterende byer/tettsteder og kollektivakser, og legger opp til et forsterket trykk på fortetting og transformasjon av arealer som allerede er tatt i bruk.

- **Beskriv aktivitet og utfordringer i dialog med kommunene for å nå de nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.**

Vi har gjennom plangruppa, landbruksavdelingens deltagelse og Fylkesmannens engasjement i jordvern og kulturlandskap, god dialog med kommunene om dette. Plangruppa skal være tidlig, tydelig og forutsigbar overfor kommunene i plansammelheng, deltar på "planverksteder" og oppstartmøter, samt med både muntlig og skriftlig dialog underveis.

De to siste årene har RPBA-arenaen vært viktig, og vi har vært ønsket med der for å gi forutsigbarhet i om planen blir akseptert med hensyn til nasjonale mål og retningslinjer, særlig knyttet til jordvernet.

- **Beskriv erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.**

Skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme er Vestfold sitt utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Området består av 63 store og mindre øyer med totalareal på 15 000 da. Det er rester av bosetting på 19 av øyene, idag er 3 bebodde (to gårdsbruk). De første årene har tiltakene vært utført av de to gårdbrukerparene. I 2012 er fire nye aktører kommet med og har satt fart i arbeidet og omfanget av tiltak.

Dette året er tildelingen fra SLF på 435 000 kr og alle restmidlene vi hadde fra før (356 000 kr) blitt satt av til konkrete tiltak. 515 000 kr er satt av til beiterelaterte tiltak i tråd med at gjengrønting er en stor trussel på flere av øyene. En slåttemark har fått skjøtsel og biologisk verdifulle områder med eikeskog er også under skjøtsel. En eldre låve er tildelt midler til restaurering/vedlikehold av taket. Den aktive gårdsdriften på to av øyene er viktig (med beitedyr på flere øyer) og støtten fra UKL-midler til ulike tiltak er viktig for at driften opprettholdes.

- **Beskriv status i avgang på dyrka jord i fylket.**

Tall for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark i 2012 forligger ikke enda, men trenden er at dyrka mark oppleves som lite/ikke tilgjengelig for omdisponering, hvis det finnes andre områder. Omdisponeringen i 2011 var 179 daa dyrka mark. (I årsrapporten for 2011 er det oppgitt feil årstall; 146 daa omdisponert dyrka mark referer seg til 2010, ikke 2011.)

- **Beskriv aktivitet i arbeidet knyttet til Geovekst og i oppfølging av kommunenes arbeid med ajourføring av arealressurskart (AR5).**

Ved oppstart av nye geovekstprosjekter opplever fylkesmannen at det er bred enighet om periodisk ajourhold av AR5. Arealressurskart har vært tema på to kompetansesamlinger for kommunene, og syv (7) kommuner har deltatt på AR5 feltkurs (trinn 2) i 2012.

26.2 Samfunnsplanlegging

Beskriv hovedtrekk i arealbruksutviklingen og aktivitetene som er iverksatt for å sikre at landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivaretatt i samfunnsplanleggingen.

Fylkeskommunen utarbeider en regional plan for bærekraftig arealpolitikk i Vestfold (RPBA). RPBA er en strategisk plan med retningslinjer for arealpolitikken i et langsiktig perspektiv. For å sikre at landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivaretatt i planarbeidet har fylkesmannen utarbeidet en verdiklassifisering av landbruksarealene som viser potensialet for matproduksjon, avvirkning, karbonbinding og biologisk energiproduksjon. Planforslaget har vært ute til høring / offentlig ettersyn (høringsfrist 1. januar 2013), og fylkesmannen har påpekt områder som vil være i konflikt med nasjonale interesser innen jordvern. Fylkeskommunen tar sikte på politisk sluttbehandling i april 2013.

Arealbruksutviklingen viser at kornarealet minker mens gras arealene øker. Dette er betenkelig med bakgrunn i ønsket om økt matproduksjon. På den annen side er vekstskifte med gras positivt. Økologiske areal øker, også her med gras. Men med større samla areal, gir det mulighet for tilgang til omlagte arealer for grøntprodusenter som har behov for vekstskifte.

Beskriv status og erfaringer i arbeidet med verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger.

Ingen verneplaner på gang, kun frivillig vern som aktuelt tema i skogplansammenheng der det er aktuelt å utfigurere store arealer.

Rapportere på antall innsigelser knyttet til landbruk i saker etter Plan- og bygningsloven.

Syv (7) innsigelser knyttet til landbruk, hvorav fem reguleringsplaner og en kommuneplan (to områder).

Beskriv kort bruk og nytte av data fra Geovekst og Norge digitalt hos alle avdelingene ved embetet.

Data fra Geovekst og Norge digitalt er av stor nytteverdi når det gjelder embetets uttalelser i saker som gjelder

arealbruk. Embetet abonnerer på «kartportal Vestfold» som er en innsynsløsning i regi av et kommunesamarbeid i fylket (12-K). I tillegg har embetet inngått et samarbeid med fylkesmennene i Oslo og Akershus og Østfold om en ny innsynsløsning for kartdata, «Oslofjord GIS».

Gi en kort beskrivelse av hvordan den regionale samordningen for samfunnssikkerhet på landbruks- og matområdet er ivaretatt.

Landbruksdirektøren er medlem av fylkesberedskapsrådet. Beredskap i forhold til utfordringer i landbruket ved hendelser er vurdert i fylkets risiko og sårbarhetsanalyse.

Resultatområde 27 Reindrifftsforvaltning

Det er ingen reindrift i Vestfold

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510 Fagdep.	
21 Landbruksbasert næringsutvikling	kr 2 835 011,43	kr 0,00
22 Klima- og miljøpolitikk i landbruket	kr 1 632 734,02	kr 0,00
23 Eiendoms- og bosettingspolitikk	kr 480 602,23	kr 0,00
24 Forvaltning av inntekts- og velferdspol. tiltak	kr 780 042,59	kr 0,00
25 Effektiv forvaltning	kr 495 720,62	kr 0,00
26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging	kr 457 994,93	kr 0,00
27 Reindrifftsforvaltning	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under LMD	kr 198 538,20	kr 0,00
Sum:	kr 6 880 644,00	kr 0,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområde

Oppgaver i embetsoppdragene er besvart i de følgende avsnittene.

Fylkesmannen ønsker å peke på en forvaltningsoppgave som er ressurskrevende. Avdeling for oppvekst og opplæring bistår avdeling for miljø og samfunnssikkerhet i deres arbeid med kommunale planer. Vår oppgave er å komme med synspunkter i forhold til barn og unges interesser og oppvekstkår. Våre innspill kommer muntlig eller skriftlig til saksbehandler. Vi deltar også i interne møter om konkrete planer. Vi inviteres også til å delta i møter med kommunene, ofte heldagsmøter, noe vi ikke har kunnet prioritere i 2012. Denne oppgaven bør synliggjøres i embetsoppdraget.

31.1 Tilsyn

Samordning av tilsyn

Fylkesmannen har i 2012 samordnet sine tilsyn internt der det er hensiktsmessig for å unngå at kommuner får mange tilsyn samme år og for å sikre at tilsyn i forhold til samme kommune ikke faller tett sammen i tid. I tillegg har det vært god kommunikasjon med Arbeidstilsynet, som frafalt tilsyn i en kommune da Fylkesmannen allerede hadde varslet tilsyn i forhold til elevenes psykososiale miljø. Arbeidstilsynet hadde tenkt å ha skoletilsyn med det fysiske miljøet omtrent på samme tid. Siden Arbeidstilsynet frafalt sitt tilsyn, tok Fylkesmannen med seg informasjonsmaterieell fra Arbeidstilsynet til kommunen. Samordning av tilsynsaktiviteten er viktig sett i lys av at Vestfold bare har 14 kommuner, noe som kan medføre hyppige tilsyn og dermed fare for tilsynstretthet.

Internt hos Fylkesmannen fortsetter drøftingen i forhold til gjennomføring av tilsyn med tanke på

kompetanseheving og kvalitetsheving av tilsynene.

Interesse fra Barneombudet

Barneombudet er interessert i fylkesmennenes tilsyn på grunnlag av hendelser. Vi sendte svarbrev 20.4.12 med en oversikt over gjennomførte tilsyn av denne typen i 2009, 2010 og 2011. Utdanningsdirektøren har hatt eget møte med representant fra Barneombudet etter at Barneombudet inviterte seg selv til et slikt møte.

Publisering av tilsynsrapporter

Fylkesmannens tilsynsrapporter blir rutinemessig publisert på nettsiden med unntak av hendelsesbaserte tilsyn når rapporten inneholder taushetsbelagte opplysninger.

Tilsystema i 2012

Når det gjelder beskrivelse av gjennomførte tilsyn i 2012, viser vi til egen rapportering til Utdanningsdirektoratet pr 28.2.13, som vi regner med blir sammenholdt med årsrapporten. Vi nevner likevel at det er ført tilsyn med disse temaene:

- Elevenes psykososiale miljø (FNT)
- Nasjonale prøver (prioritert område)
- Saksbehandlingstid i PPT (egeninitiert, påbegynt i 2011 og sluttført i 2012)
- Spesialundervisning (egeninitiert)
- Fullføring av tilsyn påbegynt i 2011 med voksenopplæring (prioritert område)
- Elevers psykososiale miljø (hendelsesbasert)
- Spesialundervisning (hendelsesbasert)
- Lærerressurser (hendelsesbasert)
- Melding til barnevernet (hendelsesbasert)
- Melding til barnevernet (kartlegging i kommuner)
- Fullføring av tilsyn med voksenopplæring (prioritert område)

Selv om tilsyn vil bli rapportert særskilt, ønsker vi her å løfte fram to tilsyn:

Kartlegging av kommunenes system for håndtering av opplysningsplikt til barneverntjenesten

Fylkesmannen besluttet å foreta en kartlegging av kommunenes system for oppfyllelse av opplæringslovens og barnehagelovens bestemmelser om meldeplikt til barneverntjenesten. Fylkesmannen gjennomførte en tilsvarende kartlegging i 2009. Kartleggingen omfattet opplæringsloven § 15-3, jf. § 13-10 andre ledd, og barnehageloven § 22, og ble gjennomført som en skriftlig kartlegging. Det overordnede formålet med kartleggingen var å bidra til at personalet i skoler og barnehager er kjent med og oppfyller sin opplysningsplikt til barneverntjenesten.

Kartleggingen ble gjennomført i alle kommunene i Vestfold. I tre av kommunene gjennomførte vi en bredere kartlegging ved at vi inkluderte et spørreskjema som skulle besvares av rektorer og styrere.

Resultatet viste at de aller fleste skoleeierne og skolene har systemer og rutiner for oppfølging av meldeplikten både på skoleeiernivå og på skolenivå, men at fokuset på den enkeltes meldeplikt bør styrkes. Videre hadde de aller fleste barnehagemyndighetene et system for oppfølging av meldeplikten. Systemet består i all hovedsak av gjennomføring av tilsyn. Fylkesmannen fant grunn til å anbefale at det ikke bør gå for lang tid mellom tilsynene, eventuelt bør barnehagemyndighetene vurdere andre oppfølgingstiltak i tillegg. Også på barnehageområdet bør fokuset på den enkeltes meldeplikt styrkes.

Erfaringen med å gå i dybden i tre kommuner, viste at selv om systemene og rutinene er på plass, avdekket svarene fra styrere og rektorer at praksis ikke alltid samsvarer med rutinene.

Skriftlig tilsyn med nasjonale prøver

Fylkesmannen gjennomførte skriftlig tilsyn med gjennomføringen av nasjonale prøver høsten 2012 ut fra tilsynsinstruksen fra Utdanningsdirektoratet. Valg av tilsynsobjekter ble gjort i tråd med instruksjonen, men gjennomgående viste vurderingsgrunnlaget at det i all hovedsak ikke var noen store differanser hos skolene i Vestfold. På bakgrunn av vurderingsgrunnlaget valgte vi ut tre kommuner med henholdsvis fem (én med både barne- og ungdomstrinn), seks og åtte skoler.

Vi har sendt ut foreløpige tilsynsrapporter til alle kommunene, og for alle ble hovedkonklusjonen at kommunen ikke har et fungerende forsvarlig system for å sikre at nasjonale prøver gjennomføres i samsvar med reglene i forskrift til opplæringsloven § 2-4 og forvaltningsloven, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd.

Fylkesmannen har brukt relativt mye tid på dette tilsynet. To medarbeidere med erfaring fra gjennomføringen av nasjonale prøver har utført tilsynet. Det har vært krevende å gjennomgå dokumentasjonen fra skolene, og juridisk

kompetanse har vært nødvendig for å foreta noen av konklusjonene. Gjennomføringen og foreløpige rapporter er i tråd med tilsynsinstruksen fra Utdanningsdirektoratet. Vi har imidlertid valgt å legge kommuneloven § 60d til grunn slik at kommunen gis en frist til å rette forholdet før vi eventuelt gir pålegg om retting.

Tilsynsrapporten er svært omfattende, med det som av tilsynsobjektene kan oppfattes som skarpe formuleringer og tøffe konklusjoner. Spesielt kan konklusjonen fremstå som dramatisk når grunnlaget viser at mangel på oppfyllelse av forskrift til opplæringsloven § 2-4 knytter seg til svært få elever. Dette kan gi kommunene en utfordring i kommunikasjonen med media.

Metode

Ved gjennomføring av felles nasjonalt tilsyn og tilsyn med nasjonalt prioriterte områder, er instruksene for disse tilsynene i hovedsak fulgt. Se kommentar i neste avsnitt om egeninitierte tilsyn.

Metodehåndboka fra Utdanningsdirektoratet er også i hovedsak fulgt for de egeninitierte tilsynene. Fylkesmannen finner det imidlertid problematisk å følge håndboka når det gjelder å gi pålegg om retting tidlig i prosessen. Vi mener at det er i konflikt med kommuneloven som sier at kommunene skal gis en rimelig frist til å rette forholdet før pålegg benyttes. Fylkesmannen har et nært forhold til kommunene og ønsker å opptre i samsvar med kommuneloven, og vi ønsker at kommunene skal oppleve Fylkesmannen som samordnet og enhetlig når det gjelder gjennomføring av tilsyn.

Når det gjelder egeninitierte tilsyn, som ofte dreier seg om enkeltelever, vil man tilpasse metode til den faktiske situasjonen. Slike tilsyn blir som hovedregel gjennomført ved innsamling av dokumentasjon og redegjørelse fra skole og/eller skoleeier, møter med skoler og skoleeier og vurdering med bakgrunn i innsamlet informasjon. Rapporten vil i slike tilfeller kunne avvike fra tilsynsrapporter som gjennomføres med andre metoder. Ikke alle undersøkelser fører til at det åpnes tilsyn. Dermed er det flere saker det er brukt tid på enn de det foreligger tilsynsrapporter for.

Ved hendelsesbaserte tilsyn som dreier seg om enkeltelever, ser vi på skolens håndtering av det forholdet som tilsynet fokuserer på, men vil også kunne gi en vurdering av skolens rutiner på området.

Valg av tilsynstema og tilsynsobjekt

Valg av temaet saksbehandlingstid i sakkyndighetsarbeidet i PPT ble valgt ut fra en vurdering av sårbarhet og risiko. Etter en samlet vurdering av medieoppslag, klager fra innbyggere og analyse av tall fra GSI, konkluderte Fylkesmannen med at enkeltpersoners rettigheter kunne være truet. Derfor ble det åpnet tilsyn.

Spesialundervisning er også et tema som det fra foresatte uttrykkes bekymring for. Fylkesmannen besluttet derfor å åpne skriftlig tilsyn med to kommuner som tidligere har hatt nasjonalt tilsyn med kapittel 5 i opplæringsloven. Det kan dermed kategoriseres som oppfølgingstilsyn.

Hendelsesbaserte tilsyn kommer ofte til Fylkesmannen fra foresatte. Når bekymringen ikke gjelder enkeltvedtak, må Fylkesmannen bruke tilsynshjemmelen dersom man vil undersøke saken nærmere. Fylkesmannen vil ved slike henvendelser vurdere om det skal åpnes tilsyn, noe det ikke alltid gjøres. En slik avgjørelse kan gjøres etter at skole og/eller skoleeier er kontaktet for å undersøke om det er grunnlag for å åpne tilsyn.

Retting av lovbrudd

Etter at tilsynsrapport er ferdig, mottar Fylkesmannen kommunens plan for retting av lovstridige forhold, og kommunen får tilbakemelding med Fylkesmannens syn på planen, blant annet om den anses egnet til å rette forholdene.

Ved noen tilsyn har kommunens plan vært drøftet med kommunen i eget møte for å få tiltakene mer konkretisert. Det gjaldt alle kommunene som hadde tilsyn med saksbehandlingstid i PPT.

Ved det nasjonale tilsynet med elevenes psykososiale miljø var det kommunikasjon mellom Fylkesmannen og kommunen i flere runder før tilsyn ble avsluttet. Kommunene måtte kunne vise til nye rutiner, endret praksis og lignende før avslutning av tilsyn. Dermed ble det kontrollert om lovstridige forhold ble rettet.

Et avisoppslag i januar 2013 forteller om redusert saksbehandlingstid i PPT i en av kommunene som hadde tilsyn, og det ble i artikkelen referert til det som ble avdekket gjennom Fylkesmannens tilsyn og de tiltak som kommunene hadde iverksatt.

Fylkesmannen opplever å ha god dialog og et gjensidig tillitsforhold med kommunene. Vi opplever ikke motstand mot å rette påpekte lovstridige forhold. Selv om det også for kommunene er ressurskrevende å få tilsyn, melder de at de ser på tilsyn som et bidrag til å videreutvikle tjenestene sine.

Godkjenning av private skoleers skoleanlegg

I 2012 har Fylkesmannen godkjent lokaler ved fire private skoler: To grunnskoler, en videregående skole og en grunn- og videregående skole i samsvar med retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet. Det er ytterligere to skoler som har søkt om godkjenning, men som ikke er ferdig behandlet, da endelig godkjenning i henhold til miljørettet helsevern i barnehager og skoler ikke foreligger. En presisering av Helsedirektoratet om at midlertidige godkjenninger i henhold til forskrift om miljøretta helsevern i skoler og barnehager ikke skal forekomme, har i et par tilfeller ført til at Fylkesmannen har gitt midlertidig godkjenning av skoleanlegg.

Spredningsarbeid, informasjon og veiledning

I Lederforum, som er et møte med skoleledelsen i kommunene og fylkeskommunen, har Fylkesmannen redegjort for funnene som er gjort i tilsyn med PPTs saksbehandlingstid i sakkyndighetsarbeidet. To kommuner redegjorde deretter for sitt arbeid med å få ned saksbehandlingstiden. Den ene av dem var en av de tre kommunene som hadde fått tilsyn på området. Andre tema er Høyesterettsdommen ift kap 9a og meldeplikt til barnevernet. Det er også gitt generell informasjon om nasjonale tilsyn og tilsyn Fylkesmannen selv har initiert.

I forbindelse med tilsyn legger Fylkesmannen vekt på å etablere et godt samarbeidsklima og dermed danne grunnlag for en god og konstruktiv dialog. Løsrevet fra selve tilsynet, men knyttet til tilsynsystemet, gir Fylkesmannen i mange tilfeller veiledning til tilsynsobjektet. Det kan være å vise til direktoratets lovtolkning, eksempler på hvordan andre kommuner har løst utfordringer, tilgjengelig litteratur mv. Fylkesmannens erfaring er at dette blir tatt godt i mot, og at det bidrar til økt kompetanse, noe som er med på sikre retting av lovstridige forhold.

Områdeovervåking

Fylkesmannen følger med i mediene og noterer seg oppslag som man mener det er nødvendig å følge med på. Sammen med henvendelser fra foresatte og andre, danner det et godt grunnlag for å vurdere om man for eksempel skal åpne tilsyn. Fylkesmannen har et system for registrering av slike forhold, slik at det er mulig å følge med på eventuelle tendenser ved en skole eller i en kommune.

Varsling til Utdanningsdirektoratet ift private skoler

Fylkesmannen har i forbindelse med direktoratets planlegging av tilsyn varslet om skoler man mener det er særlig aktuelt å føre tilsyn med. I tillegg er det varslet særskilt om en alvorlig hendelse ved en skole.

Fylkesmannen har også spilt inn forslag til direktoratet til tilsynsystemet for private skoler 2013.

Måloppnåelse

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn i henhold til aktivitetsplanen for 2012 med unntak av oppfølging av tilsyn i to kommuner etter FNT 2010. Dette blir startet tidlig i 2013. Egeninitiert tilsyn med spesialundervisning ble åpnet i 2012 og vil bli fullført i 2013.

I tillegg til aktivitetskravet fra Utdanningsdirektoratet er det gjennomført en rekke ressurskrevende hendelsesbaserte tilsyn. Her viser vi til særberettering på tilsyn pr 28.2.13. I tillegg har vi gjennomført følgende aktiviteter som ikke går fram av aktivitetskravet fra Utdanningsdirektoratet. Det er tilsyn fra tidligere år som er fullført og avsluttet i 2012:

- 3 tilsyn med voksenopplæring
- FNT (kapittel 9a) i 6 kommuner

I alt var ni ansatte i tillegg til utdanningsdirektøren involvert i tilsyn på skoleområdet. På grunn av permisjon i løpet av året ble juristkompetansen redusert. Dette ble delvis kompensert ved å bringe inn annen jurist, men uten samme tilsynserfaring. Fylkesmannen mener likevel at dette ikke har ført til redusert kvalitet på tilsynene, da det alltid har vært tilgang til juridisk kompetanse ved behov.

Hendelsesbaserte tilsyn lar seg ikke planlegge når årets aktivitetsplan legges. I 2012 hadde vi flere ressurskrevende tilsyn, som forklarer at deler av planlagt aktivitet i 2012 er forskjøvet til 2013.

Utskifting av personale har ført til at ikke alle som deltar i tilsyn har deltatt i opplæring på området. Det har ikke ført til redusert kvalitet på tilsynene, men det er viktig at flest mulig har slik kompetanse for å kunne være mer fleksibel ved sammensetting av tilsynslag. Dette har vi søkt løst ved å få ansatte på skoleområdet med på kurs i regi av Helsetilsynet. Utdanningsdirektoratets plan om å gjennomføre slik opplæring ønskes derfor velkommen.

Det har deltatt jurist i flere av tilsynene, men hovedsakelig er det ansatte med pedagogisk bakgrunn som bemanner tilsynene. Det er likevel slik at man alltid har tilgang til juridisk kompetanse i avdelingen. Dette mener vi innebærer en kvalitetssikring av lovforståelsen i tilsynene.

Fylkesmannen mener at man ut fra den bemanningen man vil ha i 2013, har tilstrekkelig bemanning og kompetanse til å gjennomføre tilsyn i samsvar med aktivitetskravet. Da kommer blant annet en jurist tilbake fra permisjon. Fylkesmannen i Vestfold vil benytte seg av tilbudet fra Utdanningsdirektoratet om opplæring i tilsynsmetodikk, noe som vil bidra til at flere får slik kompetanse. Det vil igjen føre til større fleksibilitet når det gjelder å sette sammen tilsynsteam.

Fylkesmannen vurderer måloppnåelsen som god.

31.2 Klagesaksbehandling

Ressurser

Fylkesmannen hadde to jurister i 2012 som arbeidet på området. I tillegg har ytterligere seks personer jobbet med klagesaksbehandling på enkeltområder der de har realkompetanse. Totalt er det brukt ca 1,3 årsverk på klagesaksbehandling i 2012. Fordi så mange medarbeidere jobber med klagesaksbehandling har embetet fleksibilitet ved sykdom og annet fravær.

Metodikk

Klagesaker har to saksbehandlere. Dette ivaretar forsvarlig faglig behandling. I tillegg har vi i en del saker hatt behov for ytterligere drøftinger, og har innkalt til interne møter og involvert flere personer i drøfting av saken. Dette bidrar til intern kompetansebygging på området. I enkelte saker har vi i tillegg hatt kontakt med Utdanningsdirektoratet for hjelp til tolkning og vurdering.

Avdelingen er organisert i arbeidslag. Arbeidslag skole involverer ansatte som jobber på skoleområdet. Man har en etablert praksis med å løfte fram saker som trenger avklaring, drøfting, eller saker til informasjon for kompetansespredning og dermed kvalitetssikring av ensartet praksis.

Saksbehandlingstid og måloppnåelse

Hovedtyngden av saker har hatt kort saksbehandlingstid som tilfredsstillende forvaltningsloven og interne bestemte frister. Der saker har tatt lenger tid har det i hovedsak sammenheng med at saken har krevd ytterligere dokumentasjon fra fylkeskommune, kommune eller privat skole. Fylkesmannen mener på bakgrunn av dette å ha god måloppnåelse på området.

Det kom inn 25 klager på spesialundervisning for voksne fra en kommune og ett kompetansesenter. Disse inneholdt ny problematikk og man måtte gå flere runder med kommunen før klagen kunne sluttbehandles. Det tok derfor lenger tid enn hva som er normalt.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	3	0	3	0	0	
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	1	1	0	0	0	
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	28	15	6	2	5	25 av sakene gjelder Signo kompetansesenter
Spesialundervisning, § 5-1	21	8	12	1	0	
Skyss, § 7-1	15	2	9	3	1	
Skoleplassering, § 8-1	40	10	28	2	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	4	0	4	0	0	
Lokalt gitt muntlig eksamen	3	2	1	0	0	
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	49	41	8	0	0	
Sum	164	79	71	8		

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Inntak, § 3-1 sjette ledd	1	1	0	0	0	
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	7	0	7	0	0	
Sum	8	1	7	0		

Klage i private grunnskoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Spesialundervisning, § 3-6	3	2	1	0	0	
Sum	3	2	1	0		

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	2	0	2	0	0	
Sum	2	0	2	0		

31.3 Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Fylkesmannen i Vestfold har gjennom året hatt god og tidvis hyppig dialog med statistikkavdelingen i Utdanningsdirektoratet på dette området. Kontakten har dreid seg om innspill til tekstene i skjemaene i GSI, gjennomlesing av de reviderte veilederne, spørsmål knyttet til innrapporterte tall fra enhetene samt annet innenfor GSI.

To medarbeidere fra embetet deltok på direktoratets årlige GSI-samling i september. Vi var der bedt om å holde et innlegg for de andre embetene og systemleverandøren. Her presenterte vi vår organisering rundt kvalitetssikringen av innrapporterte data, oppfølging av kommuner og enheter samt erfaringer i disse prosessene.

Fylkesmannen i Vestfold har innen fristene fra Utdanningsdirektoratet sørget for at det forelå kvalitetssikrede data fra alle enheter, både kommunale og private, i fylket; grunnskoler inkl. SFO, kulturskoler og voksenopplæringsentre. I Vestfold var det rundt 150 enheter som rapporterte i GSI. Embetet hadde i rapporteringsfasen tett kontakt med alle kommuner og de private skolene, og i enkelttilfeller direkte kontakt med enhetene. Alle data som ble rapportert gjennomgikk en grundig kvalitetssikring foretatt av embetets to medarbeidere på GSI-området.

Våren 2012 skulle kulturskoleskjema endres, og direktoratet ønsket fagpersoner fra kulturskolene som kunne komme med innspill til foreslåtte endringer. Fra Vestfold foreslo vi to personer i to kommuner, og disse deltok i dette endringsarbeidet.

Det er brukt totalt 11 ukeverk fordelt på to medarbeidere på dette resultatområdet, noe som tilsvarer fjorårets ressursbruk. Vi anslår at vi i 2012 har brukt mindre tid på kvalitetssikring av tallene på grunn av bedre automatiserte kontroller i systemet, men at det er brukt mer tid på kontakt med og bistand til Utdanningsdirektoratet. Embetet mener samarbeidet med Utdanningsdirektoratet gir mulighet for både å heve egen kompetanse når det gjelder GSI, og å bidra til at GSI blir stadig bedre og inneholder data som er så korrekte som mulig. Fordi GSI-tallene brukes av for eksempel SSB, media og Fylkesmannsembetetene, ser vi det som viktig å ha høy kvalitet på arbeidet vårt, og å ha god og oppdatert kompetanse på området. Vi anser innspill til for eksempel til nye kontroller, som gjøres i den årlige evalueringen vi gir til Utdanningsdirektoratet i etterkant av innsamlingen, som et viktig bidrag til å gjøre systemet bedre og med flere automatiske kontrollfunksjoner som letter Fylkesmennenes kvalitetssikring av innrapporterte tall. Vi opplever at Utdanningsdirektoratet viser forståelse og evne til å gjøre foreslåtte endringer i samarbeid med systemleverandør. Vi har erfart at dette medfører at kvalitetssikring av tallene blir mer effektiv og av høyere kvalitet for alle embeter.

Som et ledd i å sikre kvalitet på innrapporterte tall arrangerer embetet i september hvert år en samling over tre timer for skolefaglig ansvarlige og skoleledere som rapporterer i GSI. For å legge til rette for at flest mulig kan delta har vi to mulige tidspunkter målgruppen kan melde seg på. Vi anser dette tiltaket som riktig for å opprettholde kompetanse i sektoren, og for å bidra til økt forståelse for at rapporteringen er viktig, og øke

bevisstheten rundt at de innrapporterte tall brukes i mange sammenhenger.

Fylkesmannen i Vestfold bruker GSI-tall for fylket som grunnlag for utvelgelse av tilsynsobjekter, for eksempel ved å se på gruppestørrelse på en grunnskole eller å se på antall elever med vedtak om spesialundervisning både i grunnskole og voksenopplæringen. Vi bruker også tallene for å kunne sammenlikne Vestfold med andre fylker og landet for øvrig, og for å se utviklingen fra foregående år.

I lys av dette mener vi å ha god måloppnåelse av resultatkravene på dette resultatområdet.

31.4 Informasjon og veiledning

Kontakt og samarbeid med kommunene og fylkeskommunen

Kontakt og dialog med kommunene og fylkeskommunen ivaretas på mange måter; muntlig, skriftlig og gjennom Fylkesmannens nettsted. I tillegg er Lederforum for oppvekst og opplæring en viktig arena for informasjon og drøfting. Forumet drives av Fylkesmannen og KS i samarbeid og hadde 5 møter i 2012; 4 dagsmøter og et møte med overnatting. Et av møtene var et fellesmøte mellom Lederforum (skole) og Barnehageforum, som er kommunenes barnehagemyndigheter. I tillegg ble det for den samme målgruppen arrangert en studietur til London med temaet tverretattlig samarbeid om barn og familier.

I tillegg har Fylkesmannen jevnlig kontaktmøter med ledelsen i Utdanningsavdelingen i Vestfold fylkeskommune.

Sammen med KS arrangerer Fylkesmannen månedlige møter (torsdagsmøter) med kommunene v/ ordførere og rådmenn. Her har tidlig innsats vært tema i 2012.

Det er også løpende kontakt med Høgskolen i Vestfold, som bidrar med faglig kompetanse i flere sammenhenger. På barnehageområdet er det samarbeid om mange konkrete satsinger. Når det gjelder skole, se som eksempel punkt 1 i opplistingen under. Ellers deltar utdanningsdirektøren i formalisert samarbeid med høgskolens ledelse om samarbeid mellom høgskole og Fylkesmann.

Lederforum for oppvekst og opplæring behandlet blant annet disse temaene:

1. Kvalitet for utdanning, herunder valgfag v/ Fylkesmannen og Høgskolen i Vestfold
2. Ungdomstrinnsmeldinga v/ Fylkesmannen, samt eksempler fra kommuner mht hvordan de har lagt opp arbeidet
3. Gjennomføring i videregående opplæring v/ fylkeskommunen
4. Satsing på etterutdanning av lærere i engelsk i 7-kommunesamarbeid
5. Folkehelse med eksempler fra samarbeid mellom Nøtterøy kommune og Nøtterøy videregående skole v/ fylkeskommunen
6. Samhandling på tvers v/ fylkeslegen
7. ME-problematikk hos barn
8. Omorganisering av statped og konsekvenser for kommunene v/ fylkeskommunen
9. Forsvarlig system for kvalitet i spesialundervisningen v/ Fylkesmannen
10. Eksempler fra to kommuner om deres arbeid med spesialundervisning
11. Presentasjon av IRIS-rapport om bruk av spesialundervisning i grunnopplæringen v/ KS
12. Veilederkorps 2013/14 v/ Håvard Lunnan, Utdanningsdirektoratet
13. Ny Giv. Status, utfordringer, erfaringsutveksling v/ fylkeskommunen
14. God Oppvekst, som er et handlingsprogram for tidlig og tverrsektoriell innsats
15. Fritak for vurdering med karakter og konsekvenser for vitnemål og videregående opplæring v/ Fylkesmannen og fylkeskommunen etter tre kommunetilsyn og eksempler fra to kommuner hvordan de arbeider for å redusere saksbehandlingstiden
16. Høyesterettsdommen om 9a
17. På fellesmøtet for Lederforum og Barnehageforum:
 - Barn og barndom - forebygging og sosial utjevning v Terje Ogden.
 - Overgang barnehage - skole v/ stipendiat Hilde D. Hogsnes
 - Overgang barnehage - skole. Gode eksempler v/ to kommuner

Punktene over har vært egne programposter. I tillegg er det en fast post, «Nytt fra Fylkesmannen», der det gis kortere orienteringer om aktuelle tema.

Faste deltakere i Lederforum er de skoleansvarlige i kommunene og fylkeskommunen, Høgskolen i Vestfold, Utdanningsforbundet, KS og Fylkesmannen. Noen tema åpnes for en bredere deltakelse. I 2012 ble et møte åpnet

for rektorer:

1. Fullført og bestått Vg1 v/ fylkeskommunen
2. Kunnskapsløftet som styringsform V/ Petter Aasen, Høgskolen i Vestfold
3. Strategi for ungdomstrinnet. Motivasjon og mestring for bedre læring. Strategiplanen, konkrete tiltak v/ GNIST-koordinator Renate Grytnes
4. Pilotering av GNIST, skolebasert kompetanseutvikling v/ Stein Laugerud, Høgskolen i Vestfold
5. Erfaringer fra en skoleleder som er med i piloteringen v/ Inga Marie Faleide, Vear skole
6. En fortelling om skolebasert kompetanseutvikling v/ Mathias Øhra, Høgskolen i Vestfold

Resultater fra tilsyn

Resultater fra tilsyn formidles ved å legge ut rapporter på Fylkesmannens nettside og ved å ta det opp i møter med kommunene, for eksempel Lederforum. I 2012 er det særlig erfaringer fra tilsyn med saksbehandlingstid i PPT som er tatt opp. Tilsyn er også tema i Fylkesmannens ledergruppe.

Tilstandsrapport og Skoleporten

Fylkesmannen i Vestfold mottar få henvendelser vedrørende utarbeidelse av tilstandsrapporten og funksjonalitetene i Skoleporten. De fleste skoleeiere melder om god funksjonalitet og er fornøyd med at resultater nå kommer mye tidligere i Skoleporten, slik at de kan hente informasjonen her og ikke i andre databaser. Skoleeiere i Vestfold bruker Skoleporten til utarbeidelse av egen tilstandsrapport, og meddeler at de er fornøyd med denne løsningen. Vi mottar noen henvendelser hvert år om tilgang til Skoleporten.

I tillegg brukes Skoleporten til Fylkesmannens egne analyser og som en del av forarbeidet ved gjennomføring av tilsyn.

Se 32.3.

Veilederkorps

Etablering av veilederkorps, se punkt 32.4.

Ny Giv

Når det gjelder Ny Giv, har Fylkesmannen holdt seg løpende orientert om det arbeidet som fylkeskommunen har gjort for å organisere arbeidet i Vestfold. Ny Giv har også vært tema på samlinger med kommunene.

Forum for PPT-ledere

Fylkesmannen inviteres til møter i regi av PPT-lederne og bidrar med veiledning i den sammenheng.

Arbeidslivsfag og forsøk med fremmedspråk

Når det gjelder arbeidslivsfag og forsøk med fremmedspråk på barnetrinnet, se punkt 32.4.

Valgfag

Det er informert om valgfag til kommunenes skolefaglig ansvarlige på møtearenaet Lederforum.

Inn på tunet

Har ikke hatt spesiell aktivitet på dette i 2012. Tidligere år har det imidlertid vært et internt tema hos Fylkesmannen i dialog med landbruksavdelingen, og det har vært drøftet og belyst for kommunene og fylkeskommunen når gjelder alternative opplæringsarenaer. Fylkesmannen anser derfor oppdraget som ivaretatt.

Manifest mot mobbing

Fylkesmannen har ikke hatt egne tiltak ift mobbing i 2012, men mobbing, skolens handlingsplaner mot mobbing og manifestet har vært tema i tilsynet med elevenes psykososiale miljø. I tillegg til det felles nasjonale tilsynet, er det åpnet hendelsesbaserte tilsyn med enkeltskoler. Mange skoler er opptatt av digital mobbing.

Studietur

Kommunene, fylkeskommunen, KS og Fylkesmannen arrangerer i samarbeid en årlig studietur for deltakerne i Lederforum. I 2012 var reisemålet London, og hovedtemaet tverretalig samarbeid om barn og familier.

Veiledning ift spesialundervisning og voksenopplæring

Se rapporten punkt 32.5

Veiledning ift minoritetsspråklige elever

Embetet gir veiledning på dette området når det kommer henvendelser fra sektoren.

Måloppnåelse

Avdeling for oppvekst og opplæring har en elektronisk tidsregistrering som er til hjelp for å anslå samlet ressursbruk. En utfordring er at innsats kan ha blitt registrert på andre områder med beslektet oppdrag. Samlet ressursbruk estimeres til i overkant av ett årsverk.

Vi har god og bred kompetanse på utdanningsområdet, juridisk og på både grunnskole- og videregående nivå, og vi søker å være serviceinnstilt i forhold til raskt å besvare henvendelser pr telefon, e-post og brev.

Det kommer mange henvendelser på e-post, noe som fort kan ta tid fra andre oppgaver. Vi har derfor drøftet behandling av slike henvendelser. I tilfeller der det kreves undersøkelser, legges henvendelsen inn i arkivsystemet sammen med andre saker som kommer inn. Henvendelser fra skoler, oversendes skoleeier til behandling. Dersom skoleeier ønsker veiledning, kan de henvende seg til Fylkesmannen. Ved spørsmål fra skoler der Fylkesmannen kan svare uten videre undersøkelse, besvares henvendelsen med kopi til skoleeier.

Gjennom de faste møtene og annen kontakt med skoleeierne har vi en aktiv rolle i forhold til å sette dagsorden for informasjon og drøfting.

Vestfold er ikke stort i geografisk utstrekning, og det er derfor enkelt å invitere til og gjennomføre møter om aktuelle tema.

Fylkesmannen mener å ha god måloppnåelse.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

PAS og PGS

En del av ressursbruken på eksamen og nasjonale prøver går til brukerstøtte og administrasjon. Embetet får mange henvendelser som gjelder PAS/PGS som ideelt sett burde gått tjenestevei via skolen, eller i det minste via skoleeier. Vi stiller alltid spørsmål om vedkommende har forsøkt tjenestevei, og den direkte kontakten skyldes som oftest at skoleleder eller skoleeier ikke er tilgjengelig. Henvendelsene er til tider ressurskrevende, men utfordrer vår kunnskap og kompetanse og setter oss bedre i stand til i neste omgang å drive brukerstøtte.

Registrering av fagpersoner i PAS forløp problemfritt, og vi fikk tilstrekkelig antall fagpersoner til gjennomføring av sentralt gitt eksamen i norsk på 10. trinn. Det var imidlertid mange henvendelser knyttet til påmelding av kandidater i PAS og gjennomføring av eksamen i PGS. Mange av spørsmålene løste vi selv ved hjelp av brukerveiledninger, mens øvrige spørsmål ble meldt via PAS-hjelp til Utdanningsdirektoratet. Vi har i all hovedsak positive opplevelser fra PAS-hjelp med rask og god service.

Vi opplevde i år, som tidligere år, at det skjer endringer i påmelding til eksamen helt opp til eksamensdatoen. Når verken Fylkesmannen eller skolen har tilgang til å slette elever i PAS etter at allokeringen er gjort, skaper dette merarbeid for Utdanningsdirektoratet. For de elevene som ikke skal meldes på til eksamen ved en annen skole, kan skolen sette elevene som "ikke deltatt" i PAS. Men for de elevene som skal meldes på til eksamen ved en annen skole, må den opprinnelige skolen slette påmeldingen for at den nye skolen skal ha mulighet til å melde på. Det ville forenklet arbeidet dersom skolen eller Fylkesmannen hadde tilgang til å slette elever etter allokering. Endringsbehovet er meldt i PAS-hjelp (sak PAS-3723).

I regionen Buskerud-Vestfold-Telemark var det i år et skifte i ansvarsfordelingen for grunnskoleeksamen, og denne endringen ble meldt til Utdanningsdirektoratet før fristen 1. februar.

Nasjonale prøver

Nasjonale prøver er gjennomført i henhold til sentrale retningslinjer. Fritaksprosenten varierer fra skole til skole og kommune til kommune. Regler for fritak er kommunisert på våre samlinger med skolefaglig ansvarlig i kommunene og som veiledning både på telefon og e-post.

Fylkesmannen fulgte opp alle skoleeiere i PAS i tilknytning til hver frist for hver nasjonale prøve høsten 2012. Resultatet ble godt og de fleste registreringer kom på plass, men dette var et tidkrevende arbeid. Innsatsen bidro imidlertid til at registreringene fra Vestfold er tilnærmet fullstendig for høsten 2012.

Skoleeiernivået mener selv de sliter med å følge opp egne skoler, da de mangler de rette rapportene i PAS. Vi har meldt ett av behovene videre til Utdanningsdirektoratet via PAS-hjelp (PAS-2426), men direktoratet har (januar 2012) gitt tilbakemelding om at eksisterende rapporter skal være dekkende for skoleeiers behov. Vi er fortsatt ikke av samme oppfatning som direktoratet, og direktoratet har sagt at saken kan vurderes på nytt.

Kartleggingsprøver

Kartleggingsprøver er gjennomført i henhold til sentrale retningslinjer, med unntak av én skole. Vi var i dialog med skolen og fikk opplyst at skolen hadde sendt søknad til Utdanningsdirektoratet i 2011 og 2012 om å få slippe å gjennomføre de obligatoriske kartleggingsprøvene. Skolen har ikke fått svar på noen av søknadene, og lot være å gjennomføre kartleggingsprøvene. Skolen benyttet i stedet Kartleggeren fra Fagbokforlaget. Kartleggeren har, i følge skolen, gode prøver i både lesing, regning og engelsk som gir god informasjon i det videre pedagogiske arbeidet. Skolen mener ikke det samme om de obligatoriske kartleggingsprøvene.

Sentralt gitt eksamen i grunnskolen

Fylkesmannen hadde, som allerede nevnt, grei tilgang på sensorer til sentralt gitt eksamen i norsk på 10. trinn.

Sensorskoleringen ble gjennomført før eksamen. Vi opplever hvert år at det er ulike ønsker knyttet til tidsmessig plassering av sensorskoleringen. I kontakten med fagnemnda i norsk fikk vi informasjon om at flere sensorer i 2011 hadde ytret ønske om skolering før eksamen. Vår erfaring med skolering i engelsk tilsa at sensorene ønsket skolering etter eksamen. Fylkesmannen foreslo derfor to alternative datoer for fagnemnda; én før og én etter eksamen. Fagnemnda valgte før eksamen. Vi fikk positive tilbakemeldinger på sensorskoleringen som ble holdt av Camilla Haukeland og Mette Thorsen.

Gjennomføringen av fellessensuren fungerte tilfredsstillende. Oppmannen informerte i korte trekk fra forhåndssensuren, slik at sensorene fikk med seg informasjon knyttet til årets eksamensoppgaver før selve fellessensuren startet. Vi sitter igjen med et inntrykk av at de fleste sensorene ønsker at sensorskoleringen skal gjennomføres etter eksamen, slik at det er årets eksamensoppgaver som ligger til grunn for skoleringen.

Fra og med 2012 er hovedregelen at eksamen i norsk og engelsk i grunnskolen skal gjennomføres IKT-basert. I regionen Buskerud-Vestfold-Telemark gjennomførte alle unntatt seks skoler IKT-basert eksamen i norsk. Dette betyr at så å si alle besvarelsene er tilgjengelig i PAS, noe som er veldig positivt. Utfordringen på fellessensuren var at oppmennene måtte få papirutskrifter av besvarelsene som skulle vurderes av oppmannsgruppen. I og med at sensorene ikke var koblet til egen skriver på fellessensuren, måtte besvarelsene kopieres på minnepenn, tas med til en egen pc som var koblet til skriver, for deretter å bli skrevet ut. Det ville vært mye mer hensiktsmessig om oppmannsgruppen fikk tilgang til alle elektroniske besvarelser på fellessensurdagen. Dette har vi meldt som et ønske via PAS-hjelp (sak PAS-3722).

Sentralt gitt eksamen i grunnskolen er gjennomført etter sentrale retningslinjer. Fylkesmannen har hatt løpende kontakt med skoleeierne angående eksamensavvikling i form av informasjon og veiledning. Veiledningen har i hovedsak dreid seg om forståelsen av retningslinjer spesielt i forhold til bruk av hjelpemidler, tilrettelegging og fritaksbestemmelser. Når det gjelder hjelpemidler, er det i hovedsak bruk av minnepenn som har vært uklart.

Lokalt gitt eksamen

Kommunene i Vestfold er inndelt i tre regioner som har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av lokalt gitt eksamen.

Fylkesmannen i Vestfold har i løpet av de siste årene mottatt en del henvendelser om lokalt gitt eksamen som tyder på at det er en viss usikkerhet hos både skoleeiere og skoleledere hva gjelder gjennomføringen. I den forbindelse planlegger vi å oppdatere informasjon på vår hjemmeside.

Sentralt gitt eksamen i videregående opplæring

Fylkesmannen i Vestfold bistår Fylkesmannen i Buskerud hvert år på fellessensur i videregående skole i januar og juni, samt at vi bistår Fylkesmannen i Østfold på hurtigklagebehandlingen i juli. I tillegg viderefremidler vi behov for sensorer, og spesielt sensorer i norsk.

Sentralt gitt eksamen i videregående skole er gjennomført etter sentrale retningslinjer. Fylkesmannen har hatt løpende kontakt med fylkeskommunen angående eksamensavvikling i form av informasjon og veiledning. Veiledningen har i hovedsak dreid seg om forståelsen av retningslinjer spesielt i forhold til bruk av hjelpemidler, tilrettelegging og fritaksbestemmelser. Når det gjelder hjelpemidler, er det i hovedsak bruk av minnepenn som har vært uklart.

Måloppnåelse

Fylkesmannen har tre personer som jobbet med eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver, men har organisert arbeidet slik at to personer til enhver tid hadde hovedansvaret for fagområdet. Alle personene har jobbet med resultatområdet over flere år, slik at vi har opparbeidet god kompetanse. Til sammen har vi brukt 20 ukeverk. Dette er det samme som året før. Vi vurderer måloppnåelsen som god.

Fylkesmannen i Vestfold

Særskild Rapportering	JA	NEI	Øvrige kommentarer
1. Benytter embetet informasjonen som fremkommer ved avviking av prøver og eksamener i tilsynsarbeidet?	X		I den grad det er relevant for tilsynet, benyttes resultater fra nasjonale prøver og eksamen. Det har ikke vært noen forhold rundt selve gjennomføringen av eksamen som har ført til tilsyn.

	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
2. Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Fritaksprosenten i Vestfold ligger gjennomgående litt over landsgjennomsnittet. Det største avviket finner vi på engelsk 8. trinn der Vestfold har 3,4 og landsgjennomsnittet er 1,9.	Det er store variasjoner mellom skoleeiere, spesielt når det gjelder 8. trinn, der fritaksprosenten varierer fra 0,0 til 12,0 prosent.	Vi har ikke grunnlag for å si noe om årsaken til avvikene.	Vi har ikke hatt spesielle tiltak overfor enkeltkommuner, men vi har som en del av kontrollen med påmeldinger til nasjonale prøver, fremhevet retningslinjene for fritak.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen i Vestfold har rapportert om forvaltningen av tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere i mottak (kap. 225 post 64) og tilskudd til leirskoleopplæring (kap. 225 post 66) i tertialrapportering til Utdanningsdirektoratet.

Måloppnåelse

Vi har forvaltet statlige tilskudd etter retningslinjene som gjelder for de to tilskuddsordningene, herunder utbetaling, kontroll og rapportering. Vi har påsett at forutsetningene og kriteriene for ordningene er til stede. Vi har beskrevet saksbehandlingsrutinene og kontrollhandlingene i tertialrapporteringen til Utdanningsdirektoratet.

Vi er totalt tre personer som har kompetanse på området, men slik at det til enhver tid er to personer som faktisk saksbehandler søknadene. Vi har alle jobbet med tilskuddsordningene i flere år og har god kompetanse på området. Til sammen har vi brukt tre ukeverk. Vi vurderer måloppnåelsen som god.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i grunnopplæringen

Embetsoppdraget er besvart på de neste sidene i årsrapporten. Her løfter vi fram forhold vi syns det er vanskelig å knytte til embetsoppdrag.

Fylkesmannens avdeling for oppvekst og opplæring har et fast samarbeidsforum med avdeling for helse og sosial da man har mange felles interesser og beslektede oppdrag. Det holdes jevnlig møter. Som eksempel på et tema løfter vi fram et brev som er sendt til flere departementer om opprettelse av Barnehus i Vestfold. (?)

Fylkesmannen behandlet i store deler av 2012 søknader fra folk med utenlandsk fagutdanning med tanke på om utdanningen kan godkjennes som likeverdig med norsk fagutdanning. Før Fylkesmannen konkluderte ble det innhentet faglig råd fra fylkeskommunen. I 2012 oppstod en ny situasjon da fylkeskommunen ikke lenger ønsket å ta på seg arbeidet med å gjennomgå søknader og gi faglig råd til Fylkesmannen. Denne beslutningen ble godt faglig begrunnet av fylkeskommunen. Som en konsekvens av dette kunne ikke Fylkesmannen lenger fortsette praksisen med godkjenning av utenlandsk fagutdanning da vi ikke har tilstrekkelig kompetanse for å kunne vurdere slike saker. Fylkesmannen sendte derfor brev til Kunnskapsdepartementet med kopi til Utdanningsdirektoratet der det ble redegjort for denne situasjonen, og der sentrale myndigheter ble oppfordret til å finne en sentral løsning på godkjenning av utenlandsk fagutdanning. Vi har til dags dato ikke mottatt svar på denne henvendelsen. Fylkesmannen er bekymret for den konsekvensen det har for alle de som har behov for en

slik vurdering i forhold til arbeidsmarkedet og som grunnlag for å skaffe seg mesterbrev.

Handlingsprogram for verdiskapning i Vestfold for 2011 er blitt til gjennom en partnerskapskonferanse i mars 2011. Tema for konferansen var kompetansebygging i Vestfold. Det ble satt fokus på samspill mellom utdanningssektoren og nærings- og arbeidsliv. Fylkesmannen deltok i dette arbeidet. **Stemmer dette for 2012???**

32.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse for kvalitet

Utdanningsdirektoratets elektroniske søknadssystem ble videreført fra 2011 og benyttet i 2012, slik at både lærere og skoleeiere kun søkte elektronisk om studieplasser til Utdanningsdirektoratet. Skoleeierne skulle i tillegg melde behovet for vikarmidler og eventuell studieavgift i det elektroniske søkesystemet. Samtidig måtte vikarmiddelbehovet sendes skriftlig til Fylkesmannen.

Utdanningsdirektoratet tildelte studieplasser. Fylkesmennene fikk i år begrenset tilgang til det elektroniske søkesystemet. På den måten kunne vi etterspørre melding om vikarmiddelbehov fra de skoleeierne som ikke meldte behovet innen fristen. I Vestfold opplevde vi at et par søknader om studieplasser ble innvilget etter fristen, noe som medførte at vi mottok melding om behov for vikarmidler etter at skoleeierens frist hadde utløpet.

Vi opplevde at det var nødvendig med korreksjoner i flere skjema som omfattet selvvalgt studium. Korreksjonene gjaldt studieavgift.

Håndteringen av vikarmiddelbehovet er forenklet sammenlignet med i fjor, i og med at skoleeier ikke skal fylle ut et eget skjema, men kan skrive ut et ferdig skjema fra søkesystemet. Dette reduserer faren for feil. Søknadsprosessen kan ytterligere forenkles dersom Utdanningsdirektoratet selv kan gi tilsagn om vikarmidler samtidig med tildeling av plasser til videreutdanning.

Deltakelsen i "Kompetanse for kvalitet" er nesten fordoblet fra skoleåret 2011/2012 til 2012/2013. Vi har ikke mottatt konkrete tilbakemeldinger på hvorfor satsingen i fylket har økt, men antar at dette delvis skyldes endringen i finansieringsordningen av studiene. Vi har i inneværende studieår deltakere fra 14 skoleeiere; 12 kommuner, fylkeskommunen og 1 privat skole. Totalt er 52 statlig finansierte plasser benyttet, med tillegg av 8 plasser til annen videreutdanning.

Fylkesmannen oppfatter at det i utgangspunktet er vilje og ønske om å gjennomføre kompetanseheving hos alle skoleeiere i fylket. Fortsatt er det imidlertid slik at noen av skoleeierne opplever at de ikke har tilstrekkelig med midler til å prioritere videreutdanningstiltak for enkeltlærere, men i stedet ønsker å benytte midler til etterutdanningstiltak som inkluderer flere.

Fylkesmannen har bidratt til lokal forankring av strategien ved informasjon:

- i møter i Lederforum for skoleansvarlige i kommunene.
- i møter i Arbeidsutvalget for Lederforum - representanter for kommunene, KS og Fylkesmannen.
- til alle skoleeiere i fylket per e-post.

Etterutdanning

Vi fordelte midler til etterutdanning på prioriterte områder, inkludert fag- og yrkesopplæringen, etter søknad fra den enkelte skoleeier. Søknadene ble vurdert og prioritert i tråd med gitte kriterier fra Utdanningsdirektoratet. Ca. 72 prosent av omfanget på søknadene var relatert til de prioriterte fagområdene.

Oppfølging av rapportering fra skoleeierne

Skoleeierne rapporterte på kompetanseutviklingsarbeidet i elektronisk rapporteringssystem (REV), og Fylkesmannen kom i mål med sin kontroll og kvalitetssikring av rapportene før vår frist overfor Utdanningsdirektoratet. Det var behov for noen korreksjoner.

På bakgrunn av rapporteringen fra skoleeierne, ble Fylkesmannen bedt om å gi en kort skriftlig kvalitativ vurdering av arbeidet med kompetanseutvikling i fylket, jf. embetsoppdraget. Fylkesmannen i Vestfold oversendte sin rapport før fristen.

Kommunene i Vestfold har som mål at leseferdigheten på 5. trinn skal være innenfor de fem beste fylkene i landet innen 2018. Videre er særskilt satsing på regning en del av handlingsprogrammet. Fylkets satsing på lesing og regning kan være en medvirkende årsak til at kommunale skoleeiere også i år satser på videreutdanning i grunnleggende ferdigheter. Skoleeierne har benyttet resultater fra nasjonale prøver i sin begrunnelse av søknader

til etterutdanningsmidler.

GNIST

Fylkesmannen deltar i nettverket som ledes av KS. Andre deltakere er representanter for kommunene og fylkeskommunen, Høgskolen i Vestfold, Utdanningsforbundet og Lektorlaget.

Oppfølging av Meld. St. 22 (2010-2011) Motivasjon - mestring - muligheter

GNIST-koordinatoren har arbeidsplass hos Fylkesmannen, og deltar i interne møter der områder knyttet til oppfølging av stortingsmeldingen er tema. Koordinatoren var med på et utvidet lederforum høsten 2012, der det i tillegg til skoleeiere var rektorer fra fylkets kommuner til stede.

Vurdering for læring

Vestfold fylkeskommune deltok med fem videregående skoler og opplæringskontor i pulje 2 som ble avsluttet i 2012. Fra de private videregående skolene deltok her Steinerskolen i Vestfold. I pulje 4 som startet i desember 2012 deltar ni kommuner. Fylkesmannen deltok på samlingen som direktoratet arrangerte høsten 2012, i forbindelse med avslutning av pulje 2 og oppstart av pulje 4. Vi deltok også på den siste samlingen som ble arrangert for deltakerne pulje 2. Tilstedeværelsen ga et godt innblikk i deltakernes satsninger innenfor Vurdering for læring, samt anledning til å drøfte Fylkesmannens rolle i denne satsningen med medarbeidere fra andre embeter. Det er alltid nyttig og verdifullt å møte representanter fra andre embeter som arbeider innenfor samme områder.

Fylkesmannen i Vestfold har fulgt opp skoleeierne i pulje 2 ved å veilede rundt oppstart, godkjenne planer og underveisrapporter og sluttrapporter som er videresende til direktoratet. I tillegg innhentet vi økonomirapport for de midler som ble utbetalt til deltakerne i pulje 2.

Fylkesmannen inviterte alle fylkets kommuner og de private grunnskolene til deltakelse i pulje 4. Det kom inn søknader fra ni kommuner. En privat skole søkte etter fristen og ble avvist på grunn av dette. Vi vurderte innkomne søknader i lys av kommuner som deltar i GNIST og i Veilederkorpsset. I samråd med Utdanningsdirektoratet valgte vi å tilby deltakelse til alle de ni kommunene, til tross for at det i utgangspunktet kun var plass til åtte kommuner. Vi vil derfor foreta en fordeling av de midler Vestfold får til pulje 4, slik at skoleeierne hver får noe mindre enn maksimal utbetaling. Vurderingen begrunnes med at det er positivt med mange skoleeiere som er engasjert vurderingsarbeid, og vi ser stor verdi i erfaringsspredning underveis og etter satsningen i så mange som ni av fylkets 14 kommuner. Vi presiserer at det kun er mindre justeringer i forhold til størrelsen på midlene som skoleeier i invitasjonen ble forespeilet, som for øvrig var formulert som at skoleeier vil motta "inntil" en viss sum for deltakelse i satsningen.

Måloppnåelse

Fem personer har arbeidet med oppgaver innenfor dette resultatområdet. Fylkesmannen har hatt en samlet ressursbruk i arbeidet med kompetanseutvikling med totalt åtte ukeverk, noe som er det samme som i 2011. Vi anser måloppnåelsen som god.

32.3 Skoleporten

Fylkesmannen i Vestfold har brukt to ukeverk på oppgaver knyttet til Skoleporten. I all hovedsak er dette veiledning og informasjon til kommuner og til andre som har kontaktet Fylkesmannen for bistand. Flere samlinger om bruk av statistikk og analyse som verktøy for skoleutvikling er planlagt i 2013 (en samling er gjennomført i jan. 2013), hvor bruk av Skoleporten inngår.

I tillegg til to ukeverk til veiledning og informasjon anslås det at embetet bruker to ukeverk til forarbeid i forbindelse med tilsyn, ros-analyser og områdeovervåking. Fylkesmannen anser å ha god måloppnåelse.

Åtte ansatte hos Fylkesmannen i Vestfold har tilgang til Skoleporten, og av disse har fire kompetanse til å veilede kommunene utover opprettelse/vedlikehold av tilganger. Disse fire bidrar til at avdelingen/embetet også bruker Skoleporten til det forberedende arbeidet med tilsyn, i embetets områdeovervåking og til lage egne ROS-analyser. I forbindelse med kommunesamtaler og likende utarbeides kommuneprofiler basert på flere rapporter fra Skoleporten.

Fylkesmannen informerer skoleeiere om endringer i Skoleporten i forbindelse med årlige GSI-samlinger for skoleeiere og ledere. Gjennom nettverk for skoleeiere (kommune/fylkeskommune) er embetet bidragsyter og medarrangør til samlinger der Skoleporten inngår som tema og/eller verktøy for skoleutvikling - både Tilstandsrapporten, organisasjonsanalysen og ståstedsanalysen.

32.4 Erfaring- og kunnskapsinnhenting

Samarbeids- og samhandlingsfora

Vestfold har et fast forum for samarbeid og informasjon mellom offentlige skoleeiere, KS, Utdanningsforbundet og Fylkesmannen (Lederforum for oppvekst og opplæring). Det ble avholdt seks møter i 2011. Fylkesmannen bruker møtene aktivt til å orientere, veilede og motivere skoleeiere i forhold til nasjonal politikk på grunnopplæringsområdet. Nasjonale strategiplaner og programmer inngår som en naturlig del i denne virksomheten. Veiledning i regelverk inngår også.

Se rapporten punkt 31.4.

God oppvekst

Fylkesmannen har videreført handlingsprogrammet "God oppvekst 2008 – 2018" i samarbeid med kommunene, fylkeskommunen, statlige etater og partene i arbeidslivet.

Handlingsprogrammet skal:

- sikre et felles løft for god oppvekst i Vestfold
- sikre at barn og unge mestrer livet
- sikre at alle barn og unge i fylket får tidlig hjelp og et tilpasset tilbud
- forhindre frafall i skole
- sikre at barn og unge blir rustet til å gå ut i arbeidslivet
- sikre langsiktig innsats og samarbeid på tvers av nivåer og etater

Fylkesmannen er sekretariat for styringsgruppa, koordinerer arbeidet med God oppvekst og har ansvar for årlige erfaringskonferanser. Tema for erfaringskonferansen i 2012 var "God oppvekst i et folkehelseperspektiv". Blant foredragene på konferansen nevner vi Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Inga Marte Thorkildsen som deltok med innlegget: En god barndom varer i generasjoner.

I 2012 har Deloitte gjennomført en ekstern evaluering av handlingsprogrammet. På bakgrunn av evalueringen og andre innspill drøftet hvordan man kan intensivere innsatsen for å nå målene i handlingsprogrammet.

Målene for God oppvekst:

Ved oppstarten av Handlingsprogrammet i 2008 ble det satt tre mål:

Innen år 2018 skal:

- 95 % som påbegynner videregående utdanning, fullføre utdanningen
- leseferdigheten på 5. trinn i Vestfold være innenfor de fem beste fylkene i landet
- levekårsindeksen være over landsgjennomsnittet

Status:

I rapporten fra Deloitte er det påvist en reell framgang i prosentvis antall elever som fullfører videregående utdanning. Dette skyldes først og fremst en målrettet langsiktig innsats i Vestfold Fylkeskommune, men også nasjonale programmer som NY GIV. Framgangen er imidlertid på langt nær stor nok til at det er realistisk å nå målene for 2018 i handlingsprogrammet.

Når det gjelder lesing for 5 klasse viser resultatet på nasjonale prøver høsten 2012 at Vestfold ligger på 3. plass i landet etter Oslo og Akershus. Vestfold ligger derved innenfor den vedtatte målsettingen. Det er verdt å merke seg at utviklingen for gutter er mer positiv enn for jenter.

For levekårs målet er situasjonen både mer uavklart og problematisk. Uavklart ved at levekårsindeksen er borte som måleinstrument, og problematisk i den forstand at årsakssammenhengene er kompliserte og vanskelig både å påvirke, tallfeste og måle. Styringsgruppa vil bruke deler av Folkehelseprofilene som styringsinstrument.

Justering og revitalisering:

Evalueringen peker på behovet for en justering og revitalisering av innsatsen i God oppvekst.

Det betyr at vi må se på premissene for skjevutvikling og frafall i tillegg til symptomene. God oppvekst skal fortsatt følge med på lesing og gjennomføring, men styringsgruppa har også bestemt seg for å arbeide med analyse av levekårene for barn og unge, effektiv tverrfaglig samhandling på tvers av nivåer og profesjoner og med sosial utjevning, tidlig innsats og intervensjon, barnevern, psykisk helse og folkehelse.

Handlingsprogrammet skal som før følges opp med tiltaksutvikling på lokalt nivå og som drøftingstema i eksisterende nettverk. For å bedre kommunikasjonslinjene og for i større grad å gjøre forskningsresultater og anbefalinger operative, har styringsgruppa tatt initiativ til at hver kommune og andre samarbeidsparter oppnevner en kontaktperson som skal delta i nettverkssamlinger arrangert av Fylkesmannen i 2013.

Forsøk med fremmedspråk på barnetrinnet

I Vestfold har forsøket omfattet fem skoler fra to kommuner, inkludert en privatskole. Fylkesmannen har blant annet bistått direktoratet med å innhente informasjon fra skolene om antall elever i forsøket, tildelt midler til skoleeiere basert på innmeldte behov fra skolenes side, og videreformidlet spørreundersøkelser fra fagmiljøet som har ansvaret for følgeevalueringen av forsøket.

Som en del av vårt oppdrag for 2012 ble vi bedt om å rapportere på om forsøket ble gjennomført i henhold til føringene for forsøket. Vår rapport ble oversendt direktoratet 26.4.2012, og var basert på innhentede rapporter fra samtlige skoleeiere i forsøket. Rapporten viste blant annet at det var mange elever i Vestfold (ca 60 %) som sluttet underveis i forsøket, men at de elevene som var igjen var interesserte, motiverte og fornøyde og at de lærte fort. Av økonomiske årsaker var det skoleeiere som i løpet av forsøksperioden måtte kutte i språktilbudet på ungdomsskolen, og dette resulterte i at en del av elevene ikke fikk muligheten til å fortsette med det samme språket på ungdomsskolen. Dette har en klar sammenheng med frafallet for et par av forsøksskolene. Fylkesmannen deltok også på den avslutningskonferansen i mai arrangert av Fremmedspråksenteret. For mer detaljerte opplysninger viser vi til egen rapportering til Utdanningsdirektoratet i juni.

Forsøk med arbeidslivsfag

I Vestfold er det 13 skoler med i Forsøk med Arbeidslivsfag. Alle fem ungdomsskoler i Tønsberg kommune var med fra forsøkets start skoleåret 2009/10, og året etter ble ytterligere åtte skoler fra fem kommuner, inkludert en privatskole. Alle skolene i forsøket i Vestfold søkte om og fikk innvilget utvidelse av forsøket for skoleåret 2011/12. Skolene har også startet opp med nye elever på 8. trinn i skoleåret 2012/13. For øvrig er vi ikke kjent med at andre skoler/kommuner i Vestfold har startet opp med arbeidslivsfaget slik direktoratet åpnet for i 2011.

Representanter for skolene og fylkesmannen deltok på fellessamlingen i Oslo i mars for alle kommuner og skoler som deltar i forsøket. Der delte blant annet elever fra Ra ungdomsskole i Larvik sine erfaringer med faget. I tillegg deltok Fylkesmannen på samlingen i regi av Utdanningsdirektoratet, og har ellers bistått direktoratet med innhenting av oppdaterte elevtall i forbindelse med utbetaling av tilskudd, og skoler og kommuner med veiledning og råd.

I oktober arrangerte Fylkesmannen i Vestfold i samarbeid med Fylkesmennene i Buskerud og Telemark og Utdanningsdirektoratet, en regional samling for lærere, skoleledere og skoleeiere ved forsøksskolene og andre som ønsket å vite mer om faget. Det var om lag 50 deltakere og stikkordsmessig kan innholdet for samlingen oppsummeres slik: vurdering, sluttvurdering, HMS, gode eksempler fra forsøksskolene og ungdomskultur.

Arbeidsmøte for lærere i 2012 ble utsatt til 15. januar 2013, da det var et ønske om å fokusere på og arbeide praktisk og konkret med planlegging av lokalt gitt eksamen. I disse møtene har fokuset vært å dele erfaringer med hverandre, samt gi råd og veiledning om sentrale utfordringer i en forsøksordning.

For å synliggjøre forsøksskolenes arbeid og bidra til erfaringsspredning, har Fylkesmannen i Vestfold opprettet en egen side om forsøk med arbeidslivsfag på vår nye hjemmeside. Siden er under utvikling, men målet er å publisere planer og arbeid med arbeidslivsfag for den enkelte forsøksskole.

Veilederkorps

Fylkesmannen har deltatt på orienteringsmøter om nasjonalt Veilederkorps i regi av Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen har videre informert kommuner og fylkeskommunen om nasjonalt veilederkorps 2013, blant annet om deltakelse i 2013 porteføljen og rekruttering av veiledere. I 2013 porteføljen søkte fem kommuner fra Vestfold om deltakelse, og alle fem kommunene er kommet med. I veilederporteføljen for 2012 er det med tre veiledere fra Vestfold for grunnskolen og to for videregående skoler.

Fylkesmannen er tilfreds med det arbeidet som er gjort i 2012, og legger til grunn at den brede deltakelsen i Veilederkorps 2013 vil bidra til å øke kvaliteten på det pedagogiske utviklingsarbeidet i fylket.

Dronning Sonjas skolepris

Fylkesmannen har informert om Dronning Sonjas skolepris for inkludering og likeverd. Vi har motivert skoleeiere og skoler til å melde sitt kandidatur, men har ikke mottatt søknader. Fylkesmannen har gjennom flere kanaler informert om Dronning Sonjas skolepris og motivert skoleeiere og skoler til å søke. Til tross for dette har vi ikke mottatt noen søknader. Fylkesmannen skrev brev til kommunene og fylkeskommunen 7. juni. Der redegjorde vi for prisen og muligheten til å søke. Vi opplyste også om nettstedene www.udir.no/dronningsonjasskolepris og www.fylkesmannen.no for mer informasjon. Vi la også ut en artikkel på nettstedet til Fylkesmannen i Vestfold 8. juni. Det ble orientert om prisen og muligheten til å nominere kandidater. Det ble også opplyst om link til Fylkesmannens invitasjonsbrev og www.udir.no/dronningsonjasskolepris.

Den kulturelle skolesekken

Utdanningsdirektøren sitter i styringsgruppen for Den kulturelle skolesekken.

Måloppnåelse

Oppgaver på dette området er fordelt på mange av avdelingens ansatte. Internt er avdelingen organisert i arbeidslag, og spørsmål knyttet til 32.4 drøftes og koordineres i møter i arbeidslaget. På denne måten sikrer vi ivaretagelse av embetsoppdrag og andre utfordringer vi får på området.

Måloppnåelse totalt for oppdraget vurderes som god ut fra embetets kompetanse, ressurser, strategi og metodevalg. Det er totalt brukt om lag ti ukeverk på resultatområdet.

32.5 Tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Tilsyn

Det ble i 2012 påbegynt tilsyn med to kommuner og to skoler i hver av kommunene ift kapittel 5. Formålet med tilsynet er å følge opp det nasjonale tilsynet i 2007. Tilsynene fullføres i 2013.

I 2012 avsluttet Fylkesmannen et kommunetilsyn med fokus på om spesialundervisning ble gjennomført i samsvar med enkeltvedtak og om kommunen hadde et forsvarlig system for å fange opp eventuelle avvik. Avslutning av tilsynet ble gjort etter en vurdering av innsendt dokumentasjon.

Det er i tillegg gjennomført hendelsesbaserte tilsyn i forhold til spesialundervisning for enkeltpersoner. Se 31.1 om tilsyn og egen rapportering om tilsyn til Utdanningsdirektoratet.

Det ble i 2011 åpnet tilsyn med 3 kommuner om saksbehandlingstid i PPT når det gjelder sakkyndighetsarbeidet. Tilsynene ble avsluttet med rapporter, møter med kommunene og vurdering av kommunens plan for å rette lovstridige forhold.

Fylkesmannen gjennomførte tre tilsyn med voksnes rett til grunnskoleopplæring og spesialundervisning for voksne, jf. §§ 4A-1 og 4A-2 i 2011. Det ble gjort i to kommuner og fylkeskommunen. Disse ble fullført i 2012.

Konferanser, møter og veiledning

I 2012 har Fylkesmannen i møter/samlinger satt fokus på regelverk - kapittel 5 - ved tre anledninger:

- Møte med BUPA (6-12 år)
- Lederforum for oppvekst og opplæring, som er en møteplass for skoleledelsen i kommunene og fylkeskommunen, KS og Fylkesmannen.
Tema: Et forsvarlig system for kvalitet i spesialundervisning. Fokus på juss, saksbehandling, dokumentasjon, sammenheng IOP/enkeltvedtak/sakkyndig tilråding, allmenpedagogiske tiltak mm. Deretter hadde to kommuner innlegg med eksempler fra sitt arbeid. Deretter ble det av KS orientert om en fersk rapport fra IRIS om spesialundervisning i grunnsopplæringen.
- I samme forum som forrige punkt orienterte Fylkesmannen om erfaringene fra tilsyn med saksbehandlingstid i PPTs sakkyndighetsarbeid i tre kommuner. En av disse kommunene og en kommune som ikke hadde hatt tilsyn, orienterte om eget arbeid for å få ned saksbehandlingstiden.

Fylkeskommunens og kommunenes skoleansvarlige har jevnlig og planlagte møter med Fylkesmannen og KS (Lederforum). Her har man tatt opp temaer med relevans for 32.5. (Se de to siste punktene i forrige avsnitt.) I tillegg er det fokusert på handlingsprogrammet God Oppvekst, der det har vært fokus på tidlig intervensjon og hjelp til utsatte barn.

PPT-lederne i fylket har et eget forum som møtes jevnlig. Fylkesmannen er invitert til møter og bedriver i den sammenhengen veiledning.

Fylkesmannen deltar i de fleste møtene i Vestfolds interkommunale voksenopplæringsforum. Det har vist seg å være et økende behov for informasjonsutveksling og veiledning.

Fylkesmannen mottar mange henvendelser vedrørende spesielt voksnes rett etter opplæringsloven § 4A-2 annet ledd. Dette er henvendelser både fra skoleeier og foresatte/hjelpeverger.

Det er mange henvendelser når det gjelder tilpasset opplæring og spesialundervisning. De kommer både fra ansatte i skolesystemet og foresatte. Fylkesmannen gir i den forbindelse veiledning om gjeldende rett og mulig framgangsmåte.

Fylkesmannen har gjennom hele 2012 gitt veiledning til kommunene vedrørende spesialundervisning for voksne. Henvendelsene vi har mottatt gjelder for det meste spørsmål om sakkyndig vurdering og tilråding, samt spørsmål om avgrensningen mellom aktivitetstilbud og spesialundervisning.

Barnehagesektoren ble rammefinansiert fra og med 1. januar 2011. Dette innebar blant annet at det tidligere øremerkede statstilskuddet til barn med nedsatt funksjonsevne ble en del av kommunenes rammeoverføring. Både i fjor og i år har vi hatt en del henvendelser knyttet til skillet mellom enkeltvedtak etter opplæringsloven § 5-7 og tilskudd til barnehagen med hjemmel i barnehageloven. I år har henvendelsene i tillegg dreid seg om kommunenes praktiske og økonomiske ansvar for barna med prioritet etter barnehageloven § 13.

Veiledning gjennom klagebehandling

Fylkesmannen mener at man gjennom klagebehandlingen gir berørte parter veiledning. Det er i 2012 behandlet 28 klager år det gjelder spesialundervisning for voksne, spesialundervisning (kapittel 5): 21 saker, spesialundervisning i private skoler: 3 saker og spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn: 2 saker.

25 av de 28 sakene som gjelder spesialundervisning for voksne, knytter seg til et landsdekkende kompetansesenter. Fylkesmannen mente det var grunn til å reise en del spørsmål ved saksbehandlingen, og det var i den forbindelse en del kommunikasjon og eget møte med kommune og PPT. Gjennom møtet og saksbehandling for øvrig er det gitt omfattende veiledning til kommunen, PPT og kompetansesenteret.

Tverretatlig og tverrfaglig samarbeid om barns oppvekst

Det arbeides med gjennom Handlingsprogrammet God Oppvekst, som er et program som har fokus på tidlig, tverrfaglig og tverretatlig innsats i kommunene. En ansatt hos Fylkesmannen er prosjektkoordinator.

Måloppnåelse

Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 hatt mye tilsyn på området, og ofte vil det bli gitt veiledning knyttet til tilsyn. Klagebehandling har samme effekt. Når Fylkesmannen i tillegg har hatt regelverk som eget tema på samlinger, mener vi å ha nådd fram til mange.

Mange saksbehandlere har vært involvert i arbeidet, både jurister og pedagoger. Vi mener at vi har god og bred kompetanse på området

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

Tiltak for å sikre måloppnåelsen

Vi har nå ved oppstarten av 2013 opprettet en intern gruppe med ansvar for arbeidet knyttet til 32.5. Gjennom dette tiltaket vil vi ha et faglig forum for drøfting og planlegging av oppgaver knyttet til embetsoppdraget og utfordringer vi møter i Vestfold.

Resultatområde 33 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

33.1 Tilskuddsforvaltning

Statlige tilskudd

Vi behandlet tre søknader om investeringstilskudd. To av søknadene ble innvilget og tildelt i tråd med søknaden. Vi ga ett avslag, men omgjorde senere vårt vedtak som følge av ny kunnskap om håndteringen av merverdiavgiftskostnader ved etablering av barnehageplasser i leide lokaler. Søknaden ble innvilget, og tildelingen var i tråd med søknaden.

Vi behandlet én søknad om tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler. Søknaden ble avslått som følge av at kriteriene for tilskuddet ikke var oppfylt.

Klager på vedtak om tilskudd

Vi mottok ingen klager på statlige tilskudd i 2012.

Kontroller

Vi fullførte stikkprøvekontrollene fra 2011 med Andebu og Holmestrand kommuner. Funnene etter tilskuddskontrollene viste at tilskuddsforvaltningen til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige

barn i førskolealder ikke fullt ut har vært i tråd med retningslinjene, men midlene har likevel kommet de minoritetspråklige barna til gode. Vi fant ikke grunnlag for å kreve midlene tilbake.

Videre påbegynte vi stikkprøvekontroller i to kommuner, Sande og Svelvik, med kontroll av flere tilskuddsordninger. Tilskuddskontrollene blir gjennomført som dokumentkontroller på samme måte som året før. Det vil bli produsert rapporter for stikkprøvekontrollene. Foreløpig rapport er sendt til Sande kommune.

Tilskuddsrapportering

Tilskuddsrapportering gjennomføres separat og ble sendt til Utdanningsdirektoratet innen fristen 21. januar 2013.

Resultatoppnåelse

Vi er tre personer som har saksbehandlet tilskuddssøknader. Søknader om statlige tilskudd er behandlet i samsvar med gjeldende regelverk og uten ugrunnet opphold. Saksbehandlingstiden vurderes som akseptabel fra vår side, men som følge av en nødvendig avklaring fra Kunnskapsdepartementet vedrørende søknaden om tilskudd til midlertidige lokaler, ble samlet saksbehandlingstid svært lang i denne saken.

Vi vurderer resultatoppnåelsen samlet for embetsoppdraget som god. Vi merker imidlertid at vi har relativt få saker på dette området, slik at vi bruker en del tid på å sette oss inn i regelverket knyttet til hver enkelt sak. I 2012 har vi brukt til sammen seks ukeverk på tilskuddsforvaltningen.

33.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen i Vestfold har behandlet tretten klager etter til forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager, hvorav én omhandlet kommunalt tilskudd 2007, én omhandlet kommunalt tilskudd 2010, to omhandlet kommunalt tilskudd 2011, og de øvrige omhandlet kommunalt tilskudd 2012. I én av sakene var vi settefylkesmann for Fylkesmannen i Østfold.

I tillegg til våre egne klagesaker, har vi bidratt i klagesaksbehandling etter forespørsel fra Fylkesmannen i Østfold.

I 2012 har vi vært henholdsvis to og tre medarbeidere ved embetet som har deltatt på samlinger på barnehageområdet i regi av Utdanningsdirektoratet. I tillegg valgte vi å delta på samlingen i regi av Kommunenes Sentralforbund (KS) og Private Barnehagers Landsforbund (PBL) som ble arrangert på høsten 2012 i forbindelse med at KS og PBL i fellesskap hadde utarbeidet en veileder til forskriften om likeverdig behandling. Vi vurderte det som nyttig å motta samme informasjon som våre barnehagemyndigheter.

Til tross for relativt få klagesaker etter barnehageloven og forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager, har arbeidet med den enkelte sak vært relativt tidkrevende. Regelverket er komplisert, og stadige tolkningsuttalelser, inkludert noen skifter i tolkningen av regelverket, setter både kommunene og Fylkesmennene i en krevende situasjon. Fylkesmannen i Vestfold har imidlertid et godt samarbeid med de øvrige Fylkesmennene i regionen, slik at vi gjerne kontakter hverandre for drøfting av problemstillinger.

Vi har vært tre saksbehandlere på feltet, og til sammen har vi brukt åtte ukeverk. Vi vurderer at vi har god kompetanse på klagesakene som omhandler forskrift om likeverdig behandling. Som det fremgår av rapporteringen, har vi ikke mottatt klager etter andre bestemmelser i barnehageloven. Vi vurderer måloppnåelsen på området som god.

Type Klage	Medhold/delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Sum
Barnehageloven § 10	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16	0	0	0	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0	0	0	0	0
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	1	4	7	0	12
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0	0	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0	0	0	0	0

Merknad

Vi har hatt en dobling av antall klagesaker fra året før. De fleste klagesakene har omhandlet etterjustering av kommunalt tilskudd etter forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-

33.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen i Vestfold har etablert en formell dialog med kommunene; Barnehageforum. Denne dialogen består i hovedsak av kvartalsvise dagsamlinger med barnehageadministrasjonene i kommunene, KS BTV, representanter fra Høgskolen i Vestfold, Utdanningsforbundet og Fagforbundet. I 2011 opprettet vi, etter ønske fra kommunene, AU Barnehageforum, et Arbeidsutvalg som har representanter fra barnehagemyndighet i en liten, en mellomstor og en stor kommune. Arbeidsutvalget møtes tre uker før hvert Barnehageforum og har som mål å komme med innspill til struktur og innhold på kommende Barnehageforum.

I første kvartal i 2012 ble det arrangert et barnehageforum i mars hvor hovedtema var NOU 2012:1 – «Til barns beste» hvor kommunene kunne stille spørsmål til Kjell Erik Øie som informerte om arbeidet rundt NOU-en. Andre tema vi var innom, var forskrift om likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager, samt evaluering av BASIL-rapportering pr. 15. desember 2011 og resultater fra kartleggingen kommunene hadde gjennomført om spesialpedagogisk hjelp.

I mai inviterte vi barnehagemyndighetene til samling hvor hovedtema var rekrutteringsarbeid i fylket. Fylkesmannen i Buskerud fortalte om sitt fireårige pilotprosjekt med rekruttering av kompetent personalet til barnehagene og det GLØDENDE arbeidet de hadde gjort for å inspirere kommunene i Vestfold. Høgskolen i Vestfold informerte kommunene om ny barnehagelærerutdanning og statusen i pilotprosjektet «Barnehagen som læringsmiljø og danningsarena». Styrer ved Gravdal barnehage viste oss deler av den elektroniske dokumentasjonen de hadde samlet så langt i pilotprosjektet.

I Barnehageforumet i september ble det lagt vekt på handlingsprogrammet God oppvekst. Dette handlingsprogrammet har som mål å gi et felles løft for at barn og unge i Vestfold skal få gode oppvekstvilkår og bli kvalifisert til arbeidslivet. Et av eksemplene på de gode arenaer er foreldreveiledningsprogrammet VÅRS som ble presentert fra Larvik kommune. GLØD-nettverket i Vestfold presenterte seg og sa noe om hovedmålene i arbeidet med prosjektet. Barnehagemyndighetene ga også sine innspill til Vestfoldavtalen, som er en avtale mellom kommuner i Vestfold vedrørende barn som har barnehageplass utenfor hjemkommunen.

På oppdrag fra Utdanningsdirektoratet inviterte vi til to samlinger om forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager. På den første samlingen i oktober var målgruppen rådmenn, barnehagemyndighetene og økonomiansvarlige i kommuneadministrasjonen. I samarbeid med Fylkesmannen i Telemark ble vi enige om å tilby plasser til kommuneadministrasjonen i Telemark på denne samlingen, og tre kommuner fra Telemark benyttet seg av tilbudet. Den andre samlingen var i november. Målgruppen var ikke-kommunale eiere i Vestfold, samt deres interesse- og arbeidsgiverorganisasjoner. Begge samlingene var fullt utnyttet og vi fikk god anledning til å diskutere utfordringene og spørsmål på dette området.

Etter stort ønske fra Barnehageforumet og Lederforum for skoleansvarlige ble det arrangert felles møte i desember på Rica Park hotell i Sandefjord med to aktuelle tema: Barn og barndom – forbygging og sosial utjevning, og overgang barnehage–skole. Terje Ogden, forsker ved Adferdssentret, delte med kommunene sine tanker samt siste forskning på området forebygging og sosial utjevning.

Høgskolen i Vestfold innledet det andre temaet ved å se sammenheng i overgangen mellom barnehage og skole i styringsdokumentene vi har for barnehage og skolen. Re og Larvik kommune har jobbet med denne planen systematisk de siste årene, og de presenterte hver sin modell for å inspirere de andre kommunene. På slutten av samlingen fikk kommunene jobbe i grupper for å dele sine erfaringer med overgang barnehage-skole. Kommuneadministrasjon på disse to områdene satte veldig pris på felles møte mellom barnehage og skoleadministrasjon, da de fikk hilst på hverandre, jobbet i grupper på tvers av kommunen og fikk delt sine utfordringer med andre kommuner. Det ble fremmet et ønske om å ha et felles møte hvert år.

Vi har en del veiledning ved henvendelser per telefon og e-post fra barnehagemyndigheter, barnehager, barnehageeiere og foreldre. Når det gjelder henvendelsene fra foreldre, handler disse om at de gjerne ønsker støtte og/eller veiledning før de går i dialog med kommunen eller barnehagen.

Fylkesmannens nettside blir tatt i bruk for å legge ut generell informasjon og informasjon om kurs (interne og eksterne) o.l.

Måloppnåelse

Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 hatt alle planlagte samlinger med kommunen og vi har gitt god og variert veiledning til kommuner. Veiledningstemaer har ofte kommet som ønsker fra kommuner selv, men vi har også hatt selvinitierte temer som vi har sett det er behov til å ta opp ut fra vår områdeovervåking, eller det som har

kommet fram gjennom tilsyn med kommunene som barnehagemyndighet.

Vi er tre saksbehandlere som har vært involvert i arbeidet og har brukt 30 ukeverk på informasjon og veiledning. Vi mener at vi har god og bred kompetanse på området.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

33.4 Tilsyn

Fylkesmannen i Vestfold gjennomførte fem tilsyn i 2012 og har dermed oppfylt embetsoppdragets krav. Vi har valgt å benytte systemrevisjonsmetoden under alle tilsynene ettersom vår erfaring er at metoden gir et godt resultat på en effektiv måte.

I årets tre første tilsyn hadde vi seks tema: tilsyn med kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet, kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser, forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager, kommunens håndtering av regelverket om rett til barnehageplass, samt kommunens opplysningsplikt til barneverntjenesten. På de to siste tilsynene valgte vi å ta ut temaene forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager og kommunens håndtering av regelverket om rett til barnehageplass. Når det gjelder forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager var vår erfaring at det var utfordrende å formulere egnede spørsmål samtidig som det kom mange presiseringer underveis. Og når det gjelder kommunes håndtering av regelverket om rett til barnehageplass så rapporterte alle våre kommuner i april 2012 at de ikke har utfordringer med å innfri den lovfestede rett om barnehageplass for ettåringer. I to av kommunene har vi valgt å ta styrerressursen ut av tilsynet i påvente av en uttalelse fra Utdanningsdirektoratet, jf. henvendelse fra Utdanningsdirektørens arbeidsutvalg. Innholdet i uttalelsen fra Utdanningsdirektoratet vil være avgjørende om vi åpner nye tilsyn i disse kommunene når det gjelder organisering av styrerressursen.

Det ble gitt avikk i fem av fem kommuner og 15 avvik totalt.

Når det gjelder godkjenning av barnehager har fem av fem kommuner fått avvik. Avviket handler om at barnehagedriften er igangsatt før barnehagen er godkjent etter barnehageloven. Kommunene har også en utfordring når det gjelder håndtering av regelverk knyttet til dispensasjoner fra utdanningskravet og dispensasjoner fra pedagognormen der har vi gitt sju avvik i fire kommuner. Fylkesmannen tok selv insative til å føre tilsyn med kommunens oppfølging av barnehagelovens § 22 - opplysningsplikt til barneverntjenesten. Har avdeket vi et avvik og mernader. Dette er også en område som kan være utfordrende for barnehagemyndighetene. Fylkesmannen vil ut fra disse funnene gi kommunene veiledning, på de overnevte temane, i løpet av 2013.

Tilsynsrapporter for de fem stedlige tilsyn er sendt til Utdanningsdirektoratet.

Måloppnåelse

I 2012 har totalt fem personer ved embetet deltatt i tilsyn på barnehageområdet. To personer har vært tilsynsledere. Til sammen har vi brukt 19 ukeverk. Vi har et generelt inntrykk av at kommunene våre setter pris på tilsyn fra Fylkesmannen og at de ofte gir tilbakemeling om økt kunnskap innefor tilsynstemaene.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

FMVE

Tilsynsobjekt:	Re kommune
Tema/myndighetskrav:	Tema for tilsynet er kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser, kommunens håndtering av forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager, kommunens

	håndtering av regelverket om rett til barnehageplass samt kommunens opplysningsplikt til barneverntjenesten.
Avvik/funn:	Fylkesmannen avdekket ett avvik under tilsynet: Re kommune sikrer ikke at godkjenning av barnehager skjer i samsvar med barnehageloven § 10.
Frist for lukking av avvik:	16.07.2012
Pålegg:	Nei
Merknad:	En merknad.
Ressursbruk:	
Kommentar:	Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon.

FMVE

Tilsynsobjekt:	Sande kommune
Tema/myndighetskrav:	Tema for tilsynet er kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser, kommunens håndtering av forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager, kommunens håndtering av regelverket om rett til barnehageplass samt kommunens opplysningsplikt til barneverntjenesten.
Avvik/funn:	Fylkesmannen avdekket fem avvik under tilsynet. Henviser til fullstendig tilsynsrapport som er tidligere oversendt Utdanningsdirektoratet, da det ikke er tilstrekkelig plass her for å beskrive alle avvikene.
Frist for lukking av avvik:	16.08.2012
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen merknad.
Ressursbruk:	
Kommentar:	Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon.

FMVE

Tilsynsobjekt:	Sandefjord kommune
Tema/myndighetskrav:	Tema for tilsynet er kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser, kommunens håndtering av forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager, kommunens håndtering av regelverket om rett til barnehageplass samt kommunens

	opplysningsplikt til barneverntjenesten.
Avvik/funn:	Fylkesmannen avdekket to avvik under tilsynet: Avvik nr. 1: Sandefjord kommune sikrer ikke at godkjenning av barnehager skjer i samsvar med barnehageloven. Avvik nr. 2: Sandefjord kommune sikrer ikke at regelverket om dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogisk leder følges.
Frist for lukking av avvik:	05.12.2012
Pålegg:	Nei
Merknad:	En merknad.
Ressursbruk:	
Kommentar:	Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon.

FMVE

Tilsynsobjekt:	Holmestrand kommune
Tema/myndighetskrav:	Tema for tilsynet er kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser samt kommunens opplysningsplikt til barneverntjenesten.
Avvik/funn:	Fylkesmannen avdekket fire avvik under tilsynet. Avvik nr. 1: Holmestrand kommune sikrer ikke at godkjenning av barnehager skjer i samsvar med barnehageloven. Avvik nr. 2: Holmestrand kommune har ikke ført tilstrekkelig tilsyn til å avdekke at barnehagene ikke drives i samsvar med barnehageloven. Avvik nr. 3: Holmestrand kommune sikrer ikke at regelverket om dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogisk leder følges. Avvik nr. 4: Holmestrand kommune sikrer ikke at regelverket om dispensasjoner fra pedagognormen følges.
Frist for lukking av avvik:	15.02.2013
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen merknad.
Ressursbruk:	
Kommentar:	Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon.

FMVE

Tilsynsobjekt:	Svelvik kommune
Tema/myndighetskrav:	Tema for tilsynet er kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm,

	dispensasjoner og organisering av styrerressurser samt kommunens opplysningsplikt til barneverntjenesten.
Avvik/funn:	Fylkesmannen avdekket tre avvik under tilsynet. Avvik nr. 1: Svelvik kommune sikrer ikke at godkjenning av barnehager skjer i samsvar med barnehageloven. Avvik nr. 2: Svelvik kommune sikrer ikke at regelverket om dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogisk leder følges. Avvik nr. 3: Svelvik kommune sikrer ikke at normen for pedagogisk bemanning er oppfylt i barnehagene.
Frist for lukking av avvik:	07.02.2013
Pålegg:	Nei
Merknad:	To merknad.
Ressursbruk:	
Kommentar:	Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon.

33.5 Kontroll av årsmelding per 15/12 og årsregnskap for ikke-kommunale barnehager

Årsmeldinger

Fylkesmannen har kvalitetssikret og godkjent data som fremkommer i årsmeldingsskjemaene. Før rapporteringen per 15. desember 2011, inviterte vi barnehagemyndighetene til en gjennomgang av skjemaet og fremhevet sentrale punkter som må kontrolleres. I forbindelse med kontrollen av årsmeldingene per 15. desember 2011, returnerte vi likevel 90 prosent av skjemaene for korreksjon eller kommentar fra barnehage eller kommune. I all hovedsak var feilene knyttet til skjemaets punkt 3 (nærmere om private organisasjoner, barnehagens eierform, manglende arealnorm), punkt 7 (manglende utfylling av kostpenger, feil avkryssning på spørsmålet om inntektsgradering), og punkt 8 (ikke samsvar mellom rapportering i ramme A, B og C, samt manglende forklaring på for lite pedagogisk bemanning).

Vi hadde en god dialog med barnehagemyndighetene og noen barnehageeiere underveis i kvalitetsarbeidet. Vi benyttet saksbehandlingsmerknadene i BASIL som verktøy i kommunikasjonen. Som følge av en presisering på at det er ressursinnsatsen som skal rapporteres i skjemaets punkt 8A, og ikke ansettelsesforhold, hadde vi behov for avklaring fra Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet for å trygge vårt fylke på forståelsen.

På bakgrunn av våre funn, meldte vi endringsønsker til Utdanningsdirektoratet, både når det gjaldt den tekniske løsningen, flere kontroller og den faglige veiledningen til utfyllingen av skjemaene.

Årsmeldingene var tema på Barnehageforum i mars 2012 der hovedfunnene fra 2011 ble presentert.

I forbindelse med rapporteringen per 15. desember 2012, inviterte vi barnehagemyndighetene til en gjennomgang av skjemaet, etter at BASIL var åpnet for rapportering. På denne måten kunne vi ha en grundigere gjennomgang av alle elementene i skjemaet, samt vise hjelpetekstene knyttet til hvert punkt. Gjennomgangen ble godt mottatt av barnehagemyndighetene. Vi håper at denne gjennomgangen bidrar til en høyere kvalitet av innrapporterte data i år.

Årsregnskap

Vi har fulgt opp at kommunene overholder fristen for innlevering av årsregnskapsskjema for ikke-kommunale barnehager. Dette har vært en lite krevende oppgave. Vi opplevde at én kommune hadde en utfordring med å innhente regnskap fra én barnehage. Ut over dette gikk innsamlingen greit.

I forbindelse med årsregnskapene for 2011, fikk vi imidlertid et spørsmål om hvordan de ikke-kommunale barnehagene skal regnskapsføre etterjusteringen av kommunalt tilskudd for 2011. Ettersom fristen for innlevering av årsregnskapsskjema er før kommunen fatter vedtak om endelig kommunalt tilskudd for 2011, viser ikke årsregnskapsskjemaet det endelige regnskapet for barnehagen i 2011. Henvendelsen fra oss ble rettet til Utdanningsdirektoratet, og vi mottok svar om at problemstillingen var reist tidligere, men at det var vanskelig å gi et fullgodt svar. Oppfordringen var at barnehagene må rapportere så korrekte tall som mulig basert på den informasjonen de har på rapporteringstidspunktet.

De ikke-kommunale barnehagenes krav til årsregnskap varierer som følge av ulike selskapsformer.

Årsregnskapsskjemaet i BASIL er ikke å regne som barnehagens "årsregnskap", men er opplysninger om inntekter og kostnader i ikke-kommunale barnehager. Det fremgår av årsregnskapsskjemaet at "opplysninger om kommunale barnehager blir hentet inn via KOSTRA". Ett av spørsmålene fra Vestfold er: Hvordan sikrer vi sammenlignbare tall mellom ikke-kommunale og kommunale barnehager når det er ulike anordningsprinsipper som legges til grunn? Spørsmålet er også reist i faggruppen for BASIL.

Faggruppe for BASIL

En medarbeider fra Vestfold er regionens representant i faggruppen for BASIL. Vi setter pris på at Utdanningsdirektoratet har opprettet en faggruppe for BASIL, på samme måte som direktoratet har en faggruppe for GSI. Det er et nyttig og inspirerende arbeid å få være med på den videre utviklingen av BASIL.

Måloppnåelse

Vi er to medarbeidere fra embetet som ivaretar oppfyllelsen av embetsoppdraget. Vi fordelte alle barnehagene mellom oss og kontrollerte hver enkelt årsmelding, og ivaretok dialogen med barnehagemyndighetene og barnehageeiere underveis. Videre fulgte vi opp innlevering av årsregnskapsskjemaene. Til sammen brukte vi syv ukeverk på oppdraget. Dette er en stor økning fra året før da vi brukte tre ukeverk. Bakgrunnen for økningen er delvis at én medarbeider var ny på området, i tillegg til at vi foretok en svært grundig kontroll. Vi mener at kvaliteten på årsmeldingsrapporteringen ble god, og vurderer derfor måloppnåelsen som god på området.

Resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen

Kompetansemidler er svært viktig for å øke kvaliteten i barnehagene. De statlige midler har kommet godt med i kvalitetsarbeidet. Kommunene bruker i tillegg egne ressurser til formålet. Fylkesmannen vil, blant annet som en konsekvens av ressursinnsatsen på kvalitetsområdet, hevde at kvaliteten på fylkets barnehager er gode.

34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Fylkesmannen har fordelt de statlige midlene på forskjellige kompetanseområder ut fra søknader fra kommuner eller fra den enkelte kommunale eller ikke-kommunale barnehage.

Midlene som skulle bidra til gjennomføring av satsningen «Vennskap og deltagelse – kompetansesatsing for barnehageansatte i 2012» gikk til alle kommunene i Vestfold. Kommunene fikk midler på bakgrunn av søknader og egne utarbeidede kommunale handlingsplaner for kompetanseheving for kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Midlene ble fordelt ut fra en fordelingsnøkkel utarbeidet sammen med kommunene. For eksempel er det fire kommuner som kaller seg "fire indre" (Lardal, Andebu, Re og Hof) som har felles kompetansehevingsplan og samarbeider om midlene slik at disse utnyttes best mulig.

Samtlige kommuner rapporterte våren 2012 inn bruken av midlene for 2011 og planene for 2012. I alle kommuner deltar både kommunale og ikke-kommunale barnehager i de fleste kompetansetiltakene det rapporteres om. Rapporteringen fra kommunene til Fylkesmannen viser at det er et stort mangfold av kompetanseutviklingstiltak som settes i verk lokalt, alt fra dagskurs til etter- og videreutdanningstilbud i samarbeid med høyskoler.

Midlene til språktiltak overfor minoritetsspråklige ble knyttet til et prosjekt som heter «Alle barn har rett til å delta i et inkluderende barnehagetilbud» hvor Høgskolen i Vestfold har hatt det faglige ansvaret. Ni barnehager fra tre kommuner har arbeidet med dette prosjektet siden 2011. Våren 2012 avsluttet vi dette prosjektet ved å tilby to fagdager til alle ansatte i Vestfold-barnehagene på Høgskolen i Vestfold.

På fagdag 1 presenterte rådgiver fra NAFO Gro Svolsbru hvordan barnehagen, i tråd med føringene i Rammeplanen, kan støtte at barn bruker sitt morsmål, og hvordan gjøre dette når barnehagen har eller ikke har tilgang på tospråklig assistanse, og hvilken betydning språk har for barns identitet og læring. Tone Klakegg, prosjektleder ved skole- og barnehageavdelingen i Skien kommune la vekt på en praksisnær tilnærming, og viste hvordan de jobber med tospråklig assistanse i barnehagene i Skien kommune. Fagdag 2 handlet om samarbeid barnehage-hjem i et flerkulturelt perspektiv. Lektor Renate Grytenes ved Tønsberg voksenopplæringen tok opp tilnærming til foreldre og syn på foreldrenes rolle i barnas liv og ga metodiske tips til synliggjøring av mangfold. Deltagerne fikk underveis mange praktiske tips fra to av intervjuobjekter i boka «Dobbelt mamma» om hvordan barnehage kan møte flerkulturelle foreldre med respekt for best medvirkning.

GLØD-nettverket i Vestfold ble opprettet høsten 2012. Fylkesmannen er ansvarlig for å lede og koordinere det regionale nettverket, og er kontaktpersonen for arbeidet i GLØD og kampanjen nasjonalt. Nettverket i Vestfold består av sentrale aktører fra ulike fagområder som har god kunnskap om sektoren. Nettverket er ansvarlig for å iverksette lokale tiltak i Vestfold i tråd med GLØD-kampanjens formål. Noen av de «GLØDENDE» arbeidsoppgaver er planlegging og deltagelse på utdanningsmesser, omdømmebygging av barnehagelæreryrket og barnehagen som arbeidsplass, implementering og markedsføring av ny barnehagelærerutdanning, mentorutdanningen, veiledning av nyutdannede og andre kompetansetiltak for ansatte i sektoren.

Hos Fylkesmannen i Vestfold ble det høsten 2012 ansatt en person i hel stilling som skal jobbe bare med GNIST, og dette ble naturlig samarbeidspartner for oss i GLØD. Områder vi samarbeider om er kartlegging av kompetansebehovet i barnehagesektoren i Vestfold, læring og utdanningsmesser i fylket. Siden 2008 har tre kommuner jobbet som fyrtårnskommuner med likestillingsbegrepet. Disse tre er nå representert i GLØD-gruppa, og vil bidra med sin kompetanse på dette området. Rekruttering av menn og mennesker med flerkulturell bakgrunn er noe av sammenhengen mellom disse to områdene. Nettsiden hos Fylkesmannen brukes til å støtte opp tiltakene i GLØD-kampanjen både nasjonalt og lokalt.

Høgskolen i Vestfold har ved flere anledninger vært representert på samlingene med kommuner (Barnehageforum) hvor de har ønsket å sette lys på videreutdanning for førskolelærere som veiledere for nyutdannede førskolelærere. Fylkesmannen har også deltatt på en del møter på Høgskolen for å støtte opp om dette arbeidet. Når det gjelder lederutdanning for styrere kjenner ikke Fylkesmannen i Vestfold til hvor mange styrere som tar denne utdanningen sentralt. Dette er nok en type informasjon vi etterlyser fra Utdanningsdirektoratet. KS BTV har i samarbeid med Høgskolen i Telemark opprettet tilsvarende studie for styrere i Vestfold. Fylkesmannen har bidratt med lokalene til muntlig eksamen ved studiets avslutning 14. juni 2012. Da var alle kommunale og ikke-kommunale barnehager i fylket invitert til å høre på studentenes framlegg.

Høsten 2011 ble det ved Høgskolen i Vestfold opprettet 30 studieplasser for kompetanseheving for assistenter i barnehage hvor målet var å styrke kompetanse hos assistenter i Vestfold, samtidig som man ønsket å heve statusen for arbeid i barnehagen. Det var 57 søkere til de 30 studieplassene. Midtveisevalueringen referansegruppa mottok viste at 11 av disse studentene var positive til å ta videre utdanning som barnehagelærer, enten på fulltid eller deltid. Ved søknadsfristen for kompetansehevingsstudier for assistenter i 2012 var det 68 søkere. Fylkesmannen tok kontakt med Utdanningsdirektoratet og formidlet at vi hadde nok studenter til to klasser og at Høgskolen i Vestfold hadde kapasitet til dette. Utdanningsdirektoratet ga ekstra midler til embete, og 60 søkere fra 35 kommunale og ikke-kommunale barnehager i 11 kommuner hadde oppstart 5. desember 2012. De tildelte midlene fra Utdanningsdirektoratet ga rom også til tre pensumbøker til hver barnehage og for noe frikjøp av studentene, ca. 3 733,- kroner per student.

Vestfold fylke er et av seks fylker som har vært med i pilotprosjektet «Barnehage som læringsmiljø og danningsarena». Det er 11 kommunale og ikke-kommunale barnehager fra 10 av Vestfolds kommuner som i samarbeid med Høgskolen i Vestfold i 2012 har forsket på begrepene danning og læring. Barnehagemyndigheten i disse kommunene har også vært med i prosjektet og deltatt i undervisning med tanke på å spre kunnskapen til de andre kommunale og ikke-kommunale barnehagene i kommunen. Pilotprosjektet har nå resultert i et kompendium med tolv fagartikler; en fra hver barnehage og en fra Høgskolen i Vestfold. Alle involverte parter i prosjektet ønsker en type fortsettelse av pilotprosjektet, enten gjennom helhetlig strategi fra Utdanningsdirektoratet (kompetansesatsing) eller PUB-studier til barnehagelærere. Fylkesmannen støtter dette.

Måloppnåelse

I 2012 har vi brukt totalt 8 ukeverk på 34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering. Evalueringene i prosjektene våre, samt rapporteringer fra kommuner på bruk av kompetansemidler, viser at dette er nødvendige tiltak som ønskes velkommen. Alle barnehagene får samme tilbud og kan øke sin kunnskap innenfor temaene. Dette hever statusen til barnehageryrket, og bidrar til økt kvalitet i de kommunale og ikke-kommunale barnehagene i fylket.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

34.3 Andre satsingsområde

Fylkesmannen etablerte i 2009 et Fyrtårns-kommuneprosjektet med tre kommuner innenfor Handlingsplan for likestilling. Dette arbeidet har i løpet av 2011 resultert i arbeidsbrosjyre «Jenter og gutter med like muligheter – om likestilling, likeverd og mangfold». Brosjyren ble trykket i 5000 eksemplarer og ble i januar 2012 delt til alle ansatte i Vestfoldbarnehagene, barnehagens samarbeidspartnere og foreldrerepresentantene i samarbeidsorgan. Brosjyren er også å finne på Fylkesmannen sine nettsider.

Erfaring fra arbeidet med brosjyren ble også formidlet på likestillingskonferansen ”Jenter og gutter med like

muligheter – om likestilling, likeverd og mangfold” vi arrangerte sammen med Fylkesmannen i Buskerud og Østfold den 1. juni 2012. Målgruppa var barnehagemyndighet, styrere og pedagogiske ledere i kommunale og ikke-kommunale barnehager i Vestfold, Østfold og Buskerud. Konferansen fant sted på Dal gård i Horten og hadde 400 deltagere. Forfatter og likestillingspedagog Kajsa Svaleryd fra Sverige snakket om hvordan vi behandler gutter og jenter. Hennes landsmann forfatteren Ingemar Gens utfordret deltagerne på om frileken egentlig er fri. Fyrtårnskommunene fortalte på slutten av dagen om veien til likestillingsbrosjyren.

Embetet har gjennom 2012 hatt tett dialog med Likestillingssentret i Hamar. I mai inviterte Likestillingssenteret representanter hos fylkesmenn, likestillingsteam, barnehagemyndigheter i kommuner og høyskoler i Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold til seminar i likestillingsarbeid. Intensjonen var å sette arbeid med likestilling og likeverd i barnehagen på dagsorden, vise eksempler på hvordan det kan arbeides med tematikken i barnehagene, og gjøre rede for sentrale føringer på området. I tillegg var det mulig for deltagere å dele erfaringer med hverandre. Som en oppfølging arrangerte Likestillingssenteret kurset «Søt eller tøff» i oktober for ansatte i kommunale og ikke-kommunale barnehager i Vestfold. Det var 58 deltagere på dette kurset fra hele fylket. De fikk kunnskap om barn, kjønn og kultur, og ble presentert metoder og eksempler på hvordan arbeide i praksis med likestilling og likeverd i barnehagen, slik det er fastslått i rammeplanen.

Fylkesmannen i Vestfold har også hatt dialog med Jamstallt i Sverige. Som en oppfølging av "Uretferdig"-brosjyren dro alle barnehagemyndighetene, fagforbundet i Vestfold og Fylkesmannen i Vestfold til Stockholm i oktober på studiebesøk til to førskoler. Den ene førskolen, Egalia, har jobbet med likestillings- og mangfoldsbegrepet i mange år. De inspirerte kommunene med å fortelle om sitt hovedarbeid; nemlig at alle skal bli sett og hørt ut fra det de er. Den andre førskolen vi besøkte jobbet spesielt godt med å implementere styringsdokumenter inn i sin hverdag og førskolens planer. De hadde jobbet målrettet med kvaliteten i sine sju enheter som var en førskole. Der fikk kommunene erfare hvordan målrettet arbeid med å ansette nok pedagoger som kunne jobbe direkte med barn hele tiden fikk gode resultater når det gjaldt språkstimulering og god integrering. På turens andre dag holdt Kristina Henkel fra Jamstallt foredrag for oss om likestilling, mangfold og rekruttering av menn i barnehagen. Hun oppfordret oss til å gi barna tusen muligheter isteden for en, og snakket om våre verdier og fordommer. Kommunene i Vestfold fikk to fine dager med mange inntrykk på denne turen, og mange melder tilbake at dette var en fin måte å begynne og tenke bredere på likestillingsarbeidet samt rekruttering av menn til barnehage.

Fylkesmannen følger opp Handlingsplan for likestilling i grunnskole og barnehage (se forøvrig kommentarer under pkt. 33.3).

Fylkesmannen har gjennom informasjon på våre nettsider og veiledning i Barnehageforum oppfordret alle kommuner til å slutte opp om Manifest mot mobbing gjennom å undertegne lokale avtaler.

Måloppnåelse

I 2012 har vi brukt 10 ukeverk totalt på resultatområde 34.3 Andre sättningsområder. Kommunene rapporterer om at likestilling er et vanskelig tema å jobbe alene om, og de gir uttrykk for at tiltakene vi har satt i gang har bidratt til nettverksbygging, erfaringsdeling og at det har satt i gang arbeid med nye prosjekter. Alle kommunale og ikke-kommunale barnehager har fått samme brosjyre slik at de kan jobbe på tvers og med dette øke kunnskapen innefor temaet.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 1 258 684,55	kr 0,00
31.4 Informasjon og veiledning	kr 626 094,79	kr 103 700,00
31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl.prøver	kr 206 945,30	kr 1 512 888,66
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 1 012 171,45	kr 0,00
32.2 Kompetanseutvikling	kr -213 488,34	kr 632 484,45
32.3 Skoleporten	kr 74 899,12	kr 0,00
32.9 Andre oppg. for økt kval. i gr.oppl.(rest 32)	kr 153 040,77	kr 45 000,00
33.1 Tilskuddsforvaltning	kr 34 741,64	kr 0,00
33.2 Klagesaksbehandling	kr 112 408,53	kr 0,00

33.4 Tilsyn	kr 609 754,22	kr 0,00
33.5 Kontroll av årsmelding og årsregnskap	kr 0,00	kr 0,00
33.9 Andre tilsyn og forv. på b.hageomr. (rest 33)	kr 64 299,57	kr 175 000,00
34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen	kr 306 179,16	kr 11,00
Andre oppgaver under KD	kr 162 438,81	kr 0,00
Sum:	kr 4 408 169,00	kr 2 469 084,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Ingen rapportering i denne årsrapporteringsmalen. Det fremgår av embetsoppdraget at saksantall og utfall av saksbehandlingen skal fremgå av Fylkesmannens årsrapport på barnevernområdet. Foreløpig årsrapport ble oversendt Statens helsetilsyn 18. januar 2013. Endelig årsrapport skal sendes Statens helsetilsyn innen 1. mars 2013. Fylkesmannens rapportering på hendelsesbaserte tilsyn fremgår av punkt 2.3.

41.2 Planlagt tilsyn

I Vestfold fylke er det fire statlige og to private barneverninstitusjoner. Den ene private institusjonen, Løft AS, har fire avdelinger.

Fylkesmannen skal gjennomføre to uanmeldte og to meldte individtilsyn i året på barneverninstitusjonene i fylket. Dette målet er nådd med unntak av et besøk. I tillegg skal vi ha et tilsyn på hver institusjon etter systemrevisjonsmetoden. Denne oppgaven er ikke gjennomført i 2012 på grunn av personalsituasjonen i avdelingen.

Det er gjennomført 36 individtilsyn med barneverninstitusjonene. I tillegg var det gjennomført to tilsynsbesøk i et familiehjem. Fylkesmannen har gjennomgått 855 tvangsprotokoller under tilsynsbesøkene og hatt 62 samtaler med beboere. Alle tilsynsrapportene fra individtilsynene blir sendt til Bufetats regionkontor.

Vestfold fylke har to sentre for foreldre og barn, ett privat og ett statlig. Vi har gjennomført tilsyn ved begge sentrene som systemrevisjon. Det ble ikke avdekket avvik.

41.3 Klagesaker

Ingen rapportering i denne årsrapporteringsmalen. Det fremgår av embetsoppdraget at antall klager og resultat av klagebehandlingen skal fremgå av Fylkesmannens årsrapport på barnevernområdet. Foreløpig rapport ble sendt Statens helsetilsyn 18. januar 2013. Endelig årsrapport skal sendes Statens helsetilsyn innen 1. mars 2013. Fylkesmannens klagesaksbehandling fremgår av kapittel 4.

41.9 Andre oppdrag

Fylkesmannen har ikke ilagt noen kommuner mulkt, men følger nøye med i utviklingen på fristbrudd i kommunene. En kommune fikk varsel om mulig mulkt, men kommunen iverksatte tiltak som reduserte fristbruddene. (Mange kommuner opplever en økning i antall meldinger og med det en økt arbeidsmengde. For noen kommuner har dette bidratt til flere sykemeldinger og oppsigelser, som igjen har ført til at frister i forhold til gjennomgang av meldinger og frister i forhold til gjennomføring av undersøkelser ikke overholdes.)

Resultatområde 73.1 Klager på økonomisk stønad og kvalifiseringsprogrammet etter lov om sosiale tjenester i NAV

Se underpunktene

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

Se underpunktene

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Fylkesmannen har opprettet 2 tilsynssaker etter § 9 i lov om sosiale tjenester i Nav. Det ene forholdet gjaldt Nav-kontorets saksbehandlingstid ved behandling av klager etter lov om sosiale tjenester i Nav. Saken ble opprettet i desember 2012 og avsluttende brev ble sendt i januar 2013, dvs. en saksbehandlingstid på ca. 1 måned. Det andre forholdet som har resultert i en tilsynssak gjelder forbehold i vedtak om økonomisk stønad. Saken ble startet i oktober 2012, men er ikke avsluttet ennå.

74.2 Planlagt tilsyn

Det har vært gjennomført 5 tilsyn knyttet til lov om sosiale tjenester i NAV. 3 landsomfattende tilsyn med kommunens behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn og 2 tilsyn med kommunens behandling av søknad om økonomisk stønad (videreføring av landsomfattende tilsyn 2010/2011). Det vises for øvrig til utfyllende rapport til Statens helsetilsyn.

74.9 Andre oppdrag

Ikke eget krav om rapportering ved årsskiftet

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenester

Se underpunktene

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Antall saker og saksbehandlingstid rapporteres i Nestor. Det er kun Statens helsetilsyn som kan hente ut tallene.

Fylkesmannen anmeldte to saker til politiet i 2012

82.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen i Vestfold gjennomførte i 2012 21 tellende tilsyn etter helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven. Kravet var 24 tilsyn totalt (kommune – 19 og spesialisthelsetjenesten – 5)

Tilsyn gjennomført i kommunene:

- 6 tilsyn etter pasient- og brukerrettighetsloven kap 4A. Det ble påpekt avvik i fem kommuner.
- 4 dokumenttilsyn – saksbehandling i omsorgstjenesten. Det ble påpekt avvik i alle kommunene.
- 4 tilsyn på temaet samfunnssikkerhet og beredskap. Det ble påpekt avvik i en kommune.
- 2 tilsyn med utredning og samarbeid om vedtak om tvang og makt etter pasient- og brukerrettighetsloven kap.9 (forløpstilsyn med kommune og spesialisthelsetjeneste). Det ble påpekt avvik i begge kommunene.
- I tillegg har vi hatt oppfølging av tidligere rustilsyn fra 2011, med alle kommunene i Vestfold (erfaringsutveksling/dialogmøte)

Innenfor spesialisthelsetjenesten ble det gjennomført:

- 4 landsomfattende tilsyn i regionen vedrørende henvisninger kreft. Det ble avvik alle steder
- 1 tilsyn med vurdering av fare og suicid i psykiatrien. Avvik
- 1 tilsyn kirurgisk klinikk, pasientsikkerhet. Avvik
- 1 tilsyn i to avdelinger, Sykehuset i Vestfold HF, vedrørende helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9
- 1 tilsyn med journalføring hos privatpraktiserende psykolog. Ikke avvik

Det vises for øvrig til egen rapportering til Statens helsetilsyn.

82.3 Klager på helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven m.fl.

Antall behandlede saker og saksbehandlingstid er rapportert i Nestor. Statens helsetilsyn har hente ut tallene.

82.9 Andre oppdrag

Fylkesmannen har rapportert i Nestor. Dette medfører at registrering av beslutninger og vedtak skjer løpende og i henhold bestilling fra Statens helsetilsyn. I 2012 gjennomførte Fylkesmannen 8 stedlige tilsyn og 3 systemrevisjoner som omhandlet kontroll av bruk av tvang og makt. Vi har deltatt på samlinger i regi av SHT og Helsedirektoratet. Videre har opplæring blitt gjennomført i form av fagdag, hvor representanter fra 13 (av 14) kommuner i Vestfold deltok. Veiledning og forelesninger overfor kommune har blitt utført etter henvendelser. Øvrige henvendelsene har omhandlet alt fra enkeltsaker til organisatoriske spørsmål og teoretiske problemstillinger rundt kapittel 9. Som eksempel vil vi trekke frem henvendelser som berører bruk av tvang og makt overfor til personer med diagnosen psykisk utviklingshemming og gjennomgripende psykiske lidelser. Disse sakene kjennetegnes ved at de omhandler omfattende bruk av tvang og makt, de er svært ressurskrevende og samarbeid mellom 1.linje og 2.linje er problematisk. Skillet mellom bruk av tvang og makt som del av omsorgstjenester versus som del av psykiatrisk behandling er i disse sakene svakt.

Vi har gjennomført møter med utviklingssenteret, spesialisthelsetjenesten og kommunenes overordnede faglig ansvarlige. Utover dette har vi som følge av henvendelser fra skoler i Vestfold iverksatt en undersøkelse i forhold til bruk av tvang og makt i grunnskolene i Vestfold.

I sum kan vi konkludere med at vi har utført våre oppgaver etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 i henhold til bestilling.

Fylkesmannen ønsker avslutningsvis å peke på at behovet for en fullstendig gjennomgang av Rundskriv IS-10/2004 og kapittel 9 er presserende og avgjørende for å opprettholde god rettsikkerhet. Spesielt mener vi at forhold som omhandler samtykke/nektelsesrett, krav til gjennomføring og evaluering, spesialisthelsetjenestens ansvarsområde, og vilkår for bruk av tvang og makt (m.m.) bør evalueres og oppdateres. Dagens praksis, basert på IS-10/2004, bidrar til at vektingen mellom bruk rettskilder versus bruk av skjønn blir skjev. Embetene i øst-lands regionen kompenserer denne skjevheten med bruk av jevnlig samlinger hvor problemstillinger gjennomgås og praksis diskuteres.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

1310 søknader behandlet. I tillegg en god del veiledning og svært mange telefoniske henvendelser og personlig fremmøte.

42.2 Anerkjennelsesloven

70 søknader behandlet

42.3 Barneloven

Fylkesmannen har behandlet to saker om fastsetteing av reiseutgifter ved samvær jf barneloven § 44 .

42.4 Veiledning og informasjon

Når det gjelder veiledning om barneloven gjøres dette i all hovedsak per telefon, da publikum selv ringer inn med spørsmål. Spørsmålene dreier seg om reiseutgifter ved samvær, fastsettelse av samvær og gjennomføring av samvær. I løpet av 2012 har avdelingen brukt ca to ukeverk på denne veiledningen.

Resultatområde 43 Føre tilsyn med kommunenes plikt til å sørge for et krisesentertilbud

I Vestfold fylke er det ett krisesenter som gir tilbud til både menn og kvinner. Botilbudet for kvinner og menn er adskilt fra hverandre. Senteret ligger i Tønsberg kommune, og krisesenteret betjener 12 av Vestfolds 14 kommuner, som er et ledd i 12K-samarbeidet. Krisesenteret er organisert som en stiftelse.

I januar 2012 var Fylkesmannen på besøk på Krisesenteret i Vestfold. Fylkesmannen fikk en omvisning i lokalene til krisesenteret, en innføring i flere av de sikkerhetsvurderingene som var gjort, innføring i historikken til Krisesenteret og fikk høre om personalets erfaringsbakgrunn og kompetanse. Tønsberg kommune er vertskommune for 12K-samarbeidet, og følger opp krisesenteret tett. De har ett oppfølgingsmøte i året med de andre kommunene.

Etter besøket skisserte Fylkesmannen mulige problemstillinger og besluttet å ha et kartleggingstilsyn ut fra de problemstillingene.

Fylkesmannen gjennomførte høsten 2012 tilsyn med kommunenes krisesentertilbud. Vi valgte Sande og 3 av kommunene i vertskommunesamarbeidet K12; Tønsberg, Larvik og Re. Tilsynet ble gjennomført som et kartleggingstilsyn.

Tilsynet omfattet følgende tema:

- Hvordan sikrer kommunen at barnas individuelle rettigheter på krisesenter blir ivaretatt.
- Hvordan sikrer kommunen samarbeid mellom krisesenter og andre faglige instanser i tjenesteapparatet.
- Har kommunen rutiner for formidling til andre krisesenter dersom det er fullt ved krisesenteret i hjemkommunen.
- Dersom kommunen benytter seg av frivillig arbeidskraft ved krisesenteret; hvilke oppgaver har de frivillige, og hvordan sikrer kommunen at disse har nødvendig kompetanse.
- Hvordan sikrer kommunen at krisesentertilbudet er i samsvar med de kravene som loven setter gjennom internkontrollsystemet.
- Hvordan følger kommunen opp internkontrollsystemet.

- Vertskommunesamarbeidet; hvordan involveres de øvrige kommunene i samarbeidet/hvordan sikrer den enkelte kommune seg nødvendig deltagelse i samarbeidet.

Tilsynet avdekket ingen avvik.

Måloppnåelse

I 2012 har totalt to personer ved embetet deltatt i tilsyn på resultatområdet. Til sammen har vi brukt ett ukeverk. Fylkesmannen vurderte gjennom kartleggingstilsyn at kommunene i vertskommunesamarbeidet oppfyller pliktbestemmelsene i §§ 2, 3, 4 og 8 i Lov om kommunale krisesentertilbud.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

Resultatområde 44 Familievern

I Vestfold fylke er det to familievernkontorer, et i Sandefjord og et i Tønsberg.

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn etter systemrevisjonsmetoden ved begge kontorene høsten 2012.

Tilsynet omfattet følgende tema:

Tilsynet skal kontrollere om familievernkontoret oppfyller lovens krav til behandling av saker som faller inn under lov om familievern. Tilsynet hadde fokus på tidsfrister ved mekling, gjennomføringen av meklinger og taushetsplikt og opplysningsplikt.

Tilsynet avdekket ingen avvik, men det ble gitt en merknad til Familievernkontoret i Vestfold .

Merknad:

Familievernkontoret mangler skriftlige rutiner på sentrale saksområder.

Begge familievernkontorene rapporterer at frekvensen på tilsynet er for lang. Det er tre år mellom hver gang. Tilsynsfrekvensen kan økes noe.

Tilsynsrapporter for de to stedlige systemrevisjonene er sendt til Bufetat region sør.

Måloppnåelse

I 2012 har totalt to personer ved embetet deltatt i tilsyn på resultatområde 44 Familievern. Begge har vært tilsynsledere. Til sammen har vi brukt 2 ukeverk. Vi har et generelt inntrykk av at begge familievernkontorene rapporterer om økt kunnskap innenfor tilsynsystemene.

Med dette som bakgrunn mener vi å ha hatt god måloppnåelse.

Resultatområde 45 Barn og Unge

45.1 Informasjonsvirksomhet og samordning

Vi har årlige møter med barnevernlederne hvor vi gjennomgår lovendringer og gir generell informasjon fra departementet. I tillegg deltar vi på de faste møtene til barnevernlederne.

Fylkesmannen har arrangert studietur til Island for barnevernlederne i Vestfold. Vi besøkte blant annet barneverntjenesten i Reykjavik, en barneverninstitusjon og Barnahuset. I tillegg hadde vi to halvdagsseminarer med utveksling av gjensidig informasjon.

Fylkesmannen deltar i utviklingen av et treårig prosjekt der samarbeid mellom det kommunale barnevernet og Bufetat står sentralt. Prosjektet er finansiert med midler fra Bufetat og Fylkesmannen.

I tillegg blir det gitt råd og veiledning på telefon til barnevernsansatte. Vi har også hatt møter med enkelte kommuner.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Behandlet 36 søknader

45.3 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

To ansatte hos Fylkesmannen i Vestfold er med i et nettverk bestående av deltakere fra RVTS-sør, Bufetat og Fylkesmennene i region sør. Fylkesmannen i Vestfold har deltatt på møter i barne- ungdoms- og familiedirektortatet der handlingsplanen har vært tema. Det ble i 2012 arrangert en regional samling for en utvidet målgruppe og en todagers piskompetansesamling for en mindre gruppe. Vi har mottatt en søknad fra en kommune, der kommunen mottok midler til tiltak i tråd med handlingsplanen. Fylkesmannen i Vestfold har brukt 1,5 ukesverk til arbeidet med handlingsplan.

45.4 Biologisk opphav

10 personer har bedt om opplysninger om biologiske foreldre i 2012.

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

Fylkesmannen har fordelt 17,4 stillinger i satsningen på kommunalt barnevern i 2011 og 2012. Alle kommunene har rapportert at stillingene har medført en styrking av barnevernet.

Resultatområde 46 Universell utforming

Følger løpende med i planarbeidet. Området synes godt ivaretatt i kommunene.

Resultatområde 47 Integrering av innvandrere

47.1 Statborgerseremonier

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMVE	2	25,6
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Vårt inntrykk er at kommunene er godt kjent med Husbankens tilskuddsområder, og at kommunene tar direkte kontakt med Husbanken for råd/veiledning i forbindelse med aktuelle tilskudds og låneordninger.

Fylkesmannen deltar for øvrig i Vestfold Flyktningeforum som er en sammenslutning av kommuner i Vestfold

som jobber med blant annet bosetting av flyktninger. Vårt inntrykk er at kommunene har oppmerksomhet på mindreårige flyktninger, samt på flyktninger med behov for særlig oppfølging og tilrettelegging etter bosetting, samt behov for introduksjonsprogram.

Fylkesmannen er ikke direkte involvert i bosettingsarbeidet, men kjenner til at det er en utfordring å få bosatt det antallet flyktninger som er ønsket årlig fra sentrale myndigheter.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

6 av 14 kommuner i Vestfold samarbeider om interkommunal løsning, blant annet om introduksjonsprogram og norskopplæring, gjennom Tønsberg ressurs.

Enkeltvedtak etter introduksjonsloven som påklages, behandles av avdeling for helse og sosial. Vi gir også råd og veiledning i spørsmål som har med ordningen og loven å gjøre. I 2012 hadde vi 7 saker til klagebehandling, over en fordobling av saker fra 2011. 5 saker ble stadfestet, 1 klage ble avvist og 1 endret. Klagene gjaldt stans av program (2), avslag på forlengelse av program (1), avslag permisjon med stønad (1), trekk i stønad (3).

Fylkesmannen deltar i Vestfold flyktningeforum, som er en sammenslutning av kommunene i Vestfold som arbeider med bosetting og integrering av flyktninger. På samlinger er blant annet arbeid med introduksjonsordningen og norskopplæring tema, og vi bidrar med råd og veiledning på området. Fylkesmannen stiller til lokaler til rådighet og dekker utgifter til lunsj.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Tre medarbeidere hos Fylkesmannen i Vestfold har som arbeidsoppgave å utbetale tilskudd, veilede og behandle klager. Det har ikke vært noen klagesaker på opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2012. Tilsammen 8 ukeverk er registrert på resultatområdet i 2012.

Fylkesmannen i Vestfold har i samarbeid med Vox gjennomført en todagers etterutdanning for alle lærere som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere og norskopplæring for asylsøkere. Det var det femte året en slik samling ble gjennomført, og det har vært stor interesse og påmelding hvert år.

Fylkesmannen har deltatt på regional ledersamling i regi av Vox, samt samlinger Vox og IMDi har arrangert for embetene . Fylkesmannen deltar også på nettverksmøter i det interkommunale samarbeidet mellom voksenopplæringssentrene i Vestfold, som i all hovedsak er ansvarlig for opplæring for målgruppen.

Tilskudd til norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere har blitt håndtert i tråd med retningslinjene. Vi har ved et par anledninger mottatt prinsipielle spørsmål som vi har videreformidlet til IMDi.

Fylkesmannen i Vestfolds vurdering av egen måloppnåelse er svært god.

47.5 Tilsyn med kommunenes gjennomføring av introduksjonsloven

Fylkesmannen i Vestfold fikk våren 2012 oppdrag gjennomføring av et pilotprosjekt for iverksetting av statlig tilsyn med kommunenes forvaltning av introduksjonsloven. Oppdraget gikk ut på å prøve ut fylkesmennenes tilsyn med fire kommuners forvaltning av introduksjonsloven på utvalgte områder, og utarbeide en veileder for tilsynet. Fylkesmannen i Vestfold var hovedpilot for prosjektet, etter avtale mellom Fylkesmannen i Vestfold og IMDi Øst.

Fra april 2012 arbeidet en prosjektgruppe på fem personer ansatt i avdeling for oppvekst og opplæring, i samarbeid med avdelingen for helse og sosial, med piloteringen. Temaene for tilsynene har vært:

- Tilbud om introduksjonsprogram innen fastsatt tid
- Innhold i og organisering av introduksjonsprogrammet
 - Om alle obligatoriske innholdselementer er ivaretatt
 - Helårlig program

- Program på fulltid

- Enkeltvedtak som ligger til grunn for å tilrettelegge for introduksjonsprogram

Høsten 2012 ble det gjennomført tilsyn med to kommuner, og ytterligere to kommuner får tilsyn vinteren 2013.

Fylkesmannen i Vestfold bidro med presentasjon av pilotprosjektet på en samling for alle embeter, arrangert av IMDi 21. november 2012. Pilotprosjektet avsluttes våren 2013.

Rapportering på dette oppdraget er for øvrig utført i henhold til frister i avtalen mellom Fylkesmannen og IMDi Øst.

Resultatområde 48 Fremme likestilling og motvirke diskriminering

Fylkesmannen i Vestfold oppfatter embetsoppdraget knyttet til resultatområde 48 Likestilling som todelt:

1. Som offentlig myndighet skal fylkesmannen fremme likestilling knyttet til bl.a. kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering på de politikkområder Fylkesmannen har ansvar for. jf resultatområde 98.4 (FAD). Kort oppsummert kan vi likevel nevne:

Likestilling som kjønn har tradisjonelt vært sterkt vektlagt i Norge. Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 arbeidet videre for en bredere tilnærming til likestillingsbegrepet internt og med å få bedre samsvar mellom det vi selv gjør internt og det vi formidler eksternt. Embetet har også startet arbeidet med konkretisering av handlingsplan Likestilling 2014.

I 2012 har embetet prioritert likestilling gjennom:

- Lederpolicy. Fylkesmannens ledergruppe er engasjert i likestilling gjennom fokus på ledermøtene. Embetsledelsen har vært mannsdominert, men det er nå to kvinnelige avdelingsdirektører.
- Å bygge kompetanse og øke bevissthetsnivået i personalet om etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering som del av likestillingsbegrepet.
- Tydelig intern ansvars plassering, der det operative ansvaret er lagt til avdeling for oppvekst og opplæring (OO), som koordinerer Fylkesmannens aktiviteter internt.
- Likestilling er jevnlig tema i Ovalen som er en samarbeidsgruppe mellom helse og sosialavdelingen (HSO) og OO.
- En egen tverrfaglig arbeidsgruppe som planlegger og gjennomfører eksterne tiltak.
- Det er gjennomført kontaktmøter med LDO og Likestillingscenteret.
- Rekruttering. Ansatte i FM Vestfold er fremdeles ganske ”hvite”, ”friske” og ”flinke”, men det er en bevisst holdning om å få større mangfold og bli mer fargerike.

2. Fylkesmannen skal være en pådriver for at kommunene arbeider aktivt for å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag og se til at tiltak som gjennomføres på de politikkområdene Fylkesmannen har ansvar for også fremmer likestilling og motvirker diskriminering på ulike grunnlag iht. aktuell lovgivning.

Aktuelle fora for å ta opp likestillingsspørsmål med kommunene er lederforum, rådmannsutvalg, torsdagsmøter med ordførere og rådmenn, kurs og konferanser, kommunesamtaler, tilsyn, politiske fora og media.

Pådriverrollen overfor kommunene i Vestfold har i 2012 vært utført gjennom:

- Analyse av årsrapportene fra kommunene, som fremdeles har en noe smal tilnærming til likestilling med vekt på kjønn og lønn, men som viser en positiv utvikling i retning av større bevissthet og et bredere likestillingsperspektiv.
- Bred deltakelse i en regional konferanse september om likestilling i barnehagene, jf resultatområde 34.3.
- Tre fjrtårnskommuner (Tønsberg, Horten og Larvik) arbeidet i 2011 med likeverd og likestilling på barnehageområdet med vekt på personalets holdninger, arbeids- og talemåter, foreldresamarbeid og rekruttering. I 2012 er det som et resultat av arbeidet publisert et arbeidshefte om det utvidede likestillingsbegrep, trykt i 5000 eksemplarer. Heftet er i aktiv bruk av personalet i barnehagene, barnehagens samarbeidspartnere og i samhandling med foreldrene.
- Likestilling er spesielt etterspurt i Fylkesmannens forventningsbrev til kommunene.
- Eget tema på ”Torsdagsmøte” med rådmenn, ordførere og skolefaglig ansvarlig.

Gjenstående utfordringer i likestillingsarbeidet:

- Likestilling er et kontinuerlig arbeid. Viktig å beholde fokus og entusiasme over tid.
- Vanskelig å styre den politiske utviklingen. I Vestfold er det nå 13 mannlige og en kvinnelig ordfører.
- Hva med sammensetning av kommunestyre, formannskap, råd og utvalg? Fylkesmannen vil tilrå at dette temaet tas opp og drøftes på tvers av embetene.
- Kvinnene blir sendt på konferanser om likestilling. Dette er et paradoks ettersom menn oftere har topplederstillinger med beslutningsmyndighet.
- Valg av metodikk. Hva er den beste arbeidsmåten for å fremme likestilling? Fylkesmannen i Vestfold har i 2012 ikke inkludert spørsmål om likestilling ved gjennomføring av tilsyn, men likestilling vil bli tatt opp som eget tema i en rekke kommunesamtaler som Fylkesmannen gjennomfører våren 2013 i alle Vestfoldkommunene. Vi vil på dette grunnlag vurdere om tilsyn gir bedre resultater enn det pågående bevissthets- og holdningsarbeidet.
- Den tverrfaglige arbeidsgruppen i embetet består i 2012 av fire personer. I 2012 har gruppen hatt redusert kapasitet pga permisjoner, sykmeldinger og skifte av personer. Dette har påvirket omfanget av arbeidet i 2012.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
41 Tilsyn med barnevernområdet	kr 1 884 626,62	kr 0,00
42 Familierett	kr 368 880,38	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 0,00	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak (rest 43)	kr 0,00	kr 0,00
44 Familievern	kr 894,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 394 676,01	kr 10 000,00
47 Integrering	kr 515 876,74	kr 0,00
47.5 Tilsyn med introduksjonsloven	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 5 523,47	kr 0,00
Sum:	kr 3 170 477,00	kr 10 000,00

Justis- og beredskapsdepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Vi har hatt tett oppfølging med kommunene på vergemålsområdet siden vi overtar ansvaret fra 01.07.13.
Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMVE	35	0
Sum	35	0

51.3 Forlikrådene

Vi har hatt en del henvendelser fra private parter som ikke har vært fornøyd forlikrådenes håndtering av deres saker. Vi har tatt dette om med de aktuelle forlikrådene. Vi har ikke funnet grunn til å kritisere forlikrådene i noen av tilfellene.

51.5 Tomtefesteloven

Vi har behandlet 1 sak knyttet opp mot innløsning av festetomt. Saken ble overført til domstolsbehandling.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Vi har behandlet 1260 saker om fri rettshjelp. Det er en utfordring å overholde gjeldene tidsfrister. Vi har derfor engasjert en person (jurist) for å holde restansene innenfor et akseptabelt nivå. Ut fra ressurstilgangen vil dette ikke være mulig å videreføre for hele 2013.

52.3 Navneloven

Vi har behandlet 6 klagesaker etter navneloven.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnsikkerhetsutfordringer

Arbeidet med å revidere fylkesROS for Vestfold ble avsluttet i 2012, og vi har nå en oppdatert fylkesROS. Videre arbeid vil være å følge opp tiltakene som foreslås i fylkesROS.

53.2 Samfunnsplanlegging

53.2 Samfunnsplanlegging

Faggruppe samfunnsikkerhet har deltatt i oppstartmøter ved revisjoner av kommuneplaner og gitt innspill på samfunnsikkerhetsområdet. Det gis særlig innspill til arealplanene på bakgrunn av manglende Rosanalyser.

Faggruppe samfunnsikkerhet har deltatt i planforum sammen med kommunene og fylkeskommunen. Arealplanlegging og samfunnsikkerhet er satt på dagsordenen i møter i kommunenes beredskapsnettverk.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnsikkerhet

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnsikkerhet

Fylkesmannen har ført tilsyn med samfunnsikkerhetsarbeidet i 3 av fylkets 14 kommuner i 2012. Tilsynet er gjennomført som systemrevisjon med utgangspunkt i lov om kommunal beredskapsplikt. De viktigste funn ved tilsynene er manglende revisjon av risiko og sårbarhetsanalyser og utfordringer knyttet til kriseplanverk. Flere kommuner prioriterer ikke arbeidet med samfunnsikkerhet høyt nok, og tilfører fagområdet for lite ressurser.

54.2 Øvelser

54.2 Øvelser

Fylkesmannen har holdt øvelser i 3 av fylkets 14 kommuner i 2012. Scenario var langvarig bortfall av strøm under en periode med kulde og snø. Erfaringene fra øvelsene er gode. Vestfold Politidistrikt, Skagerak Nett og Vestfold sivilforsvarsdistrikt og andre kommuner deltok i planlegging og gjennomføring.

Fylkesmannens egen kriseledelse ble også øvet i 2012.

54.4 Regional samordning

54.6 Regional samordning

Det er gjennomført to møter i fylkesberedskapsrådet/atomberedskapsutvalget i løpet av året.

Ordningen med brannovervåking av skogområdene i Vestfold fra småfly ble viderført i 2012 med en flerårig avtale.

54.5 Felles digitalt nødnett

Fylkesmannen har deltatt i planmøter med Direktoratet for Nødkommunikasjon når det gjelder innføring av Nødnett nasjonalt, og direktoratet har informert og deltatt på fylkesberedskapsrådets møte. Planene for innføring i Vestfold er gjennomgått i eget møte med DNK. Kommunene er fortløpende informert om status.

54.6 Atomberedskap og strålevern

Beredskap og strålingsfare, herunder radon er tatt opp som tema på en studietur i 2012. Her deltok kommunale beredskapskoordinatorer og fylkesmannens faggruppe samfunnssikkerhet.

54.7 Beredskap innen kraftforsyning og flom

Fylkesmannen har deltatt i møter med kraftforsyningens beredskapsorganisasjon. Kraftforsyning er representert og har deltatt i møter i fylkesberedskapsrådet. Fylkesmannen har bedt kommunene om å oppdatere sine prioriteringslister når det gjelder sykehjem osv. Bortfall av strøm er videre scenario for øvelser i kommunene.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannen har revidert sin kriseplan og benytter krisestøtteverktøyet CIM i sin krisehåndtering. Tiltakskort for hendelser i fylkesROS er utarbeidet, og disse hendelsene er lagt inn i fylkesmannens kriseplan.

Gradert samband og kryptoutstyr er i bruk og vi forbereder nå ny løsning.

Faggruppe samfunnssikkerhet ble i 2012 flyttet sammen med Miljøvernavdelingen, til en felles Miljø- og samfunnssikkerhetsavdeling. Dette har hatt flere positive effekter, blant annet er CIM tatt i bruk i forbindelse med akutt forurensningssaker. En av sakene gjaldt omfattende fiskedød i Hof, dette vannet renner videre til Eikern, som er drikkevannsforsyning for Vestfold. Samarbeid mellom beredskap og forurensning og vannforskriftsarbeidet hos fylkesmannen, var svært nyttig i forhold til å kunne bistå kommunen på en god måte i saken.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har håndtert hendelser som akutt fiskedød i Hof kommune og flom i Hof og Lardal kommuner i forhold til vår rolle og ansvar. Det er rapportert på samordningskanal til DSB i de situasjoner hvor det har vært aktuelt.

Fylkesmannen har tatt i bruk krisestøtteverktøyet CIM og benytter dette i sin krisehåndtering. Dette gjelder hendelsesmodul med loggføring, planmodul og modul for risiko og sårbarhetsanalyse. CIM benyttes også til viderevarsling av kommunene for varsler fra Met.no, NVE, Statens strålevern og Helsedirektoratet.

Ukerapporteringen til DSB skjer også gjennom CIM.

Det holdes jevnlig kompetansesamlinger med kommunene hvor CIM er tema, og fylkesmannen har som superbruker støttet kommunene i deres bruk av CIM.

55.3 Evaluering

Det er gjennomført intern evaluering av fylkesmannens arbeid med hendelsene i år. Videre er det gjennomført evaluering av intern kriseøvelse, samt at vi har evaluert gjennomførte tilsyn og øvelser.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 294 421,10	kr 435 393,28
52.1 Fri rettshjelp	kr 530 477,61	kr 27 349,77
52.9 Annet Borgerrettigheter (rest 52)	kr 0,00	kr 0,00
53 Forebyggende samfunnsikkerhet	kr 730 549,95	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 802 175,43	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 828 778,43	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 40 661,31	kr 0,00
Sum:	kr 3 227 063,00	kr 462 743,00

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Det kommuneretta samordningsarbeidet til Fylkesmannen i Vestfold tar for det første utgangspunkt i at fylkets hundretalls lokalpolitikere daglig deltar i kommunalt styre og stell. Folkestyret på norsk bygges hver dag gjennom deres virksomhet i representative organer, partilag og grupper.

Det andre utgangspunktet for samordningen og samhandlingen med kommunene (og statsetatene), er de oppdrag departementer, direktorater og tilsyn tildeler embetet, for å følge opp og ivareta den nasjonale politikken Stortinget og regjeringen har fattet vedtak om. Statens styring overfor kommunene uttrykkes primært gjennom lov og forskrift - legalitetsprinsippet.

Fylkesmannen er ett viktig ledd i formidlings og oppfølgingskjeden, regionalt og lokalt. Begge disse perspektivene ligger til grunn for Fylkesmannens systematiske og hyppige kontakt med kommunene, både mellom fagavdelingene ved embetet og kommunenes virksomhetsnivå og mellom embetsledelsen og kommunenes strategiske ledelse.

Det tredje utgangspunktet er samordnings, initiativ og effektiviseringsoppdraget i Fylkesmannsinstruksen, som stadig gir opphav til felles initiativ og handling mellom regional stat og kommunene i Vestfold, for eksempel den langvarige innsatsen for effektiv samhandling om planlegging og arealforvaltning som Planportalen.no, (tidligere Vestfolds lille grønne; felles håndbok for effektiv planlegging og arealforvaltning), representerer. Andre eksempler er tilsyns-prosjektet..... *Slik kommunene ser det.....*, handlingsprogrammet for barn og unge, *God oppvekst*, osv., hvor samtlige også involverer aktører utenom Fylkesmannen og primærkommunene.

Velferdsstatens framvekst gjennom de siste par generasjoner har utviklet kommunene til store, profesjonelle organisasjoner. Dette har endret politikerrollen i retning av strategisk orientert styring, med vekt på rammer, mål, resultat og oppfølging. Men fortsatt har de folkevalgte en rolle som ombud for innbyggere og velgere. Og det er kommunestyret som har det endelige ansvaret for at kommunene løser sine oppgaver i tråd med politikken vedtatt av nasjonal-forsamlingen. For Fylkesmannen i Vestfold betyr det at vi jobber systematisk; både med dialogen med faglig / administrativt og politisk nivå i kommunene. Utstrakt kunnskapsformidling om fag, saksebehandlings og myndighetskrav til administrasjon og virksomhetsnivå, går parallelt med formidling / drøfting av lovforståelse med politisk nivå, både om areal, plan og byggesaksbehandling og oppfølging av velferdsområdene gjennom tilsyn og etter klagesaksbehandling og bekymringsmeldinger. Folkevalgtopplæringen Fm-V har forestått i 2011 og 2012 er et godt eksempel i så måte.

Den norske forvaltningsmodellen er preget av tett integrasjon mellom stat og kommune, der staten har tatt et betydelig styringsansvar for både velferd og arealpolitikk gjennom nasjonal lovgivning, med omfattende oppgaver for Fylkesmannen. Et konstruktivt samspill mellom staten, (der Fylkesmannen spiller en vesentlig rolle ved sin tilstedeværelse nær kommunene i alle fylker), og kommunene, er avgjørende for at nasjonale velferdsordninger skal gi likeverdige tjenester i hele landet, slik Stortinget forutsetter. Dessverre fører dagens inntektssystem fortsatt til skjevfordeling av ressurser mellom norske kommuner. Det rammer Vestfold. Uansett forutsetter gode, effektive kommunale tjenester en reell plass for lokalt folkestyre / selvstyre; for å tilpasse politikken til variasjoner i forutsetninger, omstendigheter og prioriteringer mellom kommuner. Lokal-demokratiet varetar slik både en effektivitets- og en frihetsverdi. Fylkesmannen i Vestfold understøtter denne modellen ved å bidra til at de øvrige regionale statsetatene også vektlegger slike hensyn.

Det er viktig å stimulere til en politisk mobilisering for ønsket lokalsamfunns-utvikling, som nettopp det norske kommunesystemet åpner for, der nasjonal politikk i stor grad settes i verk gjennom kommunene. Via sine valgte representanter og andre kanaler er innbyggerne med på å transformere vedtak i nasjonalforsamlingen til lokal virkelighet og samfunnsbygging. At velferdsstaten får lokal forankring, tilpasning, tillit, legitimitet og et verdifullt tilskudd av politisk skjønn, tilfører systemet merverdi. Fylkesmannen er seg bevisst disse sammenhengene i sin kommunikasjon både med kommunene, øvrig regional stat, næringsliv og innbyggere.

Samtidig påvirkes den nasjonale politikken av de erfaringene som gjøres lokalt, og som registreres og formidles til nasjonalt nivå. Fylkesmannens rolle som observatør og systematisk rapportør om de lokale virkningene av politikken, anser vi å være en viktig del av samfunnsoppdraget. For at denne læringsløyfen skal fungere, er det viktig at både embetet, og kommunene, får adekvat respons på sine innspill til sentralt nivå.

For øvrig vises til kap. 2.1. Der har embetet beskrevet ordningen med "torsdagsmøter", hvor embetsledelsen møter ordførere og rådmenn i fylkets kommuner siste torsdag hver måned, til felles gjennomgang og drøfting av sentrale utfordringer. Dette er en samarbeidsarena med KS-V og fylkeskommunen hvor også øvrige relevante (for dagens tema) statsetater inviteres. Dette er et svært viktig kontakt og samhandlingspunkt med kommunene for Fylkesmannen. Sentrale tema i 2012 er redegjort for i kap 2.1. Dagsorden settes fortløpende opp på grunnlag av innspill både fra kommunesiden og fylkesmannssiden og faglige eller politiske innledninger, både fra nasjonale og lokale kapasiteter veksler med god anledning til dialog. Fylkesmannens lokaler i Statens park i Tønsberg er som regel arenaen, fordi de er lettest tilgjengelige for alle kommunene sett under ett. Denne hyppige direkte kontaktformen kan gjennomføres i Vestfold, pga vår tette struktur og korte avstander, og gir de beste forutsetninger for å utvikle felles virkelighetsforståelse og tillit mellom forvaltningsnivåene.

Fylkesmannens samarbeidsavtale og utviklingskontrakt med fylkeskommunen er kort omtalt i kap. 2.1. Samarbeidet er tett, ikke minst på areal og folkehelse. Fylkesmannen deltar i Verdiskaping Vestfold, som er fylkeskommunens partnerskapskonstruksjon og møter et par ganger i året i styret for KSV.

Fylkesmannen deltar som observatør i styrket i 12K (kommunesamarbeidet som omfatter 12 av Vestfolds 14 kommuner), sammen med fylkesordfører og regiondirektør KS-BTV.

Lokalvalget i 2011 ga som allerede påpekt, Fylkesmannen en god anledning til å tematisere sammenhengene mellom stat og kommune gjennom et tilbud til kommunenes program for folkevalgtopplæring, etter at dette var klarert med styret i KSV. De fleste takket ja til å få en gjennomgang av fylkesmannsrollen for de nyvalgte

kommunestyrene; ikke minst for å unngå senere misforståelser om klagebehandling, tilsyn, innsigelser, der kommuner av og til kan bli overprøvd av Fylkesmannen, men også for å snakke om de betydelige felles interessene mellom stat og kommune som kaller på felles grep og aktiv samhandling. Tilbakemeldingene har vært grunnleggende positive.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Embetets arbeid med fornying bygger på to premisser: 1) skjønnsmidlene er en del av de samlede kommunale inntekter; derfor skal kommunene ha betydelig innflytelse på bruken. 2) kommunene er 'going concerns' med løpende tjenesteproduksjon, med større eller mindre innslag av utvikling og omstilling som del av daglig drift, dels på egne initiativ, dels stimulert av departementale handlingsplaner og/eller KS-programmer. Vi søker å kople vårt fornyingsarbeid til denne kontinuerlig pågående virksomhet. Kommunene klager ellers ofte over at statens ene hånd, ikke vet hva den andre gjør. Hovedsaken for embetet er kommunens ståsted og å kople prosjektskjønnet til den lokale problem-forståelsen, beslutningshorisonten og opplevde situasjon; ofte supplert med informasjonsformidling og bidrag til å sette nye spørsmål, utfordringer og muligheter på dagsorden lokalt, fra embetets side, via "torsdagsmøter", (se kap. 21.), osv.

Søknadene om fornyingsmidler fra kommunene gjelder noen ganger reellt nyskapende prosjekter (innovasjon), andre ganger er det kommuner som ønsker å prøve å få til tjenesteforbedring etter mønster/inspirasjon fra andre. Det kan være kommuner som trenger støtte for å sikre/berede grunnen for overgang fra utviklingsarbeid til drift eller som vil løfte egne utviklingsbehov inn i inter-kommunale samarbeider for utredning og utvikling, eller omvendt; - fra inter-kommunale samarbeider og inn i egen organisasjon.

I søknadsinvitasjonen til kommunene for 2012 - midlene henviste vi til KRD's retningslinjer, på vanlig måte, uten å legge for mange ytterligere føringer på søknadsprosessen, bortsett fra at vi oppfordrer til felleskommunale tiltak - for å øke sjansene for erfaringsdeling, læring på tvers og spredning, allerede fra starten av.

I 2012 kom det inn 33 søknader, på til sammen ca. 12,5 mill. kr., mens det var satt av 5 mill. kr. til fordeling. Tildelingen "produserer" alltid derfor en del skuffelse i kommunene. Planlagt videreføring av igangsatte flerårige prosjekter la som vanlig beslag på noe av rammen. På dette punktet er retningslinjene, etter Vestfolds mening, for stramme. Tidsbegrensningen undervurderer grovt betydningen av tid for å få til reell endring. Disse videreføringsprosjekt-ene inkluderer også oppfølging av felles utviklingstiltak, der kommune-Vestfold og Fylkesmannen samarbeider, f.eks Nasjonalparken (Færder), osv. Søknadene gjennomgås i avdelingene først, før det lages en samlet innstilling til ledermøtet.

Fornyning, sett fra lokalt ståsted, er hovedsaken, men Fylkesmannen må også alltid tillegge kommunefordelingen noe vekt. For, med mindre hele kommune-Vestfold i hovedsak oppfatter prosjekttildelingene som legitime over tid, så vil ordningen bli utfordret, med krav om å la hele skjønnet fordeles ordinært.

17 prosjekter fikk støtte i 2012. Av dette var ca halvparten flerkommunale utviklings- og fornyingstiltak, med ca. 50% av samlet støttebeløp. Disse prosjektene er ikke først og fremst til etablering av inter-kommunale samarbeider, men ofte støtte til felles utvikling, der hver enkelt kommune kan iverksette tiltak selv. Et godt eksempel kan være 12ks prosjekter om støttekontaktordningen og trainee for sykepleie og ingeniør, samt kvalitetsprosjekter i regi av utviklingssenteret for pleie og omsorg i Sandefjord, (senter for hele kommune-Vestfold). Andre flerkommunale prosjekter omhandler kommunale fellesløsninger, jf flere av tiltakene i 3k på planlegging og tekniske tjenester, (trekommunesamarbeidet Re, Hof og Holmestrand), etablering av Færder nasjonalpark, osv. Også i 2012 ble det gitt mye fornyingsmidler til et stort felleskommunalt barnevernprosjekt, som drives sammen med Bufetat, "Helhetlig barnevern", med Larvik som verts-kommune. Det avsluttes nå og allerede rapporteringen for 2012 inneholder mange forslag til forbedringstiltak på samhandling kommune - Bufetat, på tiltaksutvikling og på kompetanseutvikling.

Av tema for enkeltkommuneprosjekter i 2012 vil vi nevne oppvekstprosjekt i Re og Tønsberg, et innsatsområde som har vært prioritert i Vestfold gjennom flere år. De bygger videre på tidligere prosjekter, dels for utvikling og implementering av praktisk metodikk i arbeidet med barn og unge, og dels for å få tjenestene til utsatte barn og unge til å henge bedre sammen. På helse i plan, jf folkehelse-perspektivet i den nye plan- og bygningsloven, er Vestfold i ferd med å bli et foregangsfylke og prosjektet i Andebu bør kunne danne et mønster for mange andre kommuner som leter etter konstruktive grep på feltet. Vi har to kommuner som aktivt arbeider med Lean-metodikk for å effektivisere og kvalitetssikre utvalgte tjenesteområder (Horten og Larvik), og to kommuner har engasjert seg i aktivt i KS' satsing på etikk og internkontroll (Tjøme og Holmestrand).

Prosjekterfaringene formidles og spres i fagnettverk og lederfora, på felles arenaer, som 12K, 3k, osv., på

erfaringskonferansene til handlingsprogrammet God oppvekst, på samlingene til omsorgs- utviklingscenteret i Sandefjord, osv.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Tilsynsfeltet har i 2012 vært preget av arbeids- og kontaktformer med kommunene i forlengelsen av anbefalingene i embedets egen prosjektrapport fra 2010 "*Slik kommunene ser det*", (et arbeid finansiert av Krd og gjennomført sammen med Høgskolen i Vestfold). Fylkeslegen har gjennom et eget oppfølgingsprosjekt, "Bedre tilsyn", laget nye rutiner for tidlig involvering av Vestfold-kommunene vedrørende tilsynsplanen for året. I etterkant av tilsynene gjennomføres det evalueringsmøter med "objektkommunene" og en samlet erfaringskonferanse, der også kommuner som ikke har hatt tilsyn kan delta, og lære av de funn som er gjort. Dette systemet gir kommunene både mulighet til å forberede seg bedre før tilsyn, og for kollektiv læring i etterkant. Oppfølgingen overfor enkeltkommuner der tilsyn har avdekket betydelige utfordringer, for eksempel på barnevern, er også styrket med dialogmøter i etterkant.

Erfaringene fra tilsyn med de kommunale tjenestene i NAV har vært tatt opp på et torsdagsmøte i 2012.

Bedre samordning mellom Fylkesmannens tilsyn og den kommunale egen-kontrollen står høyt på dagsorden. Systematisk oversikt over planlagte forvaltningsrevisjoner for Vestfoldkommunene de nærmeste årene, og over gjennomførte revisjoner de tre foregående årene hentes inn for bruk i embedets egen tilsynsplanlegging. Vi legger også ut en felles tilsynskalender på nettsiden. Kommunene og kontrollutvalgene og KU sekretariatene gjøres oppmerksom på den. Ved oversendelse av tilsynsrapporter til rådmannen, ber vi om at disse også sendes til kontrollutvalget, slik at de kan engasjere seg i oppfølgingen, gjennom egenkontrollen.

Når embedets tilsynsplan er ferdig, sender vi et brev til kommunene for å informere om at den er tilgjengelig på nettsiden, samtidig som vi minner om Fylkesmannens samordningsrolle og om kommunelovens (kap. 10 A) åpning for at kommunene kan kreve dialog. Et hovedpoeng i brevet er også en kort gjennomgang av de tilsynsoppdrag embedet får fra Helsetilsynet og Utdanningsdirektoratet, Klima og forurensningsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, om Arbeidstilsynets tilsynsprogrammer for kommunene og ev aktuell informasjon fra Mattilsynet. På denne måten synliggjør vi Fylkesmannens plass i styringssystemet, og får en felles presentasjon av det samlede statlige tilsynsopplegget for Vestfoldkommunene.

KS-Vestfold har uttrykt tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn i fylket, særlig med tanke på den vekt vi legger på læring og forbedring.

Det arbeides kontinuerlig med forbedring av tilsynsoppgavene, men det er fortsatt krevende å koordinere så godt som kommunene ønsker det. I forhold til Arbeidstilsynet er særlig mangel på harmonisering av planleggingshorisont en utfordring, som ikke kan løses på lokalt/regionalt nivå, men som trenger sentral oppmerksomhet. Tross dette, følger Fylkesmannen i Vestfold opp samordningsoppdraget aktivt vis a vis Arbeidstilsynet. I 2012 hadde vi regional tilsyns-koordinator fra Arbeidstilsynet med på et ledermøte for å innlede om etatens tanker om samordning med FM sett fra vedkommendes ståsted som regional koordinator for HMS, som grunnlag for drøfting av felles utfordringer og muligheter. Senere, på høsten, inviterte vi på ny vedkommende til en felles gjennomgang av samme problemstillinger, men da i det såkalte 5-fylkesmannsmøte som vi har en til to ganger pr. år, (innen rammen av region sør). Dette grepet speiler for øvrig de nye samordningsutfordringene som har oppstått i kjølvannet av den statlige regionaliseringen.

Tilsyn med inneklima i offentlige bygg er et typisk område som bør legges til rette for god kontakt mellom embedene og Arbeidstilsynet, fordi fylkesmennene har så mye tilsyn med skoler og sykehjem. Her er det viktig at kommunene opplever to etater som er godt samkjørt.

Informasjonsflyten og kontaktrutinen opplever vi altså som god, men mangel på sentral harmonisering av planprosesser utgjør reelle hindrer for samordning.

Dessuten: mangel på sentral samordning av språkbruk etc., på tvers av tilsyns-områder, jf. "lovbrudd" brukt på skolesiden og "avvik" brukt på helsesiden, samt litt ulike maler for oppsett av rapporter osv., er fortsatt en kilde til irritasjon og usikkerhet i kommunene. Det bør være mulig å gjøre noe med dette på sentralt nivå. Dagens uoversiktighet er ikke bare en plage for kommunene, men utsetter også fylkesmennene for mulig tap av tillit fra kommunenes side, fordi de lett kan oppfatte at manglende harmonisering skyldes rot fra embedenes side, mens det i realiteten handler om mangel på sentrale felles grep!

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

Økommuneøkonomi – hovedgrep og vurderinger i 2012.

Vestfold hadde ved årsskiftet 2 kommuner i ROBEK-registeret, Svelvik og Larvik. Horten kommune ble skrevet ut av registeret sommeren 2012 i forbindelse med regnskapsavleggelsen for 2011. Larvik kommune ble ved samme tidspunkt skrevet inn i registeret. Embetet opprettholder fortsatt sitt klare mål om å forebygge økonomisk ubalanse, heller enn å reparere i etterkant. Dette var vårt klare mål i 2012 og blir videreført i 2013.

Også i 2012 har vi fulgt opp dette gjennom å delta i folkevalgteopplæringen i mange kommuner. Fylkesmannens deltagelse har variert i omfang og lengde. Fylkesmannens hovedpoeng til de nye folkevalgte er fortsatt å presisere behovet for langsiktig robust økonomistyring, balanse og formuesbevaring. Videre har vi vært svært tydelige i forhold til å presisere kommunens eget ansvar for kommunens økonomiske situasjon og sammenhengen mellom tidligere vedtak, dagens konkrete økonomiske situasjon og plikten til å finne bærekraftige løsninger for fremtiden. Vårt bidrag i forbindelse med folkevalgteopplæringen blir tatt godt imot i kommunene. Pr. i dag har embetet delatt i samtlige kommuner i fylket.

Den økonomiske situasjonen for Vestfoldkommunene var også i 2012 preget av et vedvarende og økende press på de kommunale tjenestene. Inntektssituasjonen har vært noe bedre enn de siste årene, bl.a. på grunn av en betydelig økning i kommunenes skatteinntekter. Vi har tidligere redegjort for hvordan den økonomiske situasjonen i 2009, 2010 og 2011 var preget av sterkt fokus på å finne frem til ytterligere innsparinger, effektiviseringstiltak og mulige kutt i de kommunale tjenestene. Resultatene av dette tydelige fokuset har samlet sett vært en bedre balanse i mellom driftsutgifter og driftsinntekter selv om resultatene de seneste årene har variert betydelig. I 2012 medvirker den ikke-budsjetterte økningen i skatteinntekter, økte finansinntekter og lave renteutgifter til at de økonomiske resultatene ser ut til å bli gode for fylket sett under ett. Situasjonen er likevel ikke entydig, de økonomiske resultatene er også for 2012 svært varierende og krever sterkt fokus på de kommunene som kommer dårligst ut.

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i Kommuneloven

1. Behandling av kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 59 og 60. *Antall*

- a) Hvor mange budsjetter har fylkesmannen behandlet i 2012? 2
- b) Budsjettet ble opphevet på grunn av formelle feil. 0
- c) Budsjettet ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold. 0
- d) Budsjettet ble opphevet av andre årsaker 0

2. Godkjenning av **kommunale låneopptak**, jf. kommunelovens § 50. *Antall*.

- a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale låneopptak har fylkesmannen truffet vedtak i 2010? 2
- b) Hvor mange av disse låneopptakene godkjente fylkesmannen? 2
- c) Hvor mange av låneopptakene ble ikke godkjent av fylkesmannen? 0

Godkjenningene refererer seg til fylkets to ROBEKkommuner. Det har også vært mindre endringer i disse kommunenes lånerammer gjennom året. Disse justeringene har også blitt godkjent.

3. Godkjenning av kommunale garantier, jf. kommunelovens § 51.: 7

I tillegg har Fylkesmannen behandlet og godkjent to saker om låneopptak i interkommunale selskaper.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

62.2 Økonomiforvaltning veiledning

Veilede og formidle kunnskap om regelverk på økonomi, rapportering og planlegging og føre tilsyn med at bestemmelsene etterleves.

En av Fylkesmannens sentrale oppgaver er å formidle kunnskap om budsjett og regnskapsbestemmelsene i lov og forskrift, herunder notater, høringsutkast og standarder for god kommunal regnskapsskikk. Dette er en oppgave som løses løpende. Særlig i de tilfeller der denne typen materiale ikke også sendes direkte til kommunene vil Fylkesmannen ha et særlig ansvar for informasjon og veiledning. I 2012 har det fortsatt vært et betydelig behov for tolkning av det økonomiske regelverket for kommunesektoren i en situasjon der det skal reduseres og omorganiseres. Ut fra den økonomiske situasjonen i Vestfold og reglene i kommuneloven §48.4 og § 60, opplever Fylkesmannen fortsatt at kommunene har mange spørsmål knyttet til inndekning av underskudd og forholdet til ROBEK-registeret. Vi har også i 2012 drevet en aktiv rådgivningsfunksjon, både knyttet til den generelle økonomiske situasjonen i kommunene, og knyttet til særlige økonomiske utfordringer i enkelte kommuner. Dette gjelder både for kommuner i ROBEK-registeret, men også for kommuner som pr i dag ikke er registrert.

Horten og Svelvik ble meldt inn i ROBEK-registeret i 2010. I 2012 har Horten blitt meldt ut av registeret, mens Larvik har blitt meldt inn. Mye av Fylkesmannens kapasitet blir trukket mot de kommunene som er i registeret eller er på vei inn i registeret. Det er Fylkesmannens klare mål at alle kommuner i fylket skal ha en mer solid finansielle situasjon og en drift som er avpasset til inntektene. På denne måten kan kommunene legge grunnlaget for både å komme ut av ROBEK-registeret og etablere en driftssituasjon med tilstrekkelig økonomisk kontroll og styring.

Følge opp ROBEK-kommunene i Vestfold.

Det har lenge vært Fylkesmannens uttalte mål at ingen Vestfoldkommuner skal være registrert i ROBEK-registeret. I 2010 ble to kommuner, Horten og Svelvik, notert i registeret. Fylkesmannen aktiviteter har derfor i betydelig grad blitt dreid mot rådgiving og støtte til disse kommunene i 2012 slik at økonomisk balanse og kontroll kan gjenvinnes. Etter et solid arbeid i kommunen har Horten blitt skrevet ut av registeret i 2012. Larvik er kommet inn som følge av at kommunen ikke har overholdt planen for dekning av tidligere års underskudd. Fylkesmannen har dessverre ikke særlig virkningsfulle hjelpemidler, verken økonomiske eller juridiske, i dette arbeidet. Vi må derfor basere oss på rådgiving og tett overvåking av kommunene gjennom året. Med den kapasiteten vi har innenfor økonomiområdet er det hele tiden en utfordring å komme i inngrep også med andre kommuner som er inne i en negativ utvikling. Fylkesmannen ønsker å gi også disse kommunene oppmerksomhet og klare tilbakemeldinger i forhold til vedtatte budsjetter, planer og eventuelle tiltak. Det er vår oppfatning at en slik oppfølging vil værere med på å legge grunnen for nødvendige styringsmessige korreksjoner og gi upopulære vedtak en større grad av legitimitet. Vi orienterer også disse kommunene spesielt om følgene av å være innmeldt i ROBEK, i form av krav om forpliktende plan, Fylkesmannens lovlighetskontroll og muligheter for å miste skjønnsmidler. Denne typen orientering gir vi både til den politiske- og til den administrative ledelsen i kommunen.

Fordele skjønnsmidler til kommunene med utgangspunkt i retningslinjene for skjønnsfordelingen.

Fylkesmannen har også i 2011 fordelt skjønnsmidlene etter to hovedprinsipper. For det første baserer Fylkesmannen mye av sine vurderinger på de retningslinjer som er gitt for tildelingen av skjønnsmidlene, jf KR D's rundskriv om dette. For det andre er det avgjørende for Fylkesmannens innstilling til fordeling av skjønnsmidlene i statsbudsjettet at kommunenes innmeldte problemstillinger og særlige behov hensyntas. Dette ble også i 2012 unødvendig vanskelig gjort av at KR D's retningslinjer for skjønnsfordelingen først foreligger på et så sent tidspunkt at kommunenes innspill må innhentes uten at de sentrale forutsetningene er fullt ut kjente.

Videre er en del av skjønnsmidlene holdt tilbake og øremerket kommunale utviklingsprosjekter. Dette er gjort fordi vi regner nytteverdien av de begrensede skjønnsmidlene som størst når de benyttes målrettet til konkrete prosjekter i en eller flere kommuner. Den samlede tildelingen av skjønnsmidler til Vestfold har heller ikke i 2012 vært tilstrekkelig til å korrigere verken påviste skjønnsmessige særforhold i fylkets kommuner, eller de betydelige tjenestelige utfordringene som følger av Vestfoldkommunenes svært lave inntektsnivå og dokumenterte dårlige levekår.

Fylkesmannen har ved flere anledninger kommentert Vestfold-kommunenes lave inntektsnivå og de betydelige utfordringene dette medfører for å kunne gi et grunnleggende og likeverdig tjenestetilbud. Dette har også blitt analysert i 2012 gjennom et prosjekt initiert av Vestfold fylkeskommune, "Statlige overføringer", der også Fylkesmannen har deltatt.

Begrunnelsen for at disse, rent skjønnsmessige forskjellene, skal være så dramatiske som ulikheten i tildeling av skjønnsmidler tyder på, er vanskelig for Fylkesmannen å forstå, også i 2012. Hvilke prinsipper som er lagt til

grunn for fordelingen av skjønnsmidler mellom fylkene synes fortsatt uklart for Fylkesmannen. I prosjektet ”Statlige overføringer” Vista Analyse, jf prosjektrapporten, antydes følgende:

”En nærmere gjennomgang av fordelingen av basisrammen viser at den har tilnærmet den samme fordeling som distriktstilskuddene (se Figur 5.1). Dette kan indikere at den politiske fordelingen av basistilskuddet i stor grad er basert på regional- og distriktpolitiske hensyn. I følge retningslinjene for skjønnsfordelingen 2012 kan skjønnsfordelingen brukes til og løse både midlertidige og permanente problemer. Det står imidlertid ingenting om at bruken av basistilskuddet skal prioriteres til distriktskommuner. Fordelingen av basisrammen, som bestemmes politisk, synes derfor ikke å henge sammen med tilskuddets hensikt.”

Rapporten kan leses her:

http://vista-analyse.no/no/publications/details/statlige_overfringer_til_kommunene_i_vestfold

Aktivt bruke KOSTRA-data i styringsdialogen med kommunene og legge til rette for at kommunene bruker KOSTRA som styringsinformasjon i egen kommune.

Fylkesmannen bruker KOSTRA-data aktivt i styringsdialogen med kommunene. Som regel bruker vi KOSTRA-data sammen med fagstatistikk eller sammen med lokalt innhentet statistikk. Det er vår erfaring at en aktiv bruk av denne typen data øker den graden av legitimitet i vår styringsdialog. Både forventningsbrev, særlige analyser av enkeltkommuner og materiale til presentasjoner i kommunesamtaler o.l. bygges opp med utgangspunkt i denne typen data. KOSTRA, som rapporteringssystem i kommunene, har nå kommet langt i den betydning at den kommunale kompetansen knyttet til utfylling av skjema og innsending av data fungerer godt. Det gjenstår fortsatt en del for kommunale selskaper, foretak og samarbeid. Fylkesmannens arbeid retter seg ellers særlig mot bruken av de tilgjengelige KOSTRA-data i styringsdokumenter, beslutningsunderlag og ulike analyser internt i kommunene. Det er vanskelig å gi kommunene konkrete pålegg omkring dette, men vi oppmuntrer alltid kommunene til å sammenligne egen kommune med andre og viser i denne forbindelse ofte til kommuner som vi mener har fått dette til på en god måte.

Informere kommunene om statsbudsjettet og inntektssystemet og bistå departementet i innsamling av informasjon fra kommunene.

Fylkesmannen organiserer orienteringsmøter knyttet til fremleggelsen av kommuneproposisjon i mai og statsbudsjett i oktober. Vi har også i 2012 oppfylt vårt mål om å presentere innholdet i kommuneproposisjonen og statsbudsjettet samme dag som disse dokumentene legges frem, eller senest med en dags opphold. I 2012 har vi fortsatt med å ha en tredelt presentasjon, først en gjennomgang for pressen med vekt på lokale konsekvenser, deretter en gjennomgang av hovedinnhold og konsekvenser for kommunene v/ økonomisjefer/rådmenn. På et noe senere tidspunkt, i samarbeid med KS, arrangerer vi et større møte for politiskog administrativ ledelse i kommunene, der stortingsbenken, departement, KS og Fylkesmannen deltar. Det er en klar positiv tilbakemelding fra kommuner og presse på dette informasjonsopplegget. Opplegget vil derfor også bli videreført i 2013. En betingelse for å kunne gi denne servicen til kommunene er at KR D sørger for at tilstrekkelig grad av informasjon tilflyter Fylkesmennene noe i forkant av fremleggelsen av kommuneproposisjon og statsbudsjett. Vårt arbeid i forhold til kommunene vanskeliggjøres dersom dette ikke skjer. Dette taper kommunene på, Fylkesmannen gir dårligere service enn vi ønsker og regjeringens samlede styringsopplegg mot kommunene blir dårligere kommunisert.

Fylkesmannen har løpende gjennomført de innsamlinger av opplysninger og data, i forbindelse med kartlegginger av kommunene ol, som har vært etterspurt fra departement, direktorater eller andre. I denne forbindelse vil vi igjen henlede KR D's oppmerksomhet mot noen av de utspillene som kommer fra enkelte større direktorater. Disse søker noen ganger å innhente opplysninger om særlige områder på en slik måte at den innarbeidede systematikken rundt styring og finansiering av kommunesektoren ikke synes forstått. Finansiering av kommunesektorens oppgaver skjer i alt vesentlig grad i form av frie inntekter og kontroll/oppfølging av de tjenestene som faktisk gis skjer gjennom tilsynsvirksomhet hjemlet i særlover og forskrifter. Det er altså de tjenestene som faktisk gis, nivået og kvaliteten, som skal være gjenstand for tilsyn og kontroll, ikke hvilke lovlige prioriteringer og disposisjoner som er gjort lokalt. I en situasjon der oppgavemengden alltid føles større enn de tilgjengelige ressursene, er dette et svært viktig prinsipp. Fylkesmannen i Vestfold vil rette en klar advarsel mot at det på denne måten innføres bindinger og føringer i kommunenes egen frihet til å fatte lokalt tilpassede vedtak om ressursbruk. Dette vil etter vår klare oppfatning klart kunne føre til mindre og dårligere tjenester innenfor den samme økonomiske rammen.

Fylkesmannens samarbeide med andre for å øke kunnskap og bevissthet rundt økonomiske problemstillinger

Fylkesmannen i Vestfold deltar i en rekke sammenhenger der målet er å øke den faktiske kunnskapen og

bevisstheten omkring økonomiske og driftsmessige utfordringer i kommunene. Vi har nedenfor nevnt en del av de organene og sammenhengene dette skjer i.

- **Kommuneøkonomiforum.**
Samarbeid med KS. Deltagere fra Fylkesmennene i Telemark, Buskerud og Vestfold i tillegg til deltakere fra kommunene og fylkeskommunene i de tre fylkene. Forumet har flere møter årlig og tar opp aktuelle økonomiske problemstillinger. Forumet har også vært engasjer som referansegruppe for to større utredningsarbeider i regi av KS. Videre har forumet arrangert en fagdag i 2012 med KOSTRA, rapportering og bruk av data, som tema.
- Fylkesmannen er representert og deltar aktivt i et økonomisjefsforum her i Vestfold. Her settes aktuelle økonomiske problemstillinger på dagsorden for fylkets økonomisjefer.
- Vi deltar også i den aktiviteten som arrangeres av Kemner- og kommunekassererforbundet her i Vestfold. Fylkesmannen står for det praktiske arrangementet av en del møter og treffer en sentral målgruppe i forhold til kommunikasjon av endringer/nyheter innefor regnskap og lignende.

Andre forhold

I forhold til den aktuelle situasjonen og i forhold til tidligere rapportering, vil Fylkesmannen igjen peke på et viktig overordnet prinsipp som synes mer og mer viktige i forhold til kommunal finansiering og tjenesteyting. For det første er det slik at kommunenes kjerneoppgaver i sin natur er relativt faste og forutsigbare over tid. Oppgavens omfang og nivå er i stor grad relatert til for eksempel folketall, befolkningsstruktur og rettighetslovgivning. Finansieringen bør derfor også følge dette mønsteret og være mest mulig knyttet til utviklingen i disse størrelsene, innenfor rammene av et inntektssystem som oppfattes som rettferdig. Store svingninger i de kommunale inntektene fra år til år – uten sammenheng med tilsvarende endringer i de faktorene som er avgjørende for utgiftsnivået, vil lett være uheldig og skape en situasjon der forbruket og tjenesteproduksjonen innefor sektoren ikke er samfunnsøkonomisk optimalt. Betydelige økninger i inntektsnivået vil i slike situasjoner lett føre til at det iverksettes driftstiltak som ikke har et bærekraftig økonomisk fundament over tid eller at det foretas investeringer som tilsvarende ikke har langsiktig finansiering og en begrunnelse i langsiktige tjenestelige behov. Kraftige reduksjoner i inntektsnivået vil tilsvarende føre til kortsiktige innsparingstiltak som i stor grad rammer mottagerne av tjenestene. Først rammes mottagerne av de direkte følgene av kuttet, dårligere kvalitet eller et utilstrekkelig omfang av tjenesten. Over tid rammes brukerne også indirekte gjennom de negative virkningene denne typen korreksjoner har på den kommunale organisasjonen. Konsekvenser som redusert fagmiljø innenfor viktige yrkesgrupper og økt gjennomtrekk, vil gi negative konsekvenser for brukerne over hele spekteret av kommunale tjenester. Basert på erfaringen her i Vestfold er derfor konklusjonen helt klar; for brukerne og for de kommunale organisasjonene er et jevnt og forutsigbart tjenestenivå klart å foretrekke, fremfor de betydelige svingningene vi har kunnet observere i 2012 og foregående år.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Fylkesmannen har også gitt en betydelig mengde veiledning til kommunene i 2012. Dette gjelder særlig innenfor kommunelovens bestemmelser omkring det formelle ved møter i folkevalgte organer. Eksempler er møtegodtgjørelse, protokoll, opplysningsplikt, habilitet osv. Fylkesmannen bestreber seg i sin veiledning på å være tro mot de prinsippene som er definert i embetsoppdraget. Veiledningen søkes derfor alltid orientert mot de grensene som ligger i loven og hvilke muligheter som finnes innenfor disse grensene. Vi forsøker gjennom dette å bygge opp under det selvstendige ansvaret kommunene har for sin lovanvendelse og for å finne frem til sine egne løsninger. Det er derfor bare unntaksvis at Fylkesmannen tilrår konkrete løsninger i enkeltsaker, og da i tilfeller hvor alternative løsninger i liten grad er mulige, i tilfeller hvor kommunene er i ferd med å gjøre en feil avgjørelse eller på områder hvor en kommune har en uheldig praksis.

Gi veiledning om reglene for interkommunalt samarbeid i kommuneloven.

Behandle lovlighetsklager fra et mindretall i kommunestyret og eventuelt foreta lovlighetskontroll av eget tiltak.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMVE	1	1	0	0	0	0	0	0
Sum	1	1	0	0	0	0		

63.2 Valg

Det har ikke vært avholdt valg i 2012.

Resultatområde 64 Forvaltnings- og offentleglova i forhold til kommunesektoren

Vi har hatt en god del muntlige henvendelser, spesielt knyttet opp mot habilitet i kommunale råd og utvalg, herunder kommunestyre og formannskap. I tillegg har vi behandlet 3 klager etter offentleglova.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Det er for tiden ingen aktuelle saker om sammenslåing av kommuner i Vestfold.

Fylkesmannen mottok i 2009 et initiativ til grensejustering mellom to kommuner i fylket, Re og Andebu. Dette initiativet er fulgt opp i tråd med gjelden lov og regelverk og i samarbeid med de berørte kommuner og initiativtakerne. Arbeidet med dette initiativet har i 2012 blitt videreført gjennom at Fylkesmannen har utredet saken ferdig og oversendt saken til avgjørelse i KRD. Departementets avgjørelse var i tråd med Fylkesmannens innstilling.

En mindre sak om grensejustering mellom Larvik og Andebu har også vært fremme i 2012. Denne saken er blitt løst gjennom at de involverte kommunene har tilpasset tjenestene for den involverte familien (initiativtakerne). Disse har deretter trukket tilbake initiativet om grensejustering.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Ved fordelingen av prosjektskjønnsmidler er felleskommunalt fornyingsarbeid prioritert også i 2012, som påpekt i kap 61.2.

Fylkesmannen har gjennom flere år aktivt støttet forskjellige prosjekter i regi av 12k samarbeidet. Dette samarbeidet omfatter alle Vestfoldkommunene, bortsett fra Sande og Svelvik som regionalt har valgt å samarbeide med Buskerud-kommunene i Drammensregionen. Dette er i tråd med det dominerende pendlings og reisemønsteret i området. Disse to kommunene får derfor støtte til utviklingsprosjekter med Drammen og omegnskommuner, som i sin tur er støttet av Fylkesmannen i Buskerud, når det er aktuelt. De får selvfølgelig skjønnsmidler på egne vilkår også.

12k har i 2012 vært gjennom en revurdering av sin organisasjon. Denne er ennå ikke slutført.

Et nytt initiativ innenfor kommunalt samarbeid ble tatt av kommunene Re, Holmestrand og Hof i 2008. Disse kommunene har foretatt sammenslåing av flere kommunale tjenester allerede, og flere vurderes. Arbeidet er videreført i 2012. Prosjektet har også fått fornyingsmidler fra Fylkesmannen de siste årene. I 2012 vil vi særlig gramheve 3K's banebrytende arbeid med felles kommune-planlegging. De tre kommunene har for øvrig felles kulturskolerektor, skatte-oppkrever og mye samarbeid om kirkeforvaltning

Det foregår mye samarbeidsdiskusjoner mellom TNT-kommunene, Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme, og det langsiktige perspektivet i debatten, for flere av aktørene, er strukturendringer.

En annen samarbeidskonstellasjon er 2k, Stokke og Andebu.

Ved årsskiftet dukket det såkalte 5k-initiativ opp i offentligheten, der ordførerne i 3k og 2k - kommunene tok et felles initiativ for å utvikle og konsolidere en sterk kommunal samarbeidskonstruksjon i indre Vestfold.

For øvrig er det interkommunale samarbeidet i Vestfold preget av mye felles aktivitet innenfor infrastruktur, kommunalteknikk og beredskap, dvs avfall og renovasjon, vann, avløp og brann. Opp gjennom årene har embetet vært medspiller for de opprinnelige utviklingsinitiativene.

Felles legevakter er utbredt, to kommuner har også felles bibliotek og det foregår mye samarbeid om innvandrertiltak, opplæring, introduksjonsprogram, osv.

Kommunene i Vestfold har et godt innkjøpssamarbeid, VOIS, med Sandefjord som vert. Her har også Fylkesmannen bidratt mye i utviklingen. Andebu og Lardal har felles kommuneøkonomifunksjon. Det er utstrakt samarbeid mellom flere kommuner om administrative IKT - baserte funksjoner.

Larvik er vertskommune for Lardals barnevernstjeneste.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

Antall klagesaker er stort sett stabilt de siste årene. Vi ser likevel en markant økning i antall søknader om å få dekket sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

66.1 Byggesaker

Vi har behandlet 252 klagesaker etter plan- og bygningsloven. I tillegg har vi vært involvert i 5 rettsaker. Videre har vi behandlet en god del saker knyttet opp mot krav om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36. Vi har også bidradd med kompetanseoppbygging/veiledning overfor kommunene både i form av møter og kurs. Fylkesmannen ser i den forbindelse en tendens til at kompetansenivået i kommunene går i "gal retning". Årsaken til dette er nok at det private markedet "kjøper opp" de beste saksbehandlerne. Dette er bekymringsfullt for rettsikkerheten.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Vi har ikke hatt saker om ekspropriasjon i løpet av 2012.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMVE	0	0	0	
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMVE	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
62 Kommuneøkonomi	kr 396 970,41	kr 0,00
66 Bolig- og bygningsrett	kr 2 336 901,13	kr 0,00
Andre oppgaver under KRD	kr 694 684,14	kr 0,00
Sum:	kr 3 428 555,00	kr 0,00

Arbeidsdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

Se punktene under

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Behandling av saker rapportert til Statens helsetilsyn gjennom NESTOR (jf. rapporteringskrav i embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn)

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

- **Opplæring i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen**

I løpet av høsten 2012 har vi gitt tilbud om opplæring i lov om sosiale tjenester med tilhørende forskrifter og nytt rundskriv hovednr. 35 til alle ansatte i NAV-kontorene, andre virksomheter i NAV (bl.a. fylkesledd og kontaktsenter) og berørte samarbeidspartnere i kommunene. Utgangspunktet for opplæringa var opplæringsopplegget som var utarbeidet sentralt av Arbeids- og velferdsdirektoratet i samarbeid med fylkesmennene, og der en representant fra Vestfold har medvirket i hele perioden. Opplegget ble bearbeidet og tilpasset lokale forhold både når det gjaldt innhold, praktiske eksempler og gruppeoppgaver.

Opplæringen var delt i to hovedtema: 1. generell innføring i lov, forskrifter, rundskriv og individuelle tjenester, og 2. oppholdskommunens ansvar og saksbehandling. Ca. 410 personer deltok på den generelle opplæringen, mens ca. 195 personer deltok på opplæringen som var rettet mot dem som arbeider med sosiale tjenester i NAV-kontorene. Opplæringen ble gjennomført over 6 hele dager i oktober/november. Fra fylkesmannen var 5 personer engasjert i arbeidet, som omfattet forberedelse, formidling og praktisk tilrettelegging.

På forhånd hadde vi arrangert 1/2 opplæringsdag for ledere i NAV-kontorer og kommunale virksomheter som samarbeidsinstanser. Temaer var hovedtrekk i loven med vekt på nye bestemmelser og gjennomgang av innholdet i opplæringen til de ansatte. Ca. 40 personer deltok.

Opplæringen var koordinert med NAV Vestfold. Samarbeidet innebar orientering om innhold, omfang og målgrupper, tidlig informasjon til NAV-lederne og egnede tidspunkt for å unngå konflikt med andre satsinger i NAV. Felles planlegging av lederopplæring og gjensidig støtte og tilrettelegging for gjennomføring inngikk i dette.

I kjølvannet av opplæringen har vi gitt tilskudd til videreutvikling av kompetanse om sosiale tjenester etter søknad fra 8 NAV-kontorer. Flere kontorer har benyttet midlene til internt samarbeid for å løse oppgavene på sosialtjenestefeltet, herunder intern organisering, samordning med Standard for arbeidsrettet brukeroppløsing, ekstern veiledning mv.

- **Råd, veiledning og annen formidling til kommunene/NAV-kontorene.**

Gjennom løpende kontakt med NAV-kontorene har vi gitt råd og veiledning både om både om særskilte temaer og enkeltsaker. Spørsmålene er blant annet knyttet til lovforståelse, prinsipielle avklaringer og håndtering av vanskelige enkeltsaker. Henvendelsene skjer både pr. telefon og e-post, og vi har i løpet av året prioritert å være tilgjengelig for slik veiledning og dialog med kontorene.

Som ledd i forberedelse til tilsyn ble alle kommuner og spesialisthelsetjenesten invitert til tilsynskonferanse 1. mars. Formålet var å presentere planlagte tilsyn i 2012 for ledelse, virksomhetsledere, NAV-ledere mv. Informasjon og gjennomgang av internkontrollplikten var eget tema på konferansen. Erfaringer fra tilsyn ble seinere fulgt opp i fast «torsdagsmøte» med ledelsen i kommunene som arrangeres månedlig av KS og fylkesmannen. Enkelte NAV-ledere deltok også, blant annet med innlegg om sine erfaringer.

Vi har ellers arrangert dagskonferanse om boligsosialt arbeid og kurs i økonomisk rådgivning, jf. omtale nedenfor. Gjennom skriftlig og muntlig formidling, blant annet på NAV-ledermøter, har vi bidratt til at kompetansetilbud på området rus og psykisk helse er gjort kjent og tilgjengelig for ansatte i NAV. Annen informasjon om nasjonale satsinger og prioriteringer, øremerkede tilskudd, faglige konferanser, opplæringstilbud og tiltaksutvikling er gitt på ulike møte- og samarbeidsarenaer som Samarbeidsforum NAV, Forum for rus og psykisk helse og møter med ledelsen i enkeltkommuner.

- **Levekårsutvikling i kommunene**

Vi følger med på og benytter Folkehelseinstituttets folkehelseprofiler for å vurdere levekårsutvikling i den enkelte kommune. På grunnlag av disse vurderes behovet for særskilte tiltak, øremerkede tilskudd og andre særlige satsningsområder. Flere kommuner i Vestfold har over tid hatt betydelige levekårsutfordringer. Vi deltar i arbeidet med kommunale og regionale planprosesser, og enkelte risikoområder tas opp som tema i kommunesamtaler som gjennomføres av ledelsen i embetet.

- **Vurdering av kvalitetsforbedringer i de sosiale tjenestene i NAV**

Vi vurderer det som vanskelig å si noe konkret om hvilken effekt fylkesmannens innsats har hatt når det gjelder kvalitetsforbedring av de sosiale tjenestene i NAV-kontorene, idet verken kostratall eller andre kjente indikatorer viser dette. Vårt generelle inntrykk er at utviklingen i NAV-kontorene i første rekke preges av statlig styringslinje, både når det gjelder oppgaver, prioriteringer, aktivitetsmål mv, mens det sosiale tjenestefeltet ikke vies samme oppmerksomhet. Enkelte av fylkesmannens oppgaver kan likevel ha hatt betydning som bidrag til kvalitetsforbedring. I første rekke gjelder dette opplæring, tilsyn, råd og veiledning og til en viss grad også klagesaksbehandling. Vi har også erfart at økt samarbeid med NAVs fylkesledd, og derigjennom også økt dialog med NAV-lederne, er faktorer som bidrar til økt kunnskap og kvalitet i tjenestene. Planlagte tilsyn med økonomisk stønad er lovlykhetstilsyn, og er gjennomført som systemrevisjoner. Når det er påpekt lovbrudd, er dette fulgt opp med retting av avviket fra kommunens side. Det samme ansvaret for endring av praksis kan være konsekvensen av hendelsesbaserte tilsyn. Effekten av vår innsats er likevel vanskelig å fastslå gjennom telling og måling, selv om vi på enkelte områder vurderer at den har medført kvalitative forbedringer.

- **Samordning av tilskuddsforvaltning**

Vi har orientert skriftlig og muntlig om tilskuddsordningene ved informasjon på vår hjemmeside, orientering på møter med NAV-ledere, Faglig forum for rus og psykisk helse, og e-poster til berørte kommuner som allerede mottar tilskudd. Dette gjelder tilskudd med delvis overlappende målgrupper, som styrking av rusfeltet, boligsosialt arbeid, reduksjon av barnefattigdom og tiltak for utsatt ungdom. Internt i kontoret samarbeider vi både om slik formidling og om søknadsbehandlingen for å sikre best mulig samordning. Kommunene er godt kjent med tilskuddsordningene. Flere av dem har mottatt tilskudd i flere år slik at tilskuddsperioden nå er avsluttet, mens nye er oppfordret til å søke. Alle kommuner får tilskudd til rusarbeidet, mens færre kommuner har søkt tilskudd til øvrige formål.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Fylkesmannen har i 2012 gjennomført opplæring av ca. 400 NAV ansatte i nytt rundskriv lov om sosiale tjenester i NAV, der KVP inngår som en del av opplæringen. Fylkesmannen har deltatt på 4 samlinger i KVP nettverket i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Fylkesmannen er fast deltager i NAV Vestfolds utviklingsnettverk for arbeidsrettet brukeroppløring, der oppfølging av KVP deltagere inngår. KVP er fast tema i Samarbeidsforum NAV. Fylkesmannen har i 2012 ikke mottatt klagesaker som gjelder KVP. Fylkesmannen har i liten grad mottatt forespørsler fra NAV kontorene om støtte/veiledning i KVP arbeidet. I tråd med embetsoppdraget har Fylkesmannen foretatt utfyllende tertialvis rapportering om utviklingen av KVP arbeidet i Vestfold til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

73.4 Utenrettslig økonomisk rådgivning

Det er gjennomført en 2 dagers oppfølgingskurs for økonomiske rådgivere på Nav-kontor i mars 2012. Kurset ble arrangert i samarbeid med Fylkesmannen i Telemark hvor ansatte fra Nav-kontor i Telemark også deltok, og regionkontaktene hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Det er i tillegg arrangert en 2 dagers fagdag i september, også dette i samarbeid med Fylkesmannsembetene i Oslo og Akershus og Telemark, men deltakere fra Nav-kontor i Telemark. På begge kursene deltok de aller fleste Nav-kontorene med ansatt som har økonomisk rådgivning som arbeidsoppgave, ca. 25 -30 pr. kurs.

Det er etablert et faglig forum for økonomiske rådgivere i Vestfold og Telemark. Forumet møtes 3 til 4 ganger i året. Det er deltakerne selv som lager dagsorden og innkaller aktuelle forelesere. Regionkontaktene i Oslo og Akershus deltar på de fleste av møtene med ansvar for faglige temaer. Avhengig av om møtet arrangeres i Telemark eller Vestfold, deltar fylkesmannens kontaktperson fra det aktuelle fylket.

Fylkesmannen sender ut jevnlig aktuelt fagstoff, bl.a. statistikk på gjeldsordningsloven til alle Nav-kontorene.

På bakgrunn av ønske fra Nav-ledere i 4 kommuner tok Fylkesmannen i 2009 initiativ til å starte opp et interkommunalt samarbeid om økonomisk rådgivning. På vegne av kommunene søkte Fylkesmannen prosjektmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det ble innvilget midler på slutten av 2009. Vertskommunen ansatte en prosjektleder som tiltrådte i stillingen 8. mars 2010. Prosjektet ble avsluttet des. 2012. Prosjektleder er nå fast ansatt i vertskommunen. Nettverket for rådgiverne i det 4 kommunen er videreført. Regnskap og årsrapport sendes til direktoratet. Årsrapportene beskriver hvordan arbeidet med å bygge opp og styrke tjenesten i det 4 kommunen har vært organisert og hvilke erfaringer kommunen har hatt.

Fylkesmannen har besvart henvendelser fra enkeltpersoner som har opplevd at de ikke har fått tilbud om økonomisk rådgivning ved Nav-kontorene. Fylkesmannen har i kontakt med kommunene påpekt ansvaret for å gi et slikt rådgivningstilbud og bedt kontoret gjøre nærmere rede for innholdet i tjenesten.

Fylkesmannen er kjent med at det er stor variasjone i kommunenes kapasitet til økonomisk rådgivning. Både i forhold til tilgjengelighet og saksbehandlingstid. I løpet av 2012 registrerte vi lengst ventetid i Sandefjord kommune som har hatt inntil to års ventetid for personer som ber om økonomisk rådgivning. Fylkesmannen har tatt opp dette med kommunen og Sandefjord kommune er i ferd med å korrigere forholdet.

73.5 Boligsosialt arbeid

Vi har informert om muligheten til å søke om tilskudd til boligsosialt arbeid på Fylkesmannens hjemmeside. Fylkesmannen vurderte søknader om tilskudd fra seks kommuner og fremmet innstilling til direktoratet. Fire kommuner fikk tildelt midler for 2012.

Vi har i samarbeid med Forum for rus og psykisk helse i Vestfold og Husbanken gjennomført en konferanse med temaet boligsosialt arbeid. Konferansen hadde 130 deltakere.

Gjennom klagesaksbehandlingen og andre henvendelser fra tjenestemottakere følger vi med på hvordan kommunene ivaretar boligbehovet til den enkelte, og understreker dette i våre skriftlige og muntlige tilbakemeldinger til kommunene og Nav-kontorene.

Fylkesmannen har på oppdrag fra direktoratet i november 2011 beskrevet hvilke utfordringer kommunene har på det boligsosiale området. Utfordringene i kommunene er fortsatt de samme; stramt boligmarked, med høy terskel både på eie- og leiemarkedet, liten tilgang på rimelige og gode kommunale boliger og mangledet midlertidig botilbud, særlig i små kommuner. Målet om å redusere bruken av midlertidig botilbud, ved at bostedsløse så raskt som mulig får egen varig bolig, mener vi ikke blir lettere å nå med ny lovforståelse i lov om sosiale tjenester i NAV. Små kommuner har ofte ikke egne midlertidige botilbud, og må derfor ivareta hjelpeplikten med tilbud i

andre kommuner. Når hjelpeplikten kan begrenses til så lenge vedtaket varer, vil ikke dette bidra til redusert bruk av midlertidig botilbud, raskere etablering i egen bolig eller et bedre hjelpetilbud for bostedsløse.

Kommunene Larvik, Sandefjord og Holmestrand deltar i Husbankens satsing Boligsosialt utviklingsprogram.

73.6 Barn og unge

Internt i embetet er det etablert et fast samordningsorgan, Ovalen, mellom avdelingene Oppvekst og opplæring (OO) og Helse og sosial (HSO) i arbeidet rettet mot barn og unge. Oppfølging av Handlingsplan for god oppvekst 2010-16 følges konkret opp av OO, som derfor også var ansett som nærmest til veiledningen fra forsøket «Ungdom i svevet». Erfaringene er formidlet til Ovalen. Tilsvarende er det representanter for OO som deltar i samarbeidet om Ny GIV.

Tilskuddene til å forebygge og redusere barnefattigdom og utsatt ungdom forvaltes og følges opp av HSO. To kommuner, Svelvik og Tønsberg, har mottatt tilskudd til barnefattigdom i 2012, mens Re kommune har mottatt tilskudd til forlengelse av prosjekt for utsatt ungdom. Arbeidet er fulgt opp gjennom dialog med kommunene i løpet av året.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr -643 848,99	kr 700 000,00
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr -102 300,85	kr 1 176 838,38
74 Tilsyn med sos. tj. i arbeids- og velferdsforv.	kr 657 810,59	kr 138 471,02
Andre oppgaver under AD	kr 149 602,41	kr 0,00
Sum:	kr 61 263,00	kr 2 015 309,00

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 73 Levekår og sosiale tjenester

Se punktene under

73.1 Lov om sosiale tjenester

Behandling av saker rapportert til Statens helsetilsyn gjennom NESTOR (jf. rapporteringskrav i embetsoppdraget)

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

Se underpunktene

75.1 Habilitering og rehabilitering

I februar arrangerte vi en dagskonferanse hvor alle kommunene i Vestfold deltok sammen med spesialisthelsetjenesten, med tema Koordinerende enhet. Vi klargjorde på nytt krav til hva Koordinerende enhet

skal inneholde både når det gjaldt kommunene og spesialisthelsetjenesten. Vi hadde presentasjon fra noen kommuner som er godt i gang, og de viste gode eksempler på drift. Spesialisthelsetjenesten presenterte sine planer for oppstart av Koordinerende enhet, som var helt i oppstartsfasen. Det ble etablert nettverksforum for Koordinerende enhet, og vi har deltatt på flere av disse møtene i etterkant.

Alle kommunene i Vestfold har eller er i gang med etablering av koordinerende enhet, og det er definert kontaktperson/ leder i alle kommunene. Flere av kommunene har etablert en tydelig drift innenfor forventede rammer.

Vi følger arbeidet videre i 2013, og har planlagt en kartlegging våren 2013.

Vi har systematisk etterspurt bruk av Individuell plan når vi har gjennomført systemrevisjoner der barn og unge er berørt, likeledes i klagesaksbehandling i enkeltsaker, og erfarer at Individuell plan er et gjennomgående verktøy som benyttes. 12 Kommunesamarbeidet i Vestfold som Fylkesmannen følger, har også over tid jobbet aktivt med å utarbeide gode rutiner og maler for bruk av Individuell plan i kommunene både til barn og unge.

Fylkesmannen deltar i fagnettverk for barn og unge med funksjonsnedsettelse, i regi av 12 kommunesamarbeidet i Vestfold. Fagnettverket ble opprettet i mai 2009. Nettverket skal ha fokus på felles løsninger, fagutvikling, læring og resultater. FM har bidratt som diskusjonspartner og lovtolker, samt formidler av statlig politikk. Spesialisthelsetjenesten deltar med representanter fra Glenne regionale senter for autisme og Habiliteringstjenesten avdeling Solvang.

Det har vært avholdt 6 møter i 2012.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Rapporteres under 75.1, jf. embetsoppdraget.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders og sykehjem

Gjennomføring av kartleggingen viste også i år at noen kommuner oppdager feilregistreringer. Etter at de var rettet opp, hadde 2 av 14 Vestfoldkommuner personer under 50 år i alders- og sykehjem eller boform for heldøgns omsorg og pleie. En av personene bor på sykehjem, og en person bor i institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige.

En av beboerne har uttrykt ønske om annen boform, og det er der vurdert alternativer. Kommunen har ikke utarbeidet IP, men har konkrete planer for flytting.

Den andre beboeren i sykehjem har ikke gitt uttrykk for ønske om annen boform, det er heller ikke vurdert annen boform eller utarbeidet IP

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

Se underpunktene

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Fylkesmannen har bidratt til samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten i tråd med samhandlingsreformen gjennom KS' og Fylkesmannens månedlige «Torsdagsmøter», Fylkesmannens samordningsforum for Omsorgsplan 2015 og oppfølging av kommunenes planarbeid. Videre har Fylkesmannen deltatt i 12-kommunesamarbeidets (12k) lederforum som observatør, og assisterende fylkeslege har vært med på faste møter med SHR koordinator i HSØ.

Fylkesmannen i Vestfold har også etablert en egen intern arbeidsgruppe for oppfølging og utveksling av erfaringer med samhandlingsreformen. Medlemmene i arbeidsgruppen har hatt hyppig uformell kontakt leder for kommunenettverket (12k) som koordinerer kommunenes felles initiativ. Arbeidsgruppen har også hatt formelle møter der med samhandlingskontakter fra kommuner, 12K og helseforetak har deltatt. Det har vært fokusert på å overvåke spesielt områdene som fremkommer av Helsedirektoratets statusrapport i juni 2012: pengestrømmene,

pasientstrømmene, samarbeidsavtalene, øyeblikkelig-hjelp døgntilbud i kommuner, folkehelseperspektivet, forebyggende helse- og omsorgstjenester, organisatoriske endringer og e-helse. Fylkesmannen har også gjennom tilsynssaker og klagesaker overvåket utilsiktede konsekvenser og effekter for kommunenes helse- og omsorgstjenester som ikke direkte faller inn under samhandlingsreformen, men som berøres ved forskyvning av fokus og ressurser.

Gjennom vår kontakt med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Vestfold og tett kontakt med kommunene gjennom blant annet 12k, har Fylkesmannen god oversikt over samarbeidsprosjekter og rutiner som utvikles i fylket. Blant annet er det etablert tverrfaglig «Innsatsteam» i hjemmetjenesten (Nøtterøy), kommunalt prosjekt for kvalitetssikring av utskrivning fra sykehus ved at kommunalt ansatt er tilstede på sykehuset (Sandefjord), og øyeblikkelig-hjelp døgnplasser er iverksatt (Sandefjord).

Fylkesmannens vurdering per februar 2013 er at kommunene, ut over det å ta imot utskrivningsklare pasienter, er i ferd med å utpeke ulike satsningsområder for samarbeidet med Sykehuset i Vestfold. I de tre byene som hadde tidligere hadde lokalsykehus (Larvik, Sandefjord og Horten) utvikles litt ulike modeller for Det innenfor kommunenes frihet og er ikke i strid med rammene for samhandlingsreformen, men vår vurdering er at det ville ha vært hensiktsmessig dersom kommuner og sykehus hadde samarbeidet om felles innsats for faglig utvikling, tema for tema. Det kunne ha bidratt til sykehuset kunne ha lagt om tjenestene med mer støtte til kommunene.

Vi får klare signaler på at fastlegene i liten grad er involvert i arbeidet med samhandlingsreformen

Utfordringene vi ser så langt er relatert til kommunenes økte utgifter til medfinansiering, definisjonsmakt i forhold til inn- og utskrivning av pasienter, og implementering av avtalene mellom kommuner og helseforetak. Kommunene opplyser at de har lite eller ingen kontroll over innleggelse i sykehus. Sykehuset bestemmer selv mange av innleggelsene og er tilbakeholdne med å gi tallgrunnlag til kommunene. Kommunene opplever også at sykehuset holder tilbake sin godkjenning av tiltak som skal ta vare på ø. hjelp. Dermed holdes også midlene tilbake. Regnskapsresultat for 2012 for Sykehuset i Vestfold HF og for kommunene illustrerer problemstillingen: Sykehuset i Vestfold bokfører et overskudd på mer enn 100 millioner kroner mens vestfoldkommunenes regnskap for medfinansiering av innleggelse under samhandlingsreformen viser at underskudd på flere millioner kroner i forhold til de overføringene kommunene har fått i forbindelse med reformen. For flere av kommunene er denne underdekningen så stor at den kan få alvorlige konsekvenser for omsorgstjenestene.

Fylkesmannen har gjennomført opplæring i de nye lovene fra 2012. Hovedvekten av opplæringen skjedde i 2011 og noen noen grad i 2012. Vi opplever at kommunenes behov for opplæring er dekket.

Fylkesmannen samarbeider med fylkeskommunen om strategier for folkehelsearbeidet. Vi har lagt mest vekt på å delta i Fylkesmannens interne plangruppa for vurdering av kommunenes strategiplaner. Alle kommuner har ikke fått behandlet sin strategiplan for planperioden 2012-2015. 12 av 14 kommuner har en drøfting av sine folkehelseutfordringer i planstrategien etter plan- og bygningsloven. I tillegg har FM deltatt i arbeidet ved innspill på folkehelsehensyn til Regional plan for en bærekraftig utvikling (RPBA). 12 av 14 kommuner har fastsatt en folkehelsepolitikk (mål og strategier) i planer etter plan- og bygningsloven.

En av helse- og sosialavdelingens ansatte deltar på studiet «Helse og omsorg i plan», og det er også gjennomført opplæringstiltak overfor kommuner, fylkeskommune og helseforetak om den nye folkehelselovgevingen.

I oppdragsdokumentet for 2012 ble det varslet at det ville "komme en konkretisering av Fylkesmannens oppgaver mht et forvaltningsmessig følge-med-opplegg for samhandlingsreformen". Det er usikkert om det var tenkt at Fylkesmannen skulle få flere "konkretiseringer", men vi savner en mal for systematisk følge-med-observering. Vår erfaring med den regionale kontaktpersonen for samhandlingsreformen er som vi varslet da ordningen ble satt i verk: det er ikke mulig for en person å holde oversikt over samarbeidserfaringene mellom et helseforetak som dekker halve sykehus-Norge og kommunene/bydeler i 10 fylker.

76.2 Individuell plan

Se de tiltakene som er gjennomført og rapportert under resultatområde 75.1 Habilitering og rehabilitering.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Internkontrollforskriften er sentralt tema i alle former for opplæring som fylkesmannens helse- og sosialavdeling har overfor kommunene. Internkontrollplikten også et viktig tema ved behandling av tilsynssaker og sakene fungere dermed som eksempler til læring. I forbindelse med innføringen av ny kommunal helse- og

omsorgstjenestelov i 2012, gjennomførte vi et omfattende opplæringsopplegg for ansatte / saksbehandlere i omsorgssektoren i kommunene i 2011. Dette har ikke vært gjentatt i 2012, men det har blitt gitt omfattende råd og veiledning om tolkning av det nye regelverket gjennom hele året.

Utviklingscenteret for sykehjem og hjemmetjenester har forestått et omfattende kvalitetsutviklingsarbeid innenfor sykehjemmene i fylket. Dette har vært støttet av Fylkesmannen. Fylkesmannen har aktivt støttet - både økonomisk og faglig - arbeidet som pågår knyttet til utviklingsarbeidet "i trygge hender", etisk kompetanseheving m.v.

Fylkesmann har ellers som intensjon å integrere "strategien for kvalitetsforbedring" i det øvrige arbeidet slik at kvalitetsforbedring er en naturlig og implementert del av ordinær drift, og tema i kontakt med kommunene gjennom opplæring, møter og oppfølging etter rapporteringer og tilsyn.

Det vises forøvrig til rapportering under de andre resultatområdene.

10 år etter innføring av forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten ser vi få og små sport til at internkontrolltenkning er endel av kompetansen til nyutdannet helsepersonell. Kvalitetsforbedring må få en tydeligere plass i profesjonsutdanningene.

76.4 Utgår

ingen

76.5 Felles digitalt nødnett

Fylkesmannen har deltatt i informasjonsmøte arrangert av direktoratet for nødkommunikasjon. I 2012 har det ikke vært aktivitet på dette oppdragsområdet annet enn informasjonsmøte med direktoratet. Utbygningen i Vestfold skal som kjent skje i fase 2, planlagt i perioden høst 2013 til vår 2014. Direktoratet har så langt hatt all informasjon om saken. Fylkesmannen er klar til å ta ansvar for informasjon på det tidspunkt og på den måten som direktoratet måtte be om det.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

Se underpunktene

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Fylkesmannen har interne beredskapsplaner som sist er øvet i forbindelse med en "table top-øvelse" i desember 2012.

Alle kommuner i Vestfold inngår i et regelmessig tilsyns- og øvelsesopplegg. Det gjennomføres 4-5 tilsyn per år og hver av de 14 kommunene har derfor tilsyn hver 3-4 år. Helse- og sosialavdelingen deltar med en representant, fortrinnsvis ass. fylkeslege, ved hvert beredskapstilsyn. Tilsynet vurderer kommunenes plan for helse- og sosial beredskap og smittevernplan og om disse er integrert i det alminnelige planverket i kommunen. Alle kommuner har plan for helse- og sosial beredskap, men noen har fremdeles behov for å forbedre ROS-grunnlaget for planen.

Fylkesmannen har ikke detaljkjennskap til nivået for elektronisk kommunikasjon mellom kommuneledelsen og fastleger til beredskapsbruk i alle kommuner. I praksis har det likevel ikke vært episoder der det ikke har vært mulig å få ut nødvendig informasjon via kommunelegene. Vi har tatt opp saken i de regelmessige møtene med kommunelegene og tatt opp ønsket fra Fylkesmannen om å få e-postadresse til alle fastleger. Fastlegene er ikke villig til å avgi dette. Dersom direktoratet ønsker at Fylkesmannen skulle ha en slik tilgang for gruppeutsending måtte det eventuelt inngå som en obligatorisk del av fastlegeavtalen.

77.2 Fritak frå forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMVE	0	
Sum	0	

77.3 Særfrådrag

Særfrådrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMVE	26	60
Sum	26	

77.4 Førerkort

Ingen rapportering her iht embetsoppdraget. Vi har fulgt opp med egen rapportering i registreringsystemet for førerkortsaker.

Vi har ikke tilgang til beregning av gjennomsnittlig saksbehandlingstid i førerkortsystemet. Dette er data som bare kan hantes ut av Helsedirektoratet og evt Yngvar Fidjeland hos fylkesmannen i Buskerud

Både ass. fylkeslege og fylkeslegen har deltatt i arbeidsgrupper i regi av Helsedirektoratet for å bidra til endring av det anstrengte forholdet mellom ressurser og saksmengde. Etter at Helsedirektoratet har gitt uttrykkelig føring for at meroppgavene skal løses med intern omdisponering har vi redusert innsatsen på Individuell plan, IPLOS, folkehelsearbeid, rus, psykisk helse og omsorgsplan 2015 for å gi plass til å behandle førerkortsaker. Vi erfarer at primæroppgaver for å følge opp helsetjeneste må vike for forvaltningsoppgaven med førerkort som egentlig er bidrag til trafikksikkerhetsarbeidet.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMVE	1790	
Sum	1790	

77.5 Pasientjournaler

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMVE	1
Sum	1

77.6 Rett til trygderefusjon

Det skal ikke rapporteres i årsrapporten

77.7 Felles barnevern sosial og helsemelding

Vi har besluttet at vi ikke skriver Barnevern- sosial og helsemelding for 2012. Nyten vurderes som liten i forhold til arbeidsinnsatsen som er lagt i meldingen de siste årene. I 2010 og 2011 mottok vi henholdsvis 2 og 1 tilbakemelding på våre meldinger. En av disse kom fra direktorat/Statens helsetilsyn, men gjaldt ikke innholdet. Vi har heller ikke erfart at meldingene har blitt brukt i styringsdialogen med Helsedirektoratet bortsett fra den skjematiske tilbakemeldingen med fargekode. Vi velger heller å legge noe mer arbeid i denne årsrapporteringen via FAD.

77.8 Rettsikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A

Fylkesmannen har i perioden 01.10.08 - 01.10.10 hatt et samarbeidsprosjekt med Utviklingssenteret for hjemmetjeneste og sykehjem (tidligere Undervisningssykehjemmet) der hovedintensjonen/målene har vært bidrag til informasjonsspredning, tilrettelegging for tillitsskapende tiltak og implementering av lovverket. I prosjektperioden ble det opprettet overordnede faglige ansvarlige (OFA) i alle kommunene, samt spesialisthelsetjenestene og tannhelsetjenesten.

Ved prosjektsslutt ble det utarbeidet en samarbeidsavtale som varte til og med 30.09.12. Samarbeidsavtalen fordelte ansvar mellom Fylkesmannen og Utviklingssenteret på opplæring og oppfølging av OFA samt skisserte samarbeidsordningene mellom oss.

I tråd med avtalen har det vært gjennomført opplæringsksamlinger for på feltet samt generelle fagsamlinger knyttet til fagnettverk demens. Det har vært avholdt to møter med OFA - det ene som et fellesmøte med Overordnet faglig ansvarlig for sosialtjenestelovens kap. 9 (tidligere 4 A).

Vi har og hatt to dialogmøter med kommunene i etterkant av tilsyn på kapittel 4A, samt at vi har hatt egen opplæring for leger på sykehuset.

Fylkesmannen mottok 162 vedtak i kopi - alle vedtakene ble besvart med utgående korrespondanse. Vi opphevet 21 av vedtakene. 76 av vedtakene hadde varighet over tre måneder og fylkesmannen må da fatte nytt vedtak etter tre måneder. Vi behandlet 1 klage.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

Se punktene under

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Regionale samarbeidsarenaer-/temaer som Fylkesmannen er en del av, er: Trafikksikkerhet m/Vegvesenet, skade- og ulykkesforebyggende arbeid gjennom Trygge lokalsamfunn, og noen temabaserte arbeidsgrupper (omtalt under levevaner). Ved oppstart kommuneplanmøter, samarbeider vi også med Vestfold interkommunale vannverk (VIV) og med Norsk vassdrags- og elektrisitetsvesen (NVE).

Om nytt lovverk: Mens det i 2011 var ca 1300 personer som deltok på ulike arenaer hvor FM orienterte om nytt lovverk og samhandlingsreformen, er det registrert ca 400 deltakere i 2012. Etterspørselen er avtakende og det vurderes slik at vi antakelig har oppnådd en «metning» i infobehovet på akkurat dette.

12 av 14 kommuner har en drøfting av sine folkehelseutfordringer i planstrategien etter plan- og bygningsloven. I tillegg har FM deltatt i arbeidet ved innspill på folkehelsehensyn til Regional plan for en bærekraftig utvikling (RPBA).

12 av 14 kommuner har fastsatt en folkehelsepolitikk (mål og strategier) i planer etter plan- og bygningsloven.

Fylkesmannen har bidratt med innspill til planportalen.no (Tidligere «Vestfolds lille grønne») med formål å redusere konfliktnivået rundt arealforvaltning. Bl.a har vi i samarbeid med fylkeskommunen foreslått eksempelsaker på utfyllende bestemmelser innen folkehelseområdet. www.planportalen.no

Fylkesmannen har gitt uttalelse på til sammen 191 saker etter plan- og bygningsloven.

Etter 1.10 har FM måttet redusere på resurser brukt til folkehelsearbeid på bekostning av førerkortsaker. Det har ført til større nedprioriteringer på folkehelseområdet, som det kan redegjøres nærmere om. Utslaget av dette vil nok bli tydeligst i 2013.

83.2 Miljørettet helsevern

I motsetning til 2011, har vi ikke prioritert noen opplæringstiltak med miljørettet helseverntjenesten. Det har heller ikke vært etterspurt spesielle tiltak. Dette året er det begrenset til generelt råd og veiledning. (Vi skal gjennomføres kurs om fuktskader i bygg i mars 2013).

Vi samarbeider tett med Fylkesmannens avdeling for oppvekst- og opplæring og har fast møterutine om felles saker hver 4. uke.

Arbeidet for å følge opp skader og ulykker skjer i regionale samarbeidsarenaer-/temaer som Fylkesmannen er en del av: Trafikksikkerhet m/Vegvesenet, skade- og ulykkesforebyggende arbeid gjennom Trygge lokalsamfunn, og noen temabaserte arbeidsgrupper (omtalt under levevaner). (se rapport pkt 83.1)

Klagesaker etter forskrift om miljørettet helsevern: 1, - med 17 måneders saksbehandlingstid. (notert som avvik under)

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og seksuell helse

Levevaner generelt definerer vi som folkehelse og dermed ligger et driveransvar til fylkeskommunen. Vi har imidlertid deltatt i to samarbeidsgrupper innenfor temaene ernæring og tobakk. Begge ble oppløst i året som gikk og temaene følges opp i folkehelsenettverkets oppgaveportefølje.

Når Helsedirektoratet har gitt Frisklivssentralene til Fylkesmannen ved at de defineres som en del av kommunenes forebyggende helse- og omsorgstjenester, vil det naturlig følge utvidede oppgaver for FM. Temaet som omfattes av 83.3 aktualiseres igjen og innbefatter nå i tillegg voksne.

I 2012 har vi prioritert opplæring i lovverk til de kommunene som driver frisklivssentraler. Vi har ikke hatt kapasitet utover det.

De siste to årene har Vestfold ligget stabilt på deltakelse i FRI-programmet på ca 52-55 %. Vi vet ikke helt hvorfor deltakelsen ikke øker. Oppmerksomheten på temaet har vært godt og systematisk ivaretatt av Tannhelsetjenesten (THT) som vår samarbeidspartner på området. I tillegg har THT både snus og tobakk som tema ved 1:1-kontakten med hver enkelt ungdomsskoleelev.

3 kommuner + studenthelsestasjonen på Høgskolen i Vestfold mottok tilskudd i tråd med handlingsplanens for en bedre seksuell helse.

83.6 Smittevern

Det har ikke vært utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom i fylket.

Det er fremdeles relativt høy forekomst av kikhoste på tross av innføring av booster-dose i vaksinasjonsprogrammet i 7 års alderen.

Årets sesonginfluensa toppet seg mot årsskiftet. Den har hatt epidemiske proporsjoner og har hatt mye fokus i media, ikke minst pga et dødsfall hos et barn som fikk påvist svineinfluensa. Erfaringene med svineinfluensavaksinen i 2009 har gjort at mange vegrer seg mot vaksine, selv i risikogrupperne. Likevel bidro presseopplagene til større etterspørsel etter vaksine og det var også en periode med redusert tilgang på vaksine rundt årsskiftet.

Vi har i inneværende år ikke fått rapporter om utbrudd av norovirusinfeksjon.

Det er flere kommuner i fylket som ikke har inngått avtale med Mattilsynet om samarbeid ved utbrudd av matbåren infeksjon. Kommunene begrunner dette blant annet med manglende døgnerberedskap for smittevernlegene.

Vi har mottatt en klage på kvalitetssikringen knyttet til postoperative sårinfeksjoner ved SiV. Sykehuset har gjennomført prevalens undersøkelser av sykehus infeksjoner som viser nedgang i antall nosokomiale infeksjoner og det henvises til flere tiltak som har bidratt til dette. Vi har derfor ikke funnet grunnlag for å opprette tilsynssak mot sykehuset på grunnlag av klagen. Klageren er informert om det.

Det ble ikke arrangert smittevernkonferanse i 2012, men det er planlagt smittevernkonferanse i 2013.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

Se underpunktene

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Det har vært en del uro blant fastlegene ifb med arbeidet med å utarbeide ny fastlegeforskrift. Dette løste seg etter hvert som det tilkom en bedre dialog mellom partene. Alle kommuner har tilstrekkelig og stabil dekning av allmennleger. Det er opprettet 4 nye hjemler for fastlege i fylket, med to i Tønsberg og en i henholdsvis Horten og Nøtterøy.

Flere av fastlegene bytter fra seg legevaktene til andre fastleger, sykehusleger eller faste vikarer med hovedarbeidssted utenfor kommunen/legevaktdistriktet. Enkelte av legevaktene fungerer derfor ikke som en del av fastlegedekningen i kommunen. Ved utgangen av 2012 har det kommet en tilspisset situasjon rundt den interkommunale legevakten i Tønsberg der både lav bemanning og trange lokaler er vurdert som risikofaktorer for gjennomføring av forsvarlig behandling. Både turnusleger og enkelte andre leger vegrer seg for å ta vakt på grunn av arbeidsbelastningen. Fylkesmannen har ved årsskiftet fulgt opp saken med Tønsberg kommune på bakgrunn av legevaktens egen rapport om driftssituasjonen. Det er trolig at belastningen på legevakten vil øke ytterligere nå nødnett kommer i drift om ca ett år. Da vil legene også bli kalt ut på akutte hendelser.

Kommunelegen har beregnet at framtidig legedekning vil bli enda mer anstrengt i lys av forskriftsbestemmelsen om fritak for legevakt fra 55 år. 55 års grensen for fritak fra legevakt skaper problemer for legevaktene i fylket, spesielt i Tønsberg og Larvik. Larvik velger å ansette yngre mindre erfarne leger for å omgå dette. Fylkesmannen mener det er grunn til å foreta en nasjonal gjennomgang av forventninger og krav til legene i primærhelsetjenesten i årene som kommer, sett i lys av økende forventninger, varierende oppslutning om legevaksarbeidet, større krav til god faglig lokal oppfølging ved akutt sykdom og behovet for en ordnet arbeidstid for legene.

I forbindelse med samhandlingsreformen ser vi en økt tendens til at flere av de større kommunene omgjør sykehjemslegestillingene på 7.5 timer til større stillinger og etablerer en beredskap for disse legene for å ivareta ø.hj.plassene. Alle tilbakemeldinger tyder på at dette er en god løsning som vil styrke legearbeidet i sykehjemmene. Det er fremdeles tilbakemeldinger fra noen av kommunene om at det it-baserte programmet for journalføring ved sykehjemmene ikke fungerer godt nok for legene. Fylkesmannen har vist til at dette er et ansvar for kommunen og at problemet må løses i samarbeid med den som leverer programvaren.

Fylkesmannen har i samarbeid med Utviklingssenteret etablert et undervisningstilbud for sykehjemslegene i fylket. Målsetting er å kunne bidra med kurspakken på 80 timer for kompetanseområdet i sykehjemsmedisin. Vi har merket øket interesse for denne kurspakken. Vi ser også at denne aktiviteten bidrar til å skape et fagmiljø for sykehjemsleger i fylket.

Vi får klare signaler på at fastlegene i liten grad er involvert i arbeidet med samhandlingsreformen.

84.2 Turnustjeneste

Turnusleger

I Vestfold har vi godt utnyttet kapasitet for turnusleger i kommunehelsetjenesten. 12 av 14 kommuner har turnusplass. I de tre største byene har vi pr i dag tre plasser (dvs ni plasser). Totalt i Vestfold har vi 18 plasser. Veiledningen er velfungerende, og vi har fått gode tilbakemeldinger om arbeidsforholdene for turnuslegene.

Vi har hatt fire gruppesamlinger med gruppeveileder for turnuslege. Gruppeveileder har også vært ute på praksisstedene minst to ganger i året som gikk.

To kurs i akuttmedisin er gjennomført (ett for hvert kull). Fylkesmannen i Telemark har arrangert kurs i offentlig helsearbeid for flere fylker (blant annet Vestfold) som har gått over to dager. Ett pr. halvår.

Alle turnuslegene har hatt forskriftsfestet praktisk tjeneste i sykehjem m.v.

Det er ikke igangsatt forsøks- og utviklingsarbeid.

Turnusfysioterapeuter

Tre av 14 kommuner har hatt turnusplass for fysioterapeut. Tønsberg som er en stor bykommune har ikke hatt plass, men har påtatt seg dette ansvaret for 2013. Larvik er en bykommune som ikke har plasser pr. i dag.

Fylkesmannen i Telemark har hatt ansvaret for kurs i offentlig helsearbeid til fysioterapeutkandidatene og kiropraktorene i regionen i 2012. De har arrangert to kurs, ett for hvert halvår.

Fylkesmannen i Vest-Agder har vært arrangør for kurs for veiledere til fysioterapeutkandidatene i agderfylkene, Telemark, Vestfold og Buskerud i september 2012. Fra Sykehuset i Vestfold deltok åtte fysioterapeuter på dette veilederkurset.

84.3 Klagesaksbehandling etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og pasient- og brukerrettighetsloven

Ingen rapportering her. Rapporteringen skjer ved at sakene legges inn i Nestor

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Vestfold har 7 fengsler i tillegg til arresten ved politistasjonen i Tønsberg. Høsten 2011 gjennomførte vi et seminar for fengselshelsetjenesten i samarbeid med Kriminalomsorgen. Planen var at seminaret skulle følges opp i 2012 når vi fikk den nye veilederen for fengselshelsetjenesten som var varselt i 2012. Veilederen kom først i 2013 og vi arbeider nå med planene for en nye samling.

Vi har hatt noen meldinger om bekymring for kapasiteten for helsepersonell ved Hof fengsel. Dette er et fengsel som nå har innsatte med fler problemstillinger enn hva fengselet hadde tidligere. Vi har tatt opp saken i for bindelse med Fylkesmannens besøk i Hof kommune i januar 2013 og vil følge utviklingen.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere, flyktninger, familiegjenforente og direktebosatte overføringsflyktninger

Vestfold har siden 2005 hatt et velorganisert og velfungerende migrasjonshelsetilbud for de fire kommunene Tønsberg, Nøtterøy, Andebu og Stokke. Senteret har vært drevet av Stokke kommune etter en vertskommuneavtale, men lokalisert i Tønsberg. Bemanningen har vært på 2,4 årsverk i tillegg til at spesialsithelsetjenesten har bidratt med 0.8 årsverk for psykolog. Driften har vært basert på tilsudd kommunene har fått i forbindelse med drift av asylmottak. Fosnes mottak mistet avtalen om å drive Tønsberg mottak fra sommeren 2012. Dette har ført til at Tønsberg kommune har sagt opp sin del av avtalen om drift av Vestfold migrasjonshelsesenter. Det økonomiske grunnlaget for drift av senteret falt dermed bort, men Stokke kommune er fortsatt forpliktet til å gi asylsøkere i Fosnes mottak et tilfredsstillende helsetilbud. Bemanningen vil bli redusert til under 1 stilling totalt og driften er foreløpig ikke sikret mer enn for første halvår 2013. Det forventes ikke at psykologstillingen fra spesialisthelsetjenesten fortsetter.

Fylkesmannens vurdering er at de involverte kommunene har hatt høy bevissthet på målgruppen og levd opp til intensjonene i veilederen. Migrasjonshelsesenteret har også vært et faglig tyngdepunkt til støtte for helsepersonell i de øvrige kommunene. Migrasjonshelsesenteret har også vært aktive med å ta opp utfordringer som deres pasienter møter i kontakt med andre deler av helsetjenesten. Reduksjonen ved senteret knyttes direkte opp til den trange økonomien for Vestfoldkommunene, der Tønsberg kommune kan komme til å komme inn i Robek-registeret etter regnskapsavslutningen for 2012.

Migrasjonshelsesenteret har representert et faglig tyngdepunkt og Fylkesmannen har derfor ikke prioritert å legge ytterligere vekt på dette oppdraget i perioden 2005 til 2012. Fra 2013 kan dette endre seg og vil vil følge opp

saken i lys av de nye premissene for driften ved senteret.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

Fylkesmannen i Vestfold har i løpet av 2011 og 2013 hatt et prosjekt i samarbeid med IMDI, kommunene og statlige etater for å styrke bruken av tolk, også i helse- og omsorgstjenestene. Samarbeidet med IMDI var i første fase konsentrert om kvalifisering av tolker i området. Vi la fram et forslag for IMDI for å utvikle tolkeprosjektet videre, men høsten 2012 ga IMDI melding om at de måtte avvente videre samarbeid til 2013. Vi avventer nye tilbakemeldinger fra IMDI.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

12 av 14 kommuner deltar i ordningen med overgrepsmottak i Vestfold fylke. Overgrepsmottaket i Vestfold er organisert rundt et ambulerende team med døgnerberedskap der 12 sykepleiere har spesialkompetanse på fagområdet. Sykepleierne samarbeider med legevaktslege/fastlege om undersøkelse av pasient. Tilbudet til overgrepsutsatte gis i hovedsak ved fylkets 4 legevakter. Ved behov gis tilbud hos fastlege eller ved helsestasjon for ungdom. Pasienter får tilbud om medisinsk undersøkelse og behandling, rettsmedisinsk undersøkelse og psykososial støtte og behandling.

De to nordligste kommunene, Sande og Svelvik, har felles legevakt med Drammen kommune i Buskerud og benytter tilsvarende tjenester der.

12 kommunesamarbeidet (12 k) i Vestfold har igangsatt arbeidet med å utarbeide kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Planen er tenkt ferdig til høring før eller like etter påske 2013.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Ved å møte ledende helsesøstre i deres forum 4ggr årlig, benyttes denne arenaen til å informere om siste statlig nytt. Det er ellers en gruppe som er flinke til å orientere seg og hverandre når noe nytt foreligger.

Vi har ikke noen spesifikk oversikt over dette, og regner med at dette kan avleses i Kostratallene, med litt forbehold. Helse og sosialavdelingen har en fast møterutine med avdeling for Oppvekst og Opplæring hos Fylkesmannen. Her tar vi opp saker som berører helse og utdanning/oppvekst. Vi har i 2012 ikke registrert noen saker på uforsvarlighet i tjenesten, selv om det rapporteres på knapphet.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Ingen saker i 2012. Vi har spesielt ikke registrert saker eller hendelser som gjelder utilstrekkelig jordmordekning.

84.10 Kjønnslærestelse

To ansatte hos Fylkesmannen i Vestfold er med i et nettverk bestående av deltakere fra RVTS-sør, Bufetat og Fylkesmennene i region sør. Fylkesmannen i Vestfold har deltatt på møter i barne- ungdoms- og familiedirektoratet der handlingsplanen har vært tema. Det ble i 2012 arrangert en regional samling for en utvidet målgruppe og en todagers spisskompetansesamling for en mindre gruppe. Vi har mottatt en søknad fra en kommune, der kommunen mottok midler til tiltak i tråd med handlingsplanen. Fylkesmannen i Vestfold har brukt 1,5 ukesverk til arbeidet med handlingsplan, og benyttet tilskuddsmidlene til medfinansiering av de overfor nevnte samlingene.

84.11 Tannhelse

Ingen spesielle satsinger i 2012. Det er generelt sett et godt samarbeid mellom tannhelsetjenesten og kommunene. FM hadde tidligere 4 årlige kontaktmøter med THT, men i 2012 ble dette avvirket etter THT's eget ønske.

THT er en tydelig folkehelseaktør. I tillegg har de utarbeidet og innarbeidet et meldesystem til barnevernet ved bekymringer rundt noen barns omsorgssituasjon.

Resultatområde 85 Spesialisthelsetjenesten

Se underpunktene

85.1 Abortloven

Det skal ikke rapporteres i årsrapporten

85.2 Sterilisering

Det skal ikke rapporteres i årsrapporten

85.3 Lov om transplantasjon

Antall saker

Embeter	Antall
FMVE	0
Sum	0

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMVE	519	10
Sum	519	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMVE	0	
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

Ingen rapportering, oppdraget gikk ut for 2012, se embetsoppdraget.

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Ingen rapportering, oppdraget gikk ut for 2012, se embetsoppdraget

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

Se underpunktene

86.1 Omsorgsplan 2015

Fylkesmannen har videreført sitt samordningsforum for Omsorgsplan 2015, der ledere fra helseforetak, fylkeskommunens opplæringsetat, høgskolen i Vestfold, 12k, KS, kommunale helse- og omsorgsledere, Sykepleierforbundet, Fagforbundet, NAV, Legeforeningen og Opplæringskontoret for offentlig sektor, deltar.

Det har vært arrangert samling med kommunene knyttet til Kompetanseløftet 2015, med særlig vekt på rapportering av plan- og resultattall for rekruttering og kompetansehevingstiltak, og tett oppfølging av kommuner i forbindelse med søknader til investeringstilskuddet.

Fylkesmannen i Vestfold har også i 2012 hatt et nært samarbeid med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Sandefjord, og bidratt til erfaringsutveksling og spredning av fagutviklingsprosjekter på områdene som omfattes av Omsorgsplan 2015. Nevroplan 2015 har vært presentert for kommunene.

Fylkesmannen har foretatt en gjennomgang av status for kommunenes arbeid med kommuneplanstrategi, og har funnet at 12 av 14 kommuner har satt fremtidens omsorgsutfordringer på dagsorden i sine strategidokumenter som er kunngjort på kommunenes nettsider, mens 5 kommuner ikke har avsluttet det strategiske arbeidet ved gjennomgangen i desember 2012.

Fylkesmannen i Vestfold har vært representant i Helsedirektoratets AU for Omsorgsplan 2015, og deltatt i regionsamlinger med Omsorgsplan 2015 som tema.

86.2 Demensplan 2015

Fylkesmannen har hatt møte med kommunene med Demensplan 2015 som tema, med fokus spesielt på dagaktivitetstilbud til personer med demens, kompetanseheving og pårørendestøtte. Resultater fra den nasjonale kartleggingen i 2010/2011 har vært presentert for helse- og omsorgsledere og vi har fulgt med på utvikling ved statusrapportene fra Helsedirektoratet som utgangspunkt. Kommunene har fått presentert tilskuddsordningen og Fylkesmannen får kopi av kommunenes søknader til orientering. Fylkesmannen følger med på om kommunene har innarbeidet satsningene i Demensplan 2015 i sine kommuneplanstrategier. Ved utgangen av 2012 har 2 kommuner søkt og fått tilskudd til dagaktivitet for personer for demens fordelt på 10 nye plasser fordelt på 27 brukere.

Gjennom Kompetanseløftet 2015 har Fylkesmannen i Vestfold gitt tilskudd via Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester til kommunene for opplæringsprogrammet Demensomsorgens ABC, og «Tvang, helst ikke». Resultatene følges opp gjennom kommunenes rapportering gjennom Kompetanseløftet 2015.

Fylkesmannen har fortsatt kontakt med demensnettverket som er etablert i fylket, og deltar i opplæringsseminarer i samarbeid med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester

86.3 Kompetanseløftet 2015

Fylkesmannen har sammenfattet og rapportert kommunenes resultater og planer for kompetanseheving og rekruttering til Helsedirektoratet, i henhold til embetsoppdraget. Vi har avholdt møte om Kompetanseløftet 2015 med kommunene. Fylkesmannen har tatt initiativ til opprettelse av 2 klasser for «Lederutdanning helse- og omsorg» i Vestfold der 52 studenter startet høsten 2012 i regi av Fagakademiet og Høgskolen i Hedmark. Fylkesmannen har også hatt samarbeid med Høgskolen i Vestfold om videreføring av «Geriatrisk vurderingskompetanse», en videreutdanning for sykepleiere. Fylkesmannens forum «Helsefagarbeidergruppa» har vært videreført i 2012, der representanter for fylkeskommunen, kommunene, Opplæringskontoret for offentlig sektor, KS, helseforetak og Fagforbundet deltar.

I 2012 fordelte Fylkesmannen drøyt 4,5 mill kroner til ulike opplæringstiltak over Kompetanseløftet 2015. Fylkesmannen benytter KOSTRA – statistikk for å følge med på utviklingen i pleie- og omsorgstjenestene, blant annet antall og andel fagutdannede i brukerrettede pleie- og omsorgstjenester, og legetjenester i sykehjem.

Fylkesmannen og Utviklingssenteret har samarbeidet om et kursopplegg for sykehjemsleger med mål å fylle kurskravet på 80 timer for kompetanseområdet i sykehjemsmedisin. 20-25 leger har deltatt og vi ser en økende interesse for kurstilbudet blant legene i målgruppen. Vi ser også at dette bidrar til å skape både faglig identitet og faglig utveksling mellom sykehjemslegene.

12 kommunesamarbeidet i Vestfold(12k) har prosjekt Kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenestene i Vestfold - KKK (Kompetanse, Kvalitet og Kapasitet).

Prosjektet skal gi beslutningstakerne i kommunene og spesialisthelsetjenesten et bedre grunnlag for å planlegge

omfang og sammensetning av kompetanse for å sikre gode helsetjenester i framtiden, herunder behovene for helsepersonell 10 år fram i tid.

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom 12, Sykehuset i Vestfold og Psykiatrien i Vestfold.

Prosjektperioden beregnes ferdigstilt tidlig vår 2013, og det vil da foreligge en avsluttende rapport. Slik vi forstår det, har kommunene meldt om status, mens det er større usikkerhet knyttet til hvilke utfordringer spesialisthelsetjenesten har.

86.4 Investeringsstilskudd til sykehjem

Det er fortsatt et godt samarbeid både med kommunene og Husbankens regionkontor Sør. Som kjent har Vestfold bygget mange enheter sett i forhold til opprinnelig kvotefordeling og sett i forhold til andre fylker både i regionen og på landsbasis. Det er pr 31.12.12 gitt endelig tilsagn til i alt 482 enheter. I 2012 ble imidlertid kun gitt tilsagn til 11 enheter, - alle boliger. 219 enheter (146 sykehjemsplasser og 73 boliger), ligger "på vent".. Årsaken til dette er av ulik art, - bl.a problemer med endelig finansiering av drift,tomtespørsmål o.l. 136 av disse enhetene antas imidlertid å komme på plass tidlig i 2013.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen har forsøkt å integrere kvalitetsarbeidet i det øvrige arbeidet slik at kvalitetsforbedring er en naturlig og implementert del av ordinær drift og i kontakt med kommunene gjennom opplæring, møter og oppfølging etter rapporteringer og tilsyn.

Som nevnt under pkt.86.10, har vi avholdt IPLOS seminar i 2012, der IPLOS og kvalitetsindikatorer som viktig utgangspunkt for planlegging og utforming av tjenestetilbudet ble vektlagt.

Vi har bistått Helsedirektoratet i oppfølgingen av normeringen i sykehjem og har dessuten sammen med Utviklingscenteret for sykehjem og hjemmetjenester gjennomført en kursrekke for sykehjemsleger i sykehjemsmedisin.

Etisk ompetanseheving har vært satt på kartet i Vestfold i flere år. Larvik kommune har vært tidlig ute med å sette etisk refleksjon i system og fikk i 2011 ekstra bevilling fra Kompetanseløftet for å bistå øvrige kommuner i Vestfold med dette arbeidet. Larviks bistand skal drives sammen med vårt Utviklingscenter. Utviklingscenteret har støttet "etikkteater" forestillinger.

12kommunesamarbeidet PLO (pleie og omsorg) nettverk, består av representanter på virksomhetsleder/tjenesteledernivå fra kommunene i 12k. Nettverket gjennomførte 8 møter i 2012, og har generelt hatt godt oppmøte.

Nettverket skal ha fokus på følgende:

- Effektivisering av kommunenes tjenesteproduksjon; enten gjennom effektiv produksjon av tjenester (reduerte kostnader), eller ved at det produseres flere/bedre tjenester innenfor samme økonomisk ramme
- Utvikle ideer og hente ut gevinster ved utveksling av erfaringer
- Ta initiativ til systemharmonisering og aktuelle felles tiltak, temaer og saker.

Nettverket er en viktig arena for erfaringsutveksling mellom deltakerne /kommunene. Det har godt samarbeid med Høgskolen i Vestfold, avd. helsefag, og Fylkesmannen. Både høgskolen og fylkesmannen bidrar med foredrag/informasjon om aktuelle temaer og deltar på møtene som observatører. PLO nettverket har felles prosjekter og samhandling med Undervisningstjenesten i Sandefjord. Samhandlingen med SiV og PiV, HF er økt. Temaer som har vært arbeidet med i 2012 er blant annet:

- KOST sluttrapport(**K**valitet og **O**ppfølging av **S**tandarder for **T**jenester i sykehjem) ble godkjent i 12k i

2011. Forslagene til prosedyrer og rutiner som er beskrevet i KOST er et godt bidrag til og kvalitetssikre og forbedre kvaliteten på tjenesten i sykehjemmene. Rapporten ble oversendt kommunene for videre oppfølging. Evaluering av kommunenes innføring av prosedyrene og rutine viser at det er utfordrende å få implementert rutinene. Selv om anbefalingen ble politisk behandlet, viser det seg at mange anser dette som en veiledning og ikke som en standard som skal følges. Dette arbeidet skal følges opp.

- Velferdsteknologi
- Personvernkampanje
- Etikk
- Samhandlingsutfordringer
- Utarbeidelse av felles saksbehandlingsverktøy BPA
- Info om aktuelt lovverk

Faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring, herunder "Kosthåndboka" er gjort kjent for kommunene.

86.6 Utviklingsentre for sykehjem og hjemmetjenester/Lindrende behandling

Fylkesmannen har et nært og kontinuerlig samarbeid med Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjeneste. En repr. fra Fylkesmannen sitter i fag- og samordningsrådet. Fylkesmannen følger ellers diverse enkeltprosjekter både faglig og med tilskudd.

Det har siden 2008 vært et samarbeidsprosjekt mellom Utviklingssenteret og Fylkesmannen knyttet til det nye kapitlet om pasientrettighetslovens Kap. 4 A. Prosjektet ble avsluttet 01.10.10, men fulgt opp med en konkret samarbeidsavtale som utløp 31.12.12. Det er utarbeidet to felles sluttrapporter; - en for prosjektperioden og en for hele samarbeidsperioden

Fylkesmannen har ellers et tett samarbeid med Utviklingssenteret om demensomsorg, - herunder Demensomsorgens ABC, "Tvang helst ikke" og fagettverk demens, etisk kompetanseheving, kvalitetsutviklingsarbeid, ernæring, pasientsikkerhet og lindring.

Som det ellers framgår av annen rapportering her, har vi også hatt et tett og konstruktivt samarbeid knyttet til fagutvikling for sykehjemsleger.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og omsorgstjenesten

I forbindelse med innføringen av ny kommunal helse- og omsorgstjenestelov i 2012, gjennomførte vi et omfattende opplæringsopplegg for ansatte / saksbehandlere i omsorgssektoren i kommunene i 2011. Dette har ikke vært gjentatt i 2012, men det har blitt gitt omfattende råd og veiledning om tolkning av det nye regelverket gjennom hele året.

Som det framkommer under pkt. 83.1 Folkehelse, er det registrert ca. 400 deltagere i ulike sammenhenger der FM orienterte om nytt lovverk og samhandlingsreformen i 2012.

86.8 Aktiv omsorg/Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Dette oppdragspunktet inneholder deloppdrag fra flere andre oppdragspunkter. Vi har besvart spørsmål om tom ulykkesforebyggende arbeid under folkehelsearbeid og i noen grad samhandlingsreformen.

Innsatsen i forhold til demente er omtalt under demensplan. Når det gjelder demens har vi også samarbeidet med landbruskavdelingen som er aktive i utviklingen av Grønn omsorg. I Vestfold er det spesielt aktivt i Horten. Det er også et tiltak i Sandefjord som har rettet seg mer mot gruppen med psykisk lidelse.

Kommunene i Vestfold har selv tatt opp temaet tros- og livssynsspørsmål som en del av rutinene for møte med nye pasienter i sykehjem. Det vises til KOST-dokumentet fra 12.kommunesamarbeidet. www.12k.no

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk

utviklingshemning

Oppsummering 2012: Fylkesmannen fulgte opp plan for 2012. Spesielt fokus på samarbeid mellom og spesialisthelsetjenesten. Gjennomført 3 systemrevisjoner, hvor vi så på samhandlingen mellom 1. og 2. linjen i saker som omhandlet kapittel 9 problematikk/vedtak. Systemrevisjonen omhandlet behandling i ca. 25 enkeltsaker fra de to største kommunene i Vestfold og to ulike avdelinger ved regionalt helseforetak. Funn fra systemrevisjonen konkluderte med avvik i rutinene til kommunene og spesialisthelsetjenesten. Avvikene i kommunene omhandlet at kommunen ikke utreder eller henviser til spesialisthelsetjenesten slik loven krever. Avviket i spesialisthelsetjenesten viste at spesialisthelsetjenesten ikke sikrer at det gis forsvarlig bistand til kommunene, når det er behov for å fatte vedtak.

Vi har gjennomført samarbeidsmøter med kommunens overordnet faglig ansvarlig, deltatt på møter, og samarbeidet med utviklingscenteret om kompetansehevede tiltak for kommunene. Vi har i samarbeid med ofa-gruppen, representanter fra spesialisthelsetjenesten og utviklingscenteret gjennomført fagdag for kommunene. Utfordringer i løpet av 2012 har i stor grad vært relatert til systemrevisjonene og personellmessige utfordringer ved embetet. Kommunenes økonomiske utfordringer har bidratt til at mange kommuner opplever arbeidet med kapittel 9 som ekstra belastende. Disse økonomiske utfordringene har medført at gapet mellom spesialisthelsetjenestens forventninger til kommunen, og kommunens forutsetning til å innfri disse forventningene har økt. Og dette har igjen vært medvirkende til det vi opplever som en utfordrende situasjon og utløst jevnlig diskusjoner vedrørende *faglig forsvarlighet*.

Mål for 2013: Øke antall stedlige tilsyn, ha jevnlig samarbeidsmøter med 2.linjen, opprettholde samarbeid med utviklingscenteret og ofa-gruppen på samme nivå som i 2012. Gjennomføre fagdag.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Vi arrangerte IPLOS dagsseminar i september, og alle kommunene deltok. Innhold omfattet nye endringer knyttet til ny helse- og omsorgstjenestelov, samt øvrige tilpasninger. Fylkesmannen ga også en gjennomgang av sentrale oppgaver IPLS kontaktene har for å sikre at kompetanse og kvalitetssikring av IPLOS arbeidet opprettholdes i kommunene.

Vi får mange henvendelser fra IPLOS kontaktene i løpet av året, og det vi ikke kan besvare selv, videresender vi til helsedirektoratet, som er raske til å gi tilbakemelding. Ett spørsmål fra kommunene vedrørende registrering av psykiatritjenesten i kommunen har flere ganger vært oppe til diskusjon. Etter avtale med IPLOS kontaktpersoner i helsedirektoratet, har vi bedt helse og omsorgsdepartementet å avklare spørsmålet, og vi avventer tilbakemelding.

I enkeltsaker, i systemrevisjoner og i møte med kommunens ledelse, etterspør vi IPLOS der det er relevant.

Resultatområde 87 Psykisk helse

Se underpunktene

87.1 Tvungen undersøkelse

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.2 Behandling uten eget samtykke

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.5 Vedtak om overføring

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.7 Videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene

Kommunene i Vestfold rapporterte på utviklingen innenfor psykisk helsearbeid også 2012. «*IS – 24 psykisk helsearbeid i kommunene*» omfattet bl.a antall årsverk, type kompetanse, midler til brukermedvirkning, ulike tjenestetyper, og organisering av arbeidet i den enkelte kommune. Fylkesmannen koordinerte arbeidet, og kvalitetssikret tallene i dialog med kommunene, SINTEF og statlige myndigheter. I praksis ble dette gjennomført på følgende måte:

Fylkesmannen kartla ansvarlige i kommunene før arbeidet startet opp. Vi sendte ut rapporteringsskjemaet, og tydeliggjorde informasjonen og tidsfrister. Det var jevn dialog med kommunene når arbeidet var påbegynt, og spørsmålstillingene ble tydelige.

Kommunenes rapporteringer ble lagt inn i et elektronisk samleskjema etter hvert som tall og besvarelser var kvalitetssikret. Skjemaet ble videresendt til Helsedirektoratet innen tidsfristen. Sintef gjennomgikk rapporten og kom med noen tilleggsspørsmål. Spørsmålene ble besvart i samarbeid med kommunene der dette var nødvendig.

Rapporteringene fra Vestfold for 2011 dokumenterte det samme som tidligere år, at kommunene, generelt sett, har justert ned på årsverksinnsatsen for voksne. En tydelig nedgang ser vi i støttekontaktjenester til voksne, midler til brukermedvirkning, og til arbeidstiltak.

Kompetanse og kompetansehevende tiltak i kommunene

Bevilgninger til kunnskap, kompetanse og utviklingstiltak er videreført ved:

- Lønnstilskudd til videreutdanning i psykisk helsearbeid for voksne x 2
- Lønnstilskudd til videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge x 2

De siste seks årene har 86 personer fått tilskudd til videreutdanning i psykisk helsearbeid i Vestfoldkommunene. Fordelt med 65 personer på videreutdanning i psykisk helsearbeid for voksne, og 21 personer på videreutdanning i psykososialt arbeid for barn og unge. I 2012 fikk totalt 11 personer tilskudd til videreutdanningene. Av de 11 har fem personer fått tilskudd til tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid for voksne, og seks personer har fått tilskudd til tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Fylkesmannen prioriterer søkere etter statlige føringer. Informasjon om tilskuddsordningen sendes til kontaktpersoner i kommunene, postmottak i kommunene, og legges ut på Fylkesmannens nettsider. Med bakgrunn i videreutdanningene har Fylkesmannen faste årlige møter med høgsolen i Vestfold.

Boligbehovskartlegging

Med bakgrunn i kunnskap om målgruppenes behov, og kjennskap til kommunenes utfordringer rundt boliggingjøring av målgruppene, kartla Fylkesmannen behovet for tilrettelagte boliger, tilpassede tjenester, og differensiert bemanning i Vestfoldkommunene høsten 2012. Kartleggingen omfattet følgende tre målgrupper:

- Personer med samtidig alvorlig/moderat psykisk lidelse, og ruslidelse
- Personer med alvorlig til moderat psykisk lidelse
- Personer med ruslidelse

Innen 31.12. 2012 har 9 av 14 kommuner besvart, og tallene hittil avdekker et stort udekket behov for boliger, både med og uten stasjonær bemanning. Den største utfordringen er behovet for tilrettelagte boliger til målgruppen; personer med samtidig alvorlig/moderat psykisk lidelse, og ruslidelse. (ROP gruppen).

Fylkesmannen har gitt kontinuerlig råd og veiledning til kommuner og fagpersonell, og saksbehandlet tilsynssaker

på dette området.

Vi har deltatt på faste rådgiversamlinger med Helsedirektoratet x 2, og på ulike fag og seminarer knyttet til embetsoppdraget. Samarbeidet med Kompetansesenteret rus - region sør/Borgestadklinikken rundt utarbeidelse av Kompetanseplaner.

Med fokus på å fremme brukermedvirkning/brukerstyring har Fylkesmannen bl.a gitt tilskudd til; «Forum for brukerråd og brukerstyring» en årlig erfaringskonferanse for samtlige dagsentra i Vestfold,- i regi av Lærings og mestringssenteret i PIV.

«Forum for rus og psykisk helse» i Vestfold er samarbeidsfora med Fylkesmannen, og rundt 80 representanter fra rus og psykisk helsefeltet. Kommunene, spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjoner møtes 2 - 3 ganger i året. Temaer for dagene er klargjort i eget arbeidsutvalg med representativ deltakelse.

I 2012 har vi gjennomført to samlinger i Forum for rus og psykisk helse. Fra 1 til 2 dager, hvor temaene har vært følgende:

- rus og psykisk helse opp mot ny helse og omsorgslov
- erfaringer i arbeid med individuell plan
- nasjonale ROP – retningslinje
- erfaringer med ROP pasienter
- erfaringer med dobbeltdiagnoseprosjekt
- selvhjelpsgrupper informasjon og erfaring – v/ Selvhjelp Norge
- ny stortingsmelding om rusfeltet som hovedtema ble tema for samling 2

Erfaringer og arbeid med Individuell plan ble viet mye tid og oppmerksomhet i forumet for rus og psykisk helse våren 2012.

Samarbeidet mellom NAPHA og Fylkesmannen har foregått, i all hovedsak, via forum for «rus og psykisk helse». I 2011 ble vi enige om å benytte eksisterende forum for vår samhandling videre. NAPHA kan melde opp saker/temaer, og eller være tilstede på samlingene. Møtedatoer for årlige samlinger er sendt kontaktperson i NAPHA. Det har vært dialog mellom Fylkesmannen og NAPHA i forbindelse med kurs og konferanser. Fylkesmannen deltok i september på en 2 dagers samling i regi av NAPHA med tema «samhandling rundt mennesker med alvorlige psykiske lidelser», og har, via kontakten med NAPHA, vært en formidler av skrivekurs til kommunene.

Fylkesmannen deltar i prosjektet sammen med kommunene og psykiatrien i Vestfold, - Spor prosjektet. Her arrangeres det også seminarer. Fylkesmannen er representant i styringsgruppen med 2-3 møter gjennom året.

Barn unge

Fylkesmannen har vært med på en dagssamling i regi av Nettverket for folkehelsekoordinatorene i fylket. Fylkeskommunen v/ folkehelsekoordinatorene har tatt initiativ til å gjennomføre undersøkelsen «Ungdata» i alle kommunene i Vestfold. Kunnskapen vil kunne gi et godt grunnlag for kommunal plan og utviklingsarbeid overfor barn og unge. Fylkesmannens oppvekstområde ble representert med et medlem i styringsgruppen. Vi har vært i kontakt med Rbup med ønske om et tettere samarbeid i 2013.

Fylkesmannen ble informert om et pågående arbeid med utarbeidelse av ny strategiplan for barn/unges psykiske helse. Strategiplanen ble ikke ferdigstilt i 2012.

Ellers har Fylkesmannen deltatt på følgende kurs/samlinger :

Forum for rus og psykisk helse

Hjelp til Selvhjelp

- Tema: Introduksjon og erfaring rundt selvhjelpsgrupper.

Fylkeskonferansen; Hjelp til selvhjelp.

- Tema: Hvordan sette i gang en selvhjelpsgruppe?

Dagskurs om Vold, rus og psykisk helse i samarbeid med Borgestadklinikken

- Samhandling og kompetanse

- Samling for fylkesmennene, kompetansesentra og fylkeskommuner i regi av Helsedirektoratet.

Deltatt på Systemrevisjon, – grunnkurs i februar 2012.

Fylkesmannen har rekruttert nytt varamedlem til kontrollkomisjonen i psykisk helsevern i Vestfold.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Ikke krav til rapportering på dette punktet

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Ingen rapportering

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Vår erfaring er at ordningen fungerer godt. Godt samarbeid med helseforetaket.

Antall saker

Embeter	Antall
FMVE	0
Sum	0

Resultatområde 88 Rusområdet

Det er gjennomført et 2-dagers kurs overfor kommunene i praktiseringen av alkoholloven. Alle kommunene deltok og ga svært god tilbakemelding på kursopplegget.

88.1 Alkoholloven

Det er gjennomført et 2-dagers kurs overfor kommunene i praktiseringen av alkoholloven. Alle kommunene deltok og ga svært god tilbakemelding på kursopplegget.

Antall saker

Embeter	Antall
FMVE	13
Sum	13

88.2 Rusmiddelarbeid

I regi av regionalt samarbeidsforum med fylkesmannen i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Buskerud, KORUS sør og HFene i regionen, har vi med bakgrunn i en kompetanseutviklingsplan, blant annet gjennomført grunnkurs i Motiverende Intervju og etablert nettverk etter endt kurs.

Vi har bidratt aktivt til videreutvikling av "Forum for rus og psykisk helse i Vestfold". Forumet har per 01.01.13 ca 80 faste deltakere fra kommuner (inkl. NAV), helseforetak, kompetansesentre og brukerorganisasjoner. Forumet har i 2012 arrangert to åpne fagsamlinger der henholdsvis Meld.St. 30 og boligtiltak til personer med rus og psykiske lidelser, har vært hovedtema.

I samarbeid med Helsedirektoratet har vi lansert "Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus og psykisk lidelse ROP-lidelser."

Kartlegging og dagsmåling (dagprevalensundersøkelse) er fulgt opp i 2012 (se tidligere årsrapporter).

Alle fylkets kommuner har i 2012 samlet mottatt ca. 20 millioner kroner til kommunale rustiltak.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 3 786 433,22	kr 257 210,80
83 Folkehelsearbeid	kr 948 745,41	kr 0,00
84 og 85 Primærhelsetj. og Spesialhelsetj.	kr 580 369,43	kr 275 698,12
85 Spesialhelsetjenesten	kr 0,00	kr 0,00
86 og 75 Omsorgstj, Habilitering og Rehabilitering	kr 1 700,48	kr 371 384,81
87 og 88 Psykisk helse og Rusområdet	kr 774 651,16	kr 2 631 663,53
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 1 361 879,70	kr 245 112,18
Andre oppgaver under HOD	kr 45 010,59	kr 0,00
Sum:	kr 7 498 789,00	kr 3 781 069,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Vi har ikke behandlet noen avkjørselsaker i løpet av året.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Ingen saker behandlet.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for Utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Behandlet 1850 saker

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Ikke aktuelt

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Behandlet 118 saker

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Resultatområde 93 Oppdrag på det samiske området

Uaktuelt i Vestfold.

93.1 Konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og Sametinget

Uaktuelt i Vestfold

93.2 Samiske språk

uaktuelt i Vestfold

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Vi har behandlet 118 saker etter gravferdsloven. Sakene er i all hovedsak knyttet opp mot askespredning. Sakene bli behandlet fortløpende og ingen restanse på området.

Resultatområde 97 Lov om helligdager

Vi har behandlet 10 saker. Sakene knytter seg til hovedsaklig til søknader om å holde åpent på søndager.

Resultatområde 98 Oppdrag på det administrative området

98.0 Helhetlig og strategisk ledelse

1.

Fylkesmannen i Vestfold har tradisjon for å ha tett og løpende fokus på generelle utviklingstrekk i samfunnet rundt oss, samt på de utfordringer brukerne og oppdragene gir. Embetet er således godt vant med å tilpasse både organisasjon og arbeidsformer til de utfordringene vi ser. I tråd med dette har embetet i 2012 gjennomført endringer i egen organisasjon og avdelingsstruktur. Beredskap og samfunnssikkerhet er lagt til / sammen med miljø, i en ny avdeling for miljø og samfunnssikkerhet. En kan kanskje si at langsiktig bærekraft er en faglig fellesnevner for hele den nye avdelingen. Vergemaål er lagt sammen med bygg og bevilling i en ny Juridisk avdeling.

Embetet har gjennom mange år benyttet og foredlet et helhetlig styringssystem. Dette består av et en-sides Virksomhetsstyringsdokument (VSD) som revideres årlig. En del av dokumentet er relativt stabilt fra år til år, og består av følgende elementer:

A) Fylkesmannen roller og overordnede strategier

Her tydeliggjøres fylkesmannens oppdrag, interne og eksterne strategier, målsettinger og holdningskrav.

B) Områder som krever særlig løft i embetet

Her identifiseres og fremheves det fylkesmannen det kommende året skal ha et særlig fokus på, det være seg internt eller eksternt.

C) Andre styringsdokumenter

Her legges oversikt over virksomhetsplaner, budsjett, viktige prosjekter, resultatindikatorer, effektivitetsmål, personalpolitikk og lederavtaler.

VSD legges inn som første del i de avdelingenes virksomhetsplaner.

Fylkesmannens ledergruppe møtes ukentlig med en dagsorden som rommer både dagsaktuelle fagsaker og strategiske fagutfordringer. I tillegg kommer tilsvarende på administrative områder, herunder ledelsesutfordringer. Det legges vekt på å bygge en ledergruppe som ser helhet og som deltar aktivt i overgripende diskusjoner. I tillegg ønsker Fylkesmannen å utvikle kultur for å dele kompetanse og kapasitet mellom avdelingene. Dette arbeidet har gjennom lang tid vært vellykket, og en forutsetning for å oppnå gode resultater f.eks i samspillet med kommunene. Kommunesamordneren deltar regelmessig på ledermøtenes faglige del (ikke administrasjon og intern økonomi).

Ledergruppen møte også 1-2 ganger årlig til lederseminarer der ledelsesfag på ulikt vis er med. Vi har ikke sett behov for å gjennomføre særlige lederutviklingstiltak i tradisjonell forstand i 2012 (eks. kurs med ekstern bistand).

I tillegg gjennomføres det årlig 1-2 interne seminarer der ledergruppen møter fagfolk fra avdelingene på utvalgte temaer (eks. tilsyn). Også allmøter brukes for å tematisere spørsmål av felles faglig interesse for (store deler av) embetet.

Det nevnes også at det er etablert en intern «Fylkesmannsskole» med formål å sikre rolle-forståelse og kulturbærende kunnskap til våre medarbeidere.

Som et ledd i å sikre sammenheng mellom det strategiske og det konkrete, er fylkesmannen selv også involvert i viktige enkelt-saker og prinsipielle problemstillinger innenfor mange av embetets fagområder

2.

VSD justeres årlig på temaet «særlige satsinger», men øvrige ligger fast etter gjennomgang og vurdering.

3.

Vestfold ligger attraktivt til i forhold til å rekruttere og beholde godt kvalifisert arbeidskraft. I tillegg oppfattes det at embetet har et godt omdømme og et godt arbeidsmiljø som i seg selv bidrar til å rekruttere og beholde gode folk. Arbeidsmiljøundersøkelsen understøtter dette mht. å beholde kompetanse. Utfordringen ligger ofte i at vi ikke kan tilby konkurransedyktig lønn i forhold til en rekke andre offentlige virksomheter. En for offensiv politikk på dette feltet koster mer enn f.eks. sentrale avsetninger til lokale lønns-forhandlinger kan bøte på.

Embetet har i 2012 arbeidet frem et Risikostyringsverktøy som tas i bruk i 2013, noe som vil kunne bidra til at sårbarhet på kompetanse reduseres, både når noen slutter og i det daglige der mangfoldet av oppgaver gjør at mye kompetanse ikke er «overlappet» eller sikret på annen måte.

4.

Fylkesmannen har i mange år hatt en fast organisert Plangruppe i Miljø- og samfunns-sikkerhetsavdelingen som ivaretar det samlede grep i forhold til fagfeltet. Dette har gitt svært gode resultater i det løpende, og det har også bidratt til at embetsledelsen får et sterkere og mer kompetent grep om saksfeltet. Resultatene fra mange års konstruktivt arbeid med arealforvaltningsspørsmålene ved embetet kan leses både ut av de få innsigelsene, via håndteringen av dem (løses ved mekling eller før mekling og ytterst sjelden til departementet), til etablering av «Vestfolds lille grønne» (for flere år siden), nå «Planportalen» - en digital håndbok i god forvaltnings-praksis på planområdet for kommunene, fylkeskommunen, vegvesenet og Fylkesmannen. I Vestfold fremmes altså relativt få innsigelser - i et område der arealkonfliktene (f.eks. dyrket mark, strand-sone og kultuirminner) er sterke og utfordrende, innenfor et svært tett befolket, og samtidig avgrenset geografisk område.

Fylkesmannen har i mange år hatt en gruppe (matrise) med medarbeidere fra Helse -og Sosialavdelingen og Oppvekst- og Opplæringsavdelingen som arbeider med temaer av felles betydning. Temaene har variert etter oppdrag og behov.

Fylkesmannen har i mange år utarbeidet et forventningsbrev til kommunene, basert på et bredt anlagt arbeid internt. Departementet er godt kjent med dette arbeidet fra tidligere rapporteringer. I hovedsak dreier det seg om konsentrert formidling av oppgaver kommunene pålegges av statlige myndigheter. Vår dialog med kommunene rundt dette viser med tydelighet at det etterspørres, ikke minst fra de mindre kommunene, men ønsket er felles. Øvelsen medfører en årlig felles gjennomgang i alle avdelinger av det samlede kommune-perspektivet i Fylkesmannens portefølje.

Mellom embeter i nærområdet er det etablert ulike nettverk (Oslofjordnettverk mellom utdanningsdirektørene, mellom samordning/kommuneøkonomimedarbeidere, Strand-sonenettverket o.l.). Nettverkene oppleves som nyttige i arbeidet med samordning av praksis, kvalitetsheving og kompetansebygging.

5.

Tilsyn på helseområdet gjennomføres etter et opplegg der tilsynsobjektet/objektene etter tilsynet møter fylkesmannen for full og åpen gjennomgang av prosess, funn osv.. Erfaringen med denne arbeidsmetoden er ikke bare god læringseffekt på begge sider av bordet, men i like stor grad bygging av plattform for tillit og legitimitet. Tilsvarende arbeidsform er tatt i bruk på oppvekstområdet med tilsvarende erfaringer.

Planportalen (omtalt foran) er et annet eksempel på tillitsskapende og forebyggende verktøy. Brukerne har i mange sammenhenger gitt svært positive tilbakemeldinger på dette verktøyet, jfr. det relativt lave antall innsigelser.

Fylkesmannen og Fylkeskommunen har gjennom flere år hatt en bredt sammensatt samarbeidsavtale, som utvikles og revideres årlig. Partene opplever dette som svært nyttig for rollene de to organisasjonene utøver i Vestfold.

Det gjennomføres bredt anlagte kommunesamtaler med jevne mellomrom. I 2013 planlegges det for samtale med alle 14 kommuner i første halvår. Dette er en arena der fylkesmannen møter sentrale politikere i kommunen og administrativ ledelse. Kort formulert er hovedambisjonen en felles virkelighetsforståelse for kommunenes situasjon, der Fylkesmannen åpner med en kort gjennomgang av sine vurderinger, en anledning for kommunen til å tematisere ev utfordringer de opplever i samspillet med (den regionale) staten og en kanal for å få tak i problemstillinger som bør meddeles sentrale myndigheter, særlig om (ikke intenderte) virkninger av nasjonal politikk, lokalt.

Fylkesmannen har gjennom mange år hatt et nært samarbeid med KS om månedlige møter med kommunene (s.k.torsdagsmøter). Ansvar for møteinnhold rullerer mellom KS og Fylkesmannen, se for øvrig 2.1.

Disse eksterne aktivitetene bidrar til å binde sammen avdelingene internt rundt noen grunnleggende felles perspektiver på samhandlingen mellom stat og kommune, med Fylkesmannen som knutepunkt.

98.1 Rekruttere, videreutvikle og beholde medarbeidere

- **Omtale av planlagte og gjennomførte tiltak, samt resultatutviklingen i forhold til egne måltall på IA-området for 2011 og 2012 (nedgang i sykefraværet, integrering av personer med nedsatt funksjonsevne og økt pensjoneringsalder)**

Vi har tatt inn standardformulering i våre stillingsannonser - "Fylkesmannen i Vestfold har som mål å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning, og å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn og redusert funksjonsevne". Målsettingen følges opp ved at vi kaller inn søkere til intervju som har annen nasjonal eller etnisk bakgrunn, forutsatt at de fyller kvalifikasjonskravene til stillingen. Dersom søkere med annen nasjonal eller etnisk bakgrunn ikke er kalt inn til intervju, skal dette begrunnes i innstillingen.

Fylkesmannen har to fast tilsatte av annen nasjonalitet/etnisk opprinnelse - samme antall som vi rapporterte i 2011. I tillegg har vi hatt 1 person på språkpraksis/arbeidspraksis på GIS-området.

Vi jobber aktivt med tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Stillingssøkere med nedsatt funksjonsevne kan ikke leses ut av søknadene. Søkere kalles inn til intervju så sant de oppfyller kvalifikasjonskravene til stillingen.

Totalt sykefravær: 6,74%, herav utgjør legemeldt fravær 5,38% og egenmeldt fravær 1,36% . Som IA-virksomhet siden 2003 omfattes Fylkesmannen i Vestfold av målet om at 20% nedgang i legemeldt sykefravær i løpet av en 10 års periode er nådd. De nye reglene for oppfølging av sykmeldte som trådte i kraft 1. juli 2011 har bidratt til tidligere dialog og bedre oppfølging av sykmeldte. Det egenmeldte fraværet følges opp av leder.

Vi har høyt fokus på å forebygge sykefravær, bl.a. tilbyr vi alle nyansatte ergonomisk tilrettelegging av arbeidsplassene, dette skjer i regi av BedriftsHelsen. Behov for tiltak som avdekkes, følges opp umiddelbart. Eventuelle senere behov for tilrettelegging for alle ansattes følges opp tilsvarende. For å forebygge stillesittende arbeid, får ansatte tilbud om trim 1 t pr. uke (trimrom, gåturer, massasjestol. I tillegg har vi årlige vernerunder. BedriftsHelsen deltar i Arbeidsmiljøutvalget, samt gir råd/veiledning til ledere og ansatte.

Turnover: i 2012 sluttet fire personer, hvorav to gikk av med alderspensjon. Fire nyansettelser.

Ansatte > 62 år har 8 tjenestefrie dager med lønn (seniordager). Avd.dir. har et særlig ansvar for å tilpasse arbeidsoppgavene, slik at seniorfridagene kan tas ut. Avd.dir. har tilsvarende ansvar for å sikre at seniorenne får avvirket sin ferie. Skjer ved samtale 1 gang pr. år mellom leder og seniorenne.

• Rapportere lokale IA-tiltak i henhold til samarbeidsavtale mellom Fylkesmannen og NAV

Delmål 1: Målsetting om at totalt sykefravær ikke skal overtige 5%, dette målet har vi ikke greid å innfri. Tiltak: Ansatte har tilbud om trim 1 t pr. uke i arbeidstiden. Kartlegging av arbeidsplass til nytilsatte og øvrige ansatte v/behov. Helsekontroll for ansatte > 50 år. Registrere/følge opp arbeidsrelatert sykefravær.

Medarbeiderundersøkelse annet hvert år. Økt fokus på egenmeldt fravær. IA er tema i ledermøter og samarbeidsmøter. Ved sykemeldinger skal merbelastning for øvrige ansatte vurderes.

Delmål 2: Se på muligheter for hospitering, arbeidstrening. Tilrettelegging av arbeidsplass, iverksette tiltak.

Delmål 3: Ansatte > 62 år har 8 tjenesterfrie dager m/lønn.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2011	% 2011	2012	% 2012
FMVE	2	1,7	2	1,7
Sum	2	0	2	0

98.2 Risikostyring

- etablere og vedlikeholde overordnede retningslinjer for risikostyring i embetet

Vi har i løpet av 2012 etablert overordnede retningslinjer for risikostyringen i vårt embete.

- etablere og vedlikeholde et helhetlig system for risikostyring i embetet

Vi har laget retningslinjer for utplukk av risikoområder. Utplukk og vurdering skal skje som en del av VP-arbeidet, med revisjon etterhvert som tiltak iverksettes (på områder der tiltak for å få ned risikoen er nødvendig.)

- sikre at vesentlige risikoer blir identifisert og vurdert årlig opp mot Fylkesmannens mål (overordnet og avdelingsvis)
- håndtere risiko og sette inn tiltak slik at risikoen blir redusert/forblir på et akseptert nivå
- dokumentere akseptert risiko, igangsetting og oppfølging av tiltak
- bruke risikostyring som verktøy for prioritering av viktige forhold i virksomhetsstyringen

Vi har ikke risikovurdert områder i 2012 utover test av systemet. Punktene ovenfor er ivaretatt fra og med VP-arbeidet i 2013. Vi kan imidlertid ikke se på alle områder i startfasen. For 2013 har vi plukket ut områder med størst konsekvens om vi feiler, og tar disse først. 2-4 områder pr. avdeling. Vurderingene går på følgende forhold:

- 1 Leveringsdyktighet på enbetsoppdraget
- 2 Fare for mislighet
- 3 Fare for korrupsjon

Punkt 2 og 3 vurderes kun på områder hvor det er aktuelt

På de områder som er vurdert i 2013 er det forholdsvis få områder med behov for ekstraordinære tiltak. Dette skyldes antagelig at vi i mange år har hatt sterk fokus på korte saksbehandlingstider, og derfor etablert rutiner som ivaretar leveringsdyktighet på embetsoppdraget på en god måte.

98.3 Medvirkning

- **Rapportere om embetets informasjonsstrategi til de ansatte, og type møteplasser for medvirkning pr 31.12.2012.**

På dette området er det få endringer i 2012. Generell informasjon til alle ansatte formidles via fylkesmannens intranett, avdelingsmøter og allmøter.

Fylkesmannen har samarbeidsmøter med organisasjonene etter Hovedavtalen og vår lokale tilpasningsavtale hver annen måned, i tillegg til budsjettmøter. I samarbeidsmøtene tas det opp saker til informasjon, drøfting og forhandling i h.h.t. Hovedavtalens regler og vår lokale tilpasningsavtale. I særskilte saker nedsettes det representative arbeidsgrupper i samarbeid med organisasjonene.

I 2012 har vi på bakgrunn av medarbeiderundersøkelsen og egne vurderinger startet en gjennomgang av vår interne organisering av avdelingene, bla ved hjelp av en parts sammensatt gruppe. Som en følge av dette er det ansatt en person som får særskilt lederansvar for interne stabsfunksjoner.

98.4 Likestilling og likeverd

Likestillingsperspektivet er implementert i de ulike personalpolitiske områdene som; rekruttering, lønn og kompetanseutvikling. Målsettinger og tiltak som er nedfelt i våre personalpolitiske områder ivaretas gjennom vår virksomhetsplanlegging, medarbeidersamtaler, medarbeidersamtaler, ledelsens rapporteringsrutiner og i våre rutinedokumenter. Aktivitetsplikten løftes inn i våre handlingsplaner, gjennom drøftinger og forhandlinger i ulike samarbeidsfora, og korrigeres løpende i våre rutiner.

Fokusområder på likestilling og likeverd kan også leses ut av pkt. 98.1 "Rekruttere og beholde medarbeidere".

Det er ikke tilsatt ledere i 2011 og 2012 bortsett av et vikariat som assisterende tilsatt av FAD i 2012, der en mann fikk vikariatet.

Vi har en skjev kjønnsfordeling hvor vi nærmer oss 1/3 menn og 2/3 kvinner.

Lønnstatistikken viser likelønn innenfor sammenlignbare grupper. Men gjennomsnittet er skjeft fordi kontorgruppen er uten menn, om menn er i flertall i ledelsen og i 3-4 nøkkelstillinger som eksempelvis assisterende fylkeslege (2 menn)

Vi er usikre på hvordan tabellen om foreldrepermisjon skal fylles ut. Vi har nå beregnet et tilnærmet snitt gjennom året på tilsvarende måte som for sykdomsfravær.

Lønn

		Kjønnsbalanse			Lønn	
		m%	k%	Totalt(N)	m (kr/%)	k (kr/%)
Totalt i virksomheten	2012	36,4	63,6	118	100	80,3
	2011	38	62	118	100	85,4
Embetsledelse/direktør	2012	70	29	7	100	81,8
	2011	70	29	7	100	82,1
Seksjonssjef/ass. direktør	2012	100	0	2	100	0
	2011	50	50	2	100	100

Saksbehandler I	2012	45	55	42	100	95,7
	2011	53	47	41	100	98,6
Saksbehandler II	2012	34	66	38	100	100,5
	2011	35	65	40	100	102,8
Kontorstillinger	2012	0	100	18	100	100
	2011	0	100	17	100	100
Fagarbeiderstillinger	2012	0	0	0	100	0
	2011	0	0	0	100	0
Unge arb.takere inkl lærlinger	2012	0	0	0	100	0
	2011	0	0	0	100	0

Deltid

		Deltid		Midlertidig		Foreldreperm.		Legemeldt fravær	
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Totalt i virksomheten	2012	13,9	13,3	7	9,3	0	7	2,2	5,3
	2011	6,7	9,6	17,8	13,7	1	5	1,8	7,7

Ansatte

2012	Ledere med personalansvar			Medarbeidere			Lønn	
	M%	K%	Totalt	M%	K%	Totalt	M%	K/M i %
FMVE	67	33	6	34,8	65,2	112	100	80,3

98.5 Føringer på IKT-området

Lisenser:

Embetets bruk av Microsoft lisenser er rapportert inn til FAD innen fristen på webskjema, 125 brukere med e-post og 139 datamaskiner. Vi har ikke rukket å registrere alt av lisenser inn lisensportalen som er etablert for embetene.

Informasjonssikkerhet:

Embetet har organisert system for informasjonssikkerhet etter FADs maler, og praktisering av dette er rapportert til FAD i 2012. Fylkesmannen i Vestfold har etablert rutiner og praktiserer disse, både forbyggende og konsekvensreducerende. Avvik har i flere tilfeller ført til endring av rutiner, policyen er dermed et levende dokument.

GIS:

Det er behov for å få på plass en løsning for å få tilgang til full matrikkelbase. Dette er data som vi har rettigheter til i og med medlemskapet i Norge digitalt, men en teknisk god løsning er foreløpig ikke tatt i bruk, selv om leverandøren av våre GIS-verktøy tilbyr en løsning. Det er ønskelig at FAD ser på mulighetene for å anskaffe dette for alle embeter. I dag har vi tatt i bruk en web-service som er integrert i "Norske tilpasninger", som er en tilleggsmodul i ArcGIS og Geocortex, som gir oss tilgang til hjemmelshavere på enkelttoppslag.

GIS-strategiens punkt 3.5 h

Det har i 2012 vært gjennomført et samarbeidsprosjekt (OslofjordGIS) mellom Fylkesmannen i Østfold, Fylkesmannen i Vestfold og Fylkesmannen i Oslo og Akershus på GIS-området. Dette prosjektet videreføres i en fase II i 2013. Prosjektets intensjon er å legge grunnlaget for et langsiktig GIS-samarbeid.

Det er etablert en felles kartinnsynsløsning på ArcGISServer-plattform og Geocortex Essential. Grunnkartdata og temadata ligger på en felles server i FRI driftssenter på Hamar. Sak-i-kart tjenesten fungerer i Østfold og dette vil det bli jobbet med i 2013 for at FMVE og FMOA også skal få på plass.

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Saksområdet blir håndtert av Fylkesmannen i Sogn- og fjordane.

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
91 Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 895 337,25	kr 0,00
92 Andre faglige oppgaver for ikke-statlig virk.	kr 393 340,28	kr 0,00
95 Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 24 216 218,10	kr 0,00
Sum:	kr 25 504 895,00	kr 0,00